

T.C.

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

EĞİTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI

YÜKSEK
LİSANS
TEZİ

EĞİTİM YÖNETİCİLERİNİN
GÖRÜŞLERİ BAĞLAMINDA
2023 EĞİTİM VİZYONU

YILDIRIM SOLAK

EĞİTİM YÖNETİMİ, TEFTİŞİ, PLANLANMASI
VE EKONOMİSİ
TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

Antalya, 2019

T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ, TEFTİŞİ, PLANLAMASI VE EKONOMİSİ
TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

EĞİTİM YÖNETİCİLERİNİN GÖRÜŞLERİ BAĞLAMINDA
2023 EĞİTİM VİZYONU

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Yıldırım SOLAK

Antalya, 2019

T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ, TEFTİŞİ, PLANLAMASI VE EKONOMİSİ
TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

EĞİTİM YÖNETİCİLERİNİN GÖRÜŞLERİ BAĞLAMINDA
2023 EĞİTİM VİZYONU

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Yıldırım SOLAK

Danışman: Doç. Dr. Süleyman KARATAŞ

Antalya, 2019

DOĞRULUK BEYANI

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum bu çalışmayı, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı dűşecek bir yol ve yardıma başvurmaksızın yazdığımı, yararlandığım eserlerin kaynakalardan gösterilenlerden oluştuğunu ve bu eserleri her kullanımında alıntı yaparak yararlandığımı belirtir; bunu onurumla doğrularım. Enstitű tarafından belli bir zamana bağlı olmaksızın, tezimle ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm etik ve hukuki sonuçlara katlanacağımı bildiririm.

26/06/2019

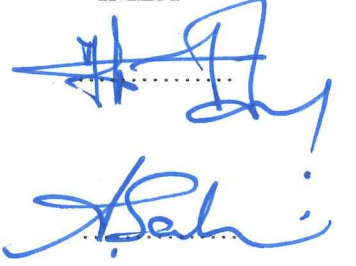
Yıldırım SOLAK

T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Yıldırım SOLAK'ın bu çalışması **26.06.2019** tarihinde jürimiz tarafından **Eğitim Bilimleri** Anabilim Dalı **Eğitim Yönetimi** Tezli Yüksek Lisans Programında **Yüksek Lisans Tezi** olarak **oy birliği/oy çokluğu** ile kabul edilmiştir

İMZA

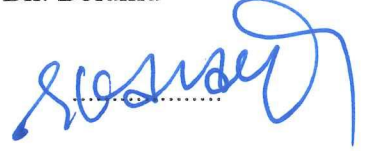
Başkan : **Doç. Dr. Harun ŞAHİN**
Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bil. Bölümü

Üye : **Dr. Öğretim Üyesi Ahmet ŞAHİN**
Alanya Alâeddin Keykubat Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bil. Bölümü

Üye (Danışman) : **Doç. Dr. Süleyman KARATAŞ**
Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bil. Bölümü

YÜKSEK LİSANS TEZİNİN ADI:

ONAY: Bu tez, Enstitü Yönetim Kurulunca belirlenen yukarıdaki jüri üyeleri tarafından uygun görülmüş ve Enstitü Yönetim Kurulunun ..... tarihli ve ..... sayılı kararıyla kabul edilmiştir.

Doç. Dr. Ramazan KARATAŞ

Enstitü Müdürü

TEŞEKKÜR

24 Ekim 2018 Tarihinde Milli Eğitim Bakanımız Prof. Dr. Ziya Selçuk, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın da katıldığı tanıtım toplantısında eğitimde yeni bir çığır açacak olan '2023 Eğitim Vizyonu'nu kamuoyuna açıklamıştır. İlçe Milli Eğitim Müdürü olarak görev yaptığımdan dolayı 2023 Eğitim vizyonunun hedeflere ulaşılmasında izlenecek yolları, yapılacak çalışmaları belirlemek ve planlamak ve varılması istenen hedefleri daha iyi kavramak ve eğitim sisteminin temel taşı olan ve 2023 Eğitim Vizyonundaki hedeflerin gerçekleşmesinde en büyük rolü üstlenecek olan öğretmenlerimize bu konuda naçizane rehberlik edebilmek için 2023 Eğitim Vizyonunu tez danışmanım Doç. Dr. Süleyman Karataş hocamın da yönlendirmeleri ile çalışma konusu olarak belirledim ve büyük bir zevkle çalışmalarımı yürütüm.

2016 yılında Yüksek Lisans eğitimime başladığım günden tez çalışmamı tamamladığım bu güne kadar bana her konuda destek veren, yardımlarını esirgemeyen hocalarıma, özel olarak ise yüksek lisans eğitimimin her safhasında bana her türlü desteği veren, bilgi birikimiyle bana kaynaklık eden, yoluma ışık tutan ve yardımlarını esirgemeyen çok değerli danışmanım Doç. Dr. Süleyman Karataş'a çok teşekkür ediyorum.

Ve tabi ki teşekkür borçlu olduğum birileri daha var. Görevimin getirdiği yoğunluğa yüksek lisans eğitimimden kaynaklı bir yoğunluk daha eklendi. Bazen eve geç geldim, bazen eve geldiğimde bilgisayarın başında ödev hazırladım, ders çalıştım. Eşim ve çocuklarım kendileriyle zaman geçirmemi çok istedikleri halde fedakârlık yaparak beni hep anlayışla karşıladılar. Hoşgörülerini, destekleri ve yaptıkları fedakârlık için teşekkür ediyor ve onlara şöyle sesleniyorum 'Canım eşim ve çocuklarım, sizi çok seviyorum' ...

Yıldırım SOLAK
Antalya, Haziran 2019

ÖZET

2023 EĞİTİM VİZYONU HAKKINDA EĞİTİM YÖNETİCİLERİ GÖRÜŞLERİ

Solak, Yıldırım

Yüksek Lisans, Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Süleyman KARATAŞ

Haziran 2019, 131 sayfa

Bu çalışma, Milli Eğitim Bakanlığına bağlı kurumlarda 2023 eğitim vizyonunun uygulanabilirliğini eğitim yöneticilerinin bakış açısından saptamak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bu araştırma; nitel bir çalışma olup, araştırmadadırum çalışması tekniği kullanılmıştır. Araştırmanın farklı türdeki okullarda görev yapan eğitim yöneticileriyle gerçekleştirilmesi sebebiyle araştırmada durum çalışması desenlerinden bütüncül çoklu durum deseni kullanılmıştır.

Araştırmanın çalışma grubunu 2018-2019 eğitim-öğretim yılı, Antalya ili Kepez İlçesinde Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı bulunan resmi ilköğretim, ortaokul ve liselerde görev yapmakta olan ve araştırmaya katılmaya gönüllü 20 eğitim yöneticisi oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak açık uçlu sorulardan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmış, katılımcıların verdiği cevaplar ses kayıt cihazına kaydedilmiştir. Araştırma verileri, transkript işlemi sonrası içerik analizine tabi tutulmuştur. Araştırmada içerik analizinin bir ögesi olan frekans ve yüzde analizi kullanılmış; katılımcı görüşleri ana tema ve kodlar altında taslak temalar halinde kategorileştirilmiş ve uzman görüşü alınarak son şekli verilmiştir. Bu temalandırma sonucu oluşan temalar da frekanslarına göre tablolar şeklinde bulgular kısmında yer verilmiştir. Ayrıca temalar, katılımcılardan doğrudan alıntılarla desteklenerek araştırmanın inandırıcılığı yükseltilmeye çalışılmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen temel bulgu, katılımcılar 2023 eğitim vizyonunu genel anlamda değişim, gelişim, yenilenme, insanı merkeze alan eğitim anlayışı, yetenek ve beceri temelli eğitim, üretken toplum olarak ifade etmişlerdir. 2023 vizyonunda yer alan politikaların uygulanabilmesinin ise insan kaynaklarının etkili kullanılması, eğitim finansman politikalarının etkililiği, dönütler ve politik istikrara bağlı olduğunu ifade etmektedirler. Katılımcılar 2023 eğitim vizyon belgesinde yer alan temel eğitim ve ortaöğretim politikalarıyla ilgili olarak ise öğretim

programı, ders sayısı, teneffüs süreleri, beceri atölyeleri gibi uygulamaların yeniden yapılandırılmasını, yenilikçi uygulamalara yer verilmesini olumlu şekilde görmektedirler. Vizyon belgesinde yer alan insan kaynakları yönetimi politikalarının uygulanabilirliğinin ancak liyakat ve kariyer planlamasına, işbirliği ve dayanışmaya, meslek kanunun çıkartılması ve sürece bağlı olduğunu ifade etmişlerdir. 2023 eğitim vizyonunda yer alan finansman politikalarının okulların ekonomik sorunlarını çözmeye yeterli olması için planlama ve paydaş ilişkilerine gereken önemin verilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Bu bağlamda araştırmadan elde edilen sonuçlar ve katılımcıların görüşlerinden hareketle uygulayıcılara ve araştırmacılara yönelik önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler:2023 Vizyon, Misyon, Eğitim Yöneticisi

ABSTRACT

2023 ABOUT TRAINING VISION EDUCATIONAL MANAGERS 'VIEWS

Solak, Yıldırım

Master of Science in Educational Administration, Inspection, Planning and Economics

Thesis Advisor: Doç. Dr. Süleyman KARATAŞ

June 2019, 131 pages

This study was carried out in order to determine the applicability of the 2023 educational vision in the institutions affiliated to the Ministry of National Education from the perspective of educational administrators. This research; A qualitative study, a case study technique was used in the study. Since the study was carried out with the education managers working in different types of schools, the study used holistic multi-state design from case study technique designs.

The study group consisted of 2018-2019 education managers who work in primary and secondary schools and high schools affiliated to the Ministry of National Education in Kepez, Antalya. In the research, semi-structured interview form consisting of open-ended questions was used as data collection tool and the answers of the participants were recorded on the voice recorder. Research data were subjected to content analysis after transcript processing. Frequency and percentage analysis were used as part of the content analysis. Participants' opinions are categorized into draft themes under main themes and codes and finalized by expert opinion. Themes created as a result of these themes are given in the form of tables according to their frequency. In addition, the themes were supported by direct quotations from the participants and the credibility of the research was increased. As a result of the study, the main finding of the participants was that the 2023 basic vision was expressed as a society based on change, development, renewal, human centered understanding, talent and skill based education. The implementation of the policies of the 2023 vision is thought to be due to the effective use of human resources, the effectiveness of the training financing policies, the process and political stability. As regards the primary education and secondary education policies in the 2023 vision document, the participants see the restructuring of concepts such as curriculum, number of courses, duration of breaks, skill workshops, and

inclusion of innovative practices. They stated that the applicability of the human resources management policies included in the vision document only depends on merit, cooperation, professional law and the process. 2023 stated that planning policies and stakeholder relations should be given importance in order to be able to solve the economic problems of schools. In this context, suggestions were given to the practitioners and researchers based on the results of the research and the opinions of the participants.

Key Words: *2023 Vision, Mission, Training Manager*

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR	i
ÖZET	ii
ABSTRACT	iv
İÇİNDEKİLER	vi
TABLolar LİSTESİ.....	ix
KISALTMALAR LİSTESİ.....	x

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1. Problem Durumu.....	1
1.2. Araştırmanın Alt Problemleri	4
1.3. Araştırmanın Amacı.....	4
1.4. Araştırmanın Önemi.....	4
1.5. Araştırmanın Varsayımları.....	5
1.6. Araştırmanın Kapsamı ve Sınırlılıkları	5

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. 2023 Eğitim Vizyonu Felsefesi.....	6
2.2. 2023 Eğitim Vizyonu Temel Politikaları	13
2.3. 2023 Eğitim Vizyonu İçerik ve Uygulaması	15
2.4. 2023 Eğitim Vizyonu Okul Gelişim Modeli	17
2.5. 2023 Eğitim Vizyonu Politikaları	18
2.5.1. Öğrenme Analitiği Araçlarıyla Veriye Dayalı Yönetim Politikaları	18
2.5.2. Ölçme Değerlendirme Politikaları	19
2.5.3. İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi ve Yönetimi Politikaları.....	21
2.5.4. Okulların Finansmanı Politikaları.....	23
2.5.5. Teftiş ve Kurumsal Rehberlik Hizmetleri Politikaları	24

2.5.6. Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Politikaları.....	26
2.5.7. Özel Eğitim Politikaları	27
2.5.8.Özel Yetenek Politikaları.....	28
2.5.9. Yabancı Dil Eğitimi Politikaları	30
2.5.10. Öğrenme Süreçlerinde Dijital İçerik ve Beceri Destekli Dönüşüm Politikaları	32
2.5.11. Erken Çocukluk Eğitimi Politikaları.....	33
2.5.12. Temel Eğitim Politikaları.....	33
2.5.13. Ortaöğretim Politikaları	35
2.5.14. Fen ve Sosyal Bilimler Liseleri Politikaları.....	37
2.5.15. İmam Hatip Ortaokulları ve Liseleri Politikaları	38
2.5.16. Mesleki ve Teknik Eğitim Politikaları.....	39
2.5.17. Özel Öğretim Politikaları.....	41
2.5.18. Hayat Boyu Öğrenme Politikaları.....	42

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırma Modeli	44
3.2. Çalışma Grubu	45
3.3. Veri Toplama Araçları	48
3.4. Verilerin Toplanması	49
3.5. Verilerin Analizi	50
3.5.1. Yarı yapılandırılmış görüşmelerden elde edilen verilerin analizi.....	50
3.5.2. Araştırmada yapılan geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları	51

BÖLÜM IV

BULGULAR

4.1. 2023 Eğitim Vizyonununun Eğitim Yöneticilerine Genel Olarak Ne İfade Ettiğine İlişkin Görüşleri	53
4.2. 2023 Vizyon Belgesinde Geçen Politikaların Uygulanabilirliği Hakkındaki Eğitim Yöneticilerinin Görüşleri	59

4.3. 2023 Vizyon Belgesinde Yer Alan Temel Eğitim ve Ortaöğretim Politikalarına İlişkin Eğitim Yöneticileri Görüşleri	65
4.4. 2023 Vizyon Belgesinde Yer Alan İnsan Kaynakları ve Yönetimi Politikalarının Uygulanabilirliğine İlişkin Eğitim Yöneticileri Görüşleri.....	76
4.5. 2023 Vizyon Belgesinde Yer Alan Finansman Politikalarının, Okulların Ekonomik Sorunlarının Çözümüne İlişkin Eğitim Yöneticileri Görüşleri	83

BÖLÜM V

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç ve Tartışma.....	89
5.2. Öneriler	95
5.2.1. Uygulayıcılara Yönelik Öneriler.....	95
5.2.2. Araştırmacılara Yönelik Öneriler	96
KAYNAKÇA.....	97
EKLER.....	104
EK-1 Antalya İl Milli Eğitim Müdürlüğünün Araştırma İzin Onay Yazısı.....	105
BİLDİRİM.....	106
ÖZGEÇMİŞ.....	107
İNTİHAL RAPORU	108

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 3.1: Katılımcılara Ait Demografik Veriler	47
Tablo 4.1: Katılımcılara Göre 2023 Eğitim Vizyonunun Ne İfade Ettiğine İlişkin Görüşleri	55
Tablo 4.2.: Katılımcılara Göre 2023 Vizyon Belgesinde Geçen Politikaların Uygulanabilirliğine İlişkin Görüşleri	61
Tablo 4.3.: Katılımcıların 2023 Vizyon Belgesinde Yer Alan Temel Eğitim ve Ortaöğretim Politikalarına İlişkin Görüşleri.....	67
Tablo 4.4: Katılımcıların 2023 Vizyon Belgesinde Yer Alan İnsan Kaynakları ve Yönetimi Politikalarının Uygulanabilirliğine İlişkin Görüşleri	78
Tablo 4.5.: Katılımcıların 2023 Vizyon Belgesinde Yer Alan Finansman Politikalarının, Okulların Ekonomik Sorunlarının Çözümüne İlişkin Görüşleri	85

KISALTMALAR LİSTESİ

AB: Avrupa Birliği

AR-GE: Araştırma ve Geliştirme

EBA: Eğitim Bilişim Ağı

ERG: Eğitim Reformu Girişimi

HİE: Hizmet İçi Eğitim

LYS: Lisans Yerleştirme Sınava

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

MEM: Milli Eğitim Müdürlüğü

OECD: Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği rgt

ORT: Ortalama

PISA: Uluslararası ğrenci Değerlendirme Programı

PDR: Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik

RAM: Rehberlik Araştırma Merkezi

STK. : Sivil Toplum Kuruluşları

YK: Yüksek ğretim Kurulu

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın problemi, amacı, önemi, varsayımları ve kapsamına dair bilgiler yer almaktadır.

1.1.Problem Durumu

21. yüzyılda okulu amaçları doğrultusunda yaşatmak, tarafların doyumu ve mutluluğunu sağlamak başarılması çok zor görünen çok bilinmeyenli bir denklem olarak karşımıza çıkmaktadır. Bilgi toplumunda okul çok daha karmaşık ve disiplinler arası bir kurum olmuştur. Okulun amaç ve işlevleri değişmiş ve beklentiler artmıştır. Öğretmen ve yöneticiler “değişimden” neredeyse asıl işlerini unutacak kadar çok söz etmektedirler. Sadece bir değişkeni, (okul, öğretmen, öğrenci, veli, iş piyasası, devlet) öne çıkararak sistem bütünlüğünü gözden kaçıran değişim projeleri başarısız olmakta, değişim için mevcut süregelen işlerini de aksatan bir eğitim/okul sistemini yönetmek daha da güçleşmektedir. Değişim, bireyler istekli ve yeni rolleri benimsemiş olarak harekete geçerler ise başarılabilir (Sergiovanni, 1994).

Okulu, değişime uygun bir eğitim yuvası yapmak okul yöneticisinin sorumluluklarından biridir. (Fullan&Stiegelbauer, 1991 akt. Özdemir, 2014). Değişimi doğrudan etkileyen altı faktöre dikkat çekmektedir. Birincisi, açık ve anlaşılır bir vizyona sahip olmaktır. İkincisi, değişimi adım adım yerine getirmek için gelişimsel bir planlama yapmaktır. Bu aşamada okul yöneticisi okuldaki program süreçleri ile değişimin yönü arasındaki ilişkiye dikkat etmelidir. Değişim, değişim olsun diye yapılmamalıdır. Değişimin bir amacı ve felsefesi olmalıdır. Değişim sonucunda okuldaki tüm taraflar nelerin daha iyi olacağını görebilmelidir. Üçüncüsü, çalışanların inisiyatif kullanmasını teşvik etmek ve onlara yetki vermektir. Öğretmen ve diğer çalışanların sorumluluk almadığı, inanç ve azimle katılmadığı yenileşme girişimleri başarılı olamamaktadır. Dördüncüsü, okul yöneticisinin personeli geliştirerek onlara yeniliği tanıtmayı, çalışanları yenilik ile başa çıkabileceklerine ve

bu yeniliğin kuruma ve kendilerine faydalı olduğuna inanmasıdır. Beşincisi, rehberlik ve problem çözme yolu ile değişime liderlik etmektir. Altıncısı ise yeniden yapılanmadır. Bu aşamada yeni program ya da uygulama eskinin yerini almalı ve kurumsallaşmalıdır. Bir Türk atasözünde olduğu gibi “Tatlı bir anda pişmez.” Yenilikçiler sabırlı olmalı ve tüm katılanların desteğini önemsemelidir. Büyük yenilikler küçük ayrıntılar yüzünden istenen sonucu vermeyebilir (Fullan, 2000; akt. Özdemir, 2014).

Değişme ve gelişme, çağımızın en belirgin özelliğidir. “Bugün dünyanın neresinde olursanız olunuz gelişmelerin ve değişmelerin dışında kalma ihtimali yoktur. Bir yerde meydana gelen herhangi bir sosyal, kültürel, ekonomik ve teknolojik değişiklik ve gelişme başka bir yerde çok kısa bir zamanda etkisini göstermektedir” (Aslangil,1993:3).

Geçmişin deneyim ve birikimlerinin ürünü olan gelişmeler umuda dönüşerek ivme kazanmış, ülkeler ve toplumlar; tarihin kaydedemediği hızda ekonomik ve sosyal gelişmelere, akıl almaz siyasal değişikliklere sahne olmuş ve 21. yüzyıl bu değişimin öne çıkardığı yenilik ve değerlerle başlamıştır (Kanlı, 2001:1).

Ancak yeni yüzyılın değişen şartlarına ayak uydurabilme, öne çıkardığı değerlere sahip modern bir toplum olarak yaşayabilmek için, sadece okur-yazar olmak yeterli değildir. Dolayısıyla 21. Yüzyılda eğitimin önemi daha da artmıştır. Zira rekabete dayalı yeni dünya düzeninde eğitime en fazla yatırım yapan ve eğitilmiş insan gücüne sahip ülkeler avantaj sağlayacaktır. Böylece eğitim, her zaman olduğu gibi 21. yüzyılda da etkinliğini sürdürecektir (Turgut,1997:1).

Dolayısıyla eğitimin ülkemizdeki değeri artırılmalı ve eğitimin merkezinde olan okulların bu hızlı gelişimi takip etmesi hatta bu gelişmelerin önünde yer alması için gerekli düzenlemelerin yapılması sağlanmalıdır.Bu bağlamda 21. yüzyılın karmaşık örgütleri, yönetim çalışmalarını ve teorilerinin geliştirilmesini gerektirmiştir. Günümüzde giderek ağırlaşan rekabet koşulları, rekabet piyasalarına istihdam yetiştiren okulların daha etkin yönetilmesi konusunda yeni ve etkin yönetim araçlarının ve düşüncelerinin araştırılmasına neden olmaktadır. Bu neden, birinci

endüstri devriminden günümüze kadar bilimsel yönetim, yöneylem araştırması, bilgisayarlar desteğinde yönetim vb. gibi birçok yeni yönetim yaklaşımının gelişmesine öncülük etmiştir (Esen,1998:3).

Ancak günümüzde hem disiplinler arasındaki iletişimin yeterli düzeyde olmayışı, hem de mevcut yönetim araçlarının, etkin yönetim konusunda her zaman örgütleri arzulanan başarıya ulaştıramaması, yeni yaklaşımların aranmasına neden olmuştur. Ayrıca yaşadığımız hızlı iletişim ve bilişim çağını düşünenecek olursak, hammaddesini toplumdan alıp, belli süreçlerden geçiren ve yine topluma geri kazandıran okulların, bu hızlı gelişim çağında yeniliklere kolay adapte olabilen ve kendisini o günden ileri tutabilen kurumlar olması gerektiği yadsınamaz bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu amaçla hazırlanan ve yenilikçi bir uygulama olarak karşımıza çıkan 2023 vizyon belgesinin eğitime dair sorunların çözümünde ne derece etkili olabileceği, sahadaki uygulamalarda ne gibi güçlükler yaşanacağı, bu belgenin eğitime katkısının neler olabileceği eğitim yöneticileri gözünden incelenmeye değer bir konu olarak öne çıkmaktadır.

Bu çalışmada, eğitim yöneticilerinin 2023 eğitim vizyonu hakkında neler düşündükleri araştırılmaya değer bir problem olarak görülmüş ve araştırmanın çıkış noktasını oluşturmuş. Bu çerçevede bu çalışmada 2023 eğitim vizyonu politikaları üzerinde incelemelerde bulunulmuştur.

Bu çalışma eğitim yöneticileri görüşlerinden hareketle oluşturulmuştur. Buna bağlı olarak çalışma beş bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm olan “Giriş” bölümünde problem durumu, araştırmanın amacı, alt problemleri, önemi, varsayımları, kapsamı ve sınırlılıkları üzerinde durulmuştur. “Kuramsal Çerçeve ve İlgili Araştırmalar” başlığını taşıyan ikinci bölüm 2023 vizyon politikalarından, hedeflerinden ve kazanımlarından oluşmaktadır. Daha sonra “Yöntem” bölümünde araştırmanın yöntemi hakkında bilgi verilmiştir. Dördüncü bölüm olan “Bulgular” başlığı altında araştırma sonucu elde edilen bulgular sunulacak ve bu bulgular ışığında yorumlar geliştirilmiştir. Son olarak “Sonuç, Tartışma ve Öneriler” bölümünde araştırma bulgularına dayanan sonuçlar ve araştırmanın çıktılarında hareketle ileride yapılacak benzer çalışmalar için araştırmacılara önerilerden söz edilmiştir.

1.2.Araştırmanın Alt Problemleri

Problem durumundan hareketle, aşağıdaki alt problemler de araştırma konusu olarak ortaya konmuştur.

1. 2023 Eğitim Vizyonu Genel Olarak Size Ne İfade Ediyor?
2. 2023 Vizyon Belgesinde Geçen Politikaların Uygulanabilirliği Hakkındaki Görüşleriniz Nelerdir?
3. 2023 Vizyon Belgesinde Yer Alan Temel Eğitim ve Ortaöğretim Politikaları Hakkında Ne Düşünüyorsunuz?
4. 2023 Vizyon Belgesinde Yer Alan İnsan Kaynakları ve Yönetimi Politikaları Uygulanabilir mi? Niçin?
5. 2023 Vizyon Belgesindeki Okullara Uygulanacak Finansman Politikaları, Okulların Ekonomik Sorunlarını Çözebilir mi? Niçin?

1.3. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı; eğitim yöneticilerinin 2018 yılı ekim ayında Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından yayınlanan “2023 Eğitim Vizyonu” hakkındaki görüşlerini incelemek ve sonuçları ışığında önerilerde bulunmaktır. Ayrıca 2023 Eğitim Vizyonu içerisinde yer alan politikaların uygulanabilirliğine, temel eğitim ve ortaöğretim politikalarının içeriğine, insan kaynakları ve yönetimi politikalarının uygulanabilirliğine bunun yanı sıra finansman politikalarının okulların ekonomik sorunlarına çözüm olup olamayacağına dair görüşlerinin incelenmesi amaçlanmaktadır.

1.4.Araştırmanın Önemi

Her alanda olduğu gibi eğitim alanında hızlı değişimler yaşanmaktadır. Eğitim sistemlerinin toplumların ihtiyaçlarını ve beklentilerini karşılayabilmeleri için sürekli olarak gelişim göstermesi gereklidir. MEB bu değişimlerin gereği olarak çeşitli önlemler almıştır. Bunlardan birisi de 2018 yılında kapsamlı bir şekilde ortaya çıkan 2023 Eğitim Vizyonu belgesidir. 2023 Eğitim Vizyonu Türkiye'nin eğitim

alanında uzun süredir beklediği yeni strateji ve hedeflerin yer aldığı bir belge olduğu söylenebilir.

Bu araştırmanın önemi, söz konusu 2023 eğitim vizyonu politikalarının ne ölçüde etkili ve yararlı olduğu konusunda ortaya koyacağı bulgularla, eğitim paydaşlarına ışık tutacağı düşünülmektedir.

1.5.Araştırmanın Varsayımları

- ❖ Araştırmada kullanılan yarı yapılandırılmış görüşme formunun tüm yetkileri kapsadığı ve eğitim yöneticilerinin 2023 vizyon belgesindeki politikalara dair görüşlerini doğru ve samimi olarak ortaya çıkaracak nitelikte olduğu varsayılmaktadır.
- ❖ Araştırma konusu ile ilgili olarak yapılan literatür taramasının, araştırmanın güvenilirliği ve geçerliliği açısından yeterli olduğu varsayılmaktadır.

1.6.Araştırmanın Kapsamı ve Sınırlılıkları

- a) Araştırmanın kapsamı,2023 Vizyon Belgesinin eğitim yöneticileri üzerindeki etkisini kendi bakış açılarıyla incelemektir.
- b) 2018–2019 eğitim öğretim yılında Antalya ili Kepez ilçesindeki, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı resmi kurumlarda görev yapan eğitim yöneticileri ile
- c) Çalışma grubunu oluşturan eğitim yöneticilerine uygulanan Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu ile
- d) Alan yazın taraması sonucu elde edilen dokümanlarla,
- e) 2023 Eğitim Vizyonunda geçen temel eğitim, ortaöğretim, insan kaynakları ve finansman politikaları ile
- f) Araştırma ve tez çalışması için belirlenmiş olan zaman ve mekân aralıklarıyla sınırlı olup çalışma için yeterli olduğu düşünülmektedir.

BÖLÜM II

KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde araştırmanın kavramsal çerçevesi ve konu ile ilgili yapılmış araştırmalara yönelik bilgiler yer almaktadır.

2.1. 2023 Eğitim Vizyonu Felsefesi

Eğitim sözcüğü bir toplumdaki her kesimi ilgilendirmektedir. Bundan dolayı günlük yaşantı içerisinde kullanımı fazla olan sözcüklerden birisidir. Hem bireysel hem de toplumsal açıdan son derece önemli bir kavram olan eğitim, insanın var olduğu ilk zamanlardan bu yana halen süregelmektedir. İnsanlar yaşamları süresince birbirleriyle ve çevreyle etkileşime girmekte ve bu etkileşim sonucunda bir takım beceri, bilgi, tutum ve değerler elde etmektedirler. Elde ettikleri bu değerleri toplumdaki diğer bireylere aktarmaktadırlar. Eğitim ilkel toplumlarda bile görülmekte ve insanlık tarihi kadar eskiye dayanmaktadır (Şenel, 2008: 4).

Eğitimin bu kadar köklü bir geçmişinin olması onun hakkında çok fazla şeyin söylenmiş olduğunu da göstermektedir. Eğitim kavramına bakıldığında, bu kavram ile ilgili günümüze kadar pek çok açıklamanın yapılmış olduğu görülmektedir. Eğitim kavramı ile ilgili kabul görmüş olan tanımlar incelendiğinde eğitimin yaşamda kazanılan çeşitli tecrübeler sonucunda kasıtlı bir davranış değişikliği olduğu ifade edilmektedir. Eğitim, bireylerin hareketlerinde kendi yaşantılarını aracılığıyla ve kasti olarak farklılaştırılmış işlevlik ortaya çıkarma aşamasıdır (Varış, 1992: 13).

Toplum içerisinde birlikte yaşamak durumunda olan bireyler, her türlü sosyal durum karşısında eğitimle iç içedir. Eğitim bireylerin toplum standartlarını, hayat yollarını ve inanışlarını kendisine kazandırmasında etkili olan tüm sosyal aşamalardır. Eğitim, kontrollü bir şekilde ilerleyen ve seçilmiş olan çevrenin, özellikle de okulun etkisi altında toplumsal yeterlilik ve kişisel gelişmeyi en iyi şekilde kolaylaştırmakta olan sosyal bir aşamadır (Bayrak & Yılmaz, 2005: 5).

Eğitim bir takım aşamalar olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu aşamalar kişileri geliştirmekte ve onları topluma hazırlamaktadır. Eğitim aşamaları yaşam boyu sürmekte olan eylemlerdir. Aile ile başlamakta olan eğitim, sosyal evre ile devam etmekte ve okul hayatından iş hayatına, yaşamın tümüne etki etmektedir. Eğitim, bireylerin toplum yaşantısına hazırlanması amacıyla ihtiyaı olan beceri, tutum ve bilgileri kazanmasına ve karakterini geliştirmesine yardım etme aşamasıdır (Taymaz, 1992: 2).

Eğitim tanımları içerisinde eğitimciler tarafından kabul görmekte olan bir diğer tanımlı ise “Bireyin davranışlarında kasıtlı olarak ve kendi yaşantısı yoluyla istendik değişme oluşturma süreci” olarak göze çarpmaktadır. Bu tanımda eğitimin üç temel özelliğinin vurgulandığı görülmektedir. Eğitimin süreci olması, eğitim sonucunda kişide davranış değişikliği meydana gelmesi, davranış değişikliğinin kişinin yaşantıları sonucu meydana gelmesi durumudur. Kişinin evresi ile kurduğu etkileşim sonucunda kişi de kalan izler yaşantı olarak tanımlanır. Bu izler birikerek kişinin davranışlarında değişiklik meydana getirmesine sebep olur (Gürkan, 2006: 4, Fidan, 1985:10).

Eğitim tanımlarının yanı sıra işlevleri incelendiğinde, dört işlevinden de söz edilmektedir; bireysel, toplumsal, ekonomik ve siyasal:

Eğitimin bireysel işlevleri: Bireyin zihinsel, ruhsal ve bedensel yapısını geliştirmek

Eğitimin toplumsal işlevleri: Bireyin topluma uyumunu sağlamak, toplumsal kültürü aktarmak, kültüre dinamik öğeler katan ve araştıran bireyler yetiştirmek

Eğitimin ekonomik işlevleri: Bilinçli üreticiler ve bilinçli tüketiciler yetiştirmek

Eğitimin siyasal işlevleri: Lider zellikleri taşıyan, ülkenin anayasal yapısına uygun olan, bilinçli seçmen ve girişimciler yetiştirmek (Büyükkaragöz vd., 1998: 27).

Hem bireysel hem de toplumsal açıdan son derece önemli bir konu olan eğitim, kendisiyle bağlantılı olan bir takım kavramlarla birlikte ele alınmaktadır. Bunlardan biri de günümüzde adını sıkça duyduğumuz vizyon sözcüğüdür. Vizyon sözcüğü, çok sık kullanılmasına karşın en az anlaşılan kelimelerden biri olarak düşünülmektedir. Vizyon sözcüğü ile ilgili yapılan tanımlar incelendiğinde genellikle

bir öngörü, bir kavram ya da fikir; geleceğin tasarlanmış bir resmi ya da bir ideoloji olarak anlaşılır (Clayton, 2000; 42).

Kelime anlamı olarak vizyon; görme, görüş, öngörü, önsezi, hayal gücü demektir (Redhouse, 1998; 531 -532). Vizyon, somut bir gelecek görüntüsüdür; gerçekleşmesi görülebilecek kadar yakın, ancak yeni bir yapılanmanın hayranlığını uyandıracak kadar da uzaktır (Heintel, 1995; 115). Vizyon, sahip olduğumuz değerlerin anlam ve yansımalarıyla zihnimizde çizdiğimiz bir tablo olarak tanımlanmaktadır (Özden, 2002;39). Vizyon, gelecekte olabilecek ya da oluşturulabilecek bir durumun düşüncede şimdi oluşturulmasıdır (Fidan, 1998; 191). Vizyon, günlük yaşamda, politika, sanat, ekonomi, yönetim vb. alanlarda başkalarından farklı olduklarını söyleyen kişilerin, kendilerinde var olduğunu iddia ettikleri, aynı zamanda onları takdir eden, benimseyen, izleyen ve yüceltenlerin de farklı olduklarını söyleyen bu kişilerde var olduğunu düşündükleri en önemli niteliktir (Erçetin, 2000; 87).

Vizyon, özelde okulun, genelde ise okulun içinde yer aldığı toplumun, gelecekte ulaşması beklenen yer ve durumunun okul yöneticisi tarafından somut bir biçimde ortaya konmuş şekli olarak düşünülebilir (Şişman, 2002; 143). Okulun vizyonu; ideal gelecekte olacak ve olması gereken eğitimin resmini, imajını ya da düşüncesini, felsefesini tasvir eder (Aytaç, 2003; 5).

Vizyon kelimesiyle sıra dışı başarı düşünülür. İnsanları, toplumda bir arada tutan, kıskırtan, harekete geçiren, canlılık veren, derinden bağlı olunan değerler olarak düşünülür. Ebedi unsurlar ve bir örgütün var oluşunun altında yatan sebepler hayal edilir. Bireylerin içine kadar işleyen en iyi çabaları ortaya çıkaran, olmak istenilen, hayali kurulan unsurlar düşünülür (J.C. Collins&Porras, 1999).

Vizyon insanların ve örgütlerin odaklandıkları hedefleri gerçekleştirebilmek için yarattıkları düşünsel modellerdir ve idealizm içerir. Düşünsel anlamda yaratılan vizyon arzulanabilir ve gerçekleştirmeye değer olmalıdır. Çünkü örgütlerin ilerlemesi, bütün insanlığın ilerlemesi olarak algılanmalıdır (Berson, Shamir, Avolio, &Popper, 2001).

Vizyon, örgütün gelecekteki başarısı için bir rotadır veya örgütün oluşturduğu amaçlardır. Vizyon, değişik çabaları yönetmek için kullanılan geleceğin istenen halidir. Ayrıca vizyon şevk verici, ahlaklı ve anlamlı olmaya ihtiyaç duyar. Vizyon, gelecekte yaratılmak istenilen en iyi durumun zihinsel bir ifadesi ve örgütün ulaşmak istediği bugünkü durumdan daha iyi, daha başarılı, gerçekçi, güvenilir ve çekici geleceğidir (Lissack&Roos, 2001: 55, Gill, 2003: 312, Awamleh&Gardner, 1999: 346).

Vizyonu oluşturan iki temel unsurdan bahsedilmektedir. Bunlardan birincisi, temel ideolojidir; örgütün neyi temsil ettiği ve neden var olduğudur. Temel ideolojinin temel değerler ve esas amaç etrafında şekillendiğini, bu unsurların bireyi/örgütü ileriye götüren, zor zamanlarında ona yol gösteren ve başarıya gitmesine rehberlik eden ilkeler kümesi olduğu belirtilmektedir. Geleceğin büyük örgütleri için bu temel ideolojiyi yaratmanın bir başlangıç noktası olduğundan da bahsedilmiştir. Temel ideoloji 'biz kimiz?', 'neden varız?' ve 'neyi temsil ediyoruz?' sorularının yanıtıdır, zamanla değişmez ve geleceğin yaratılmasını tanımlar. Örgütler için 'kim olduğunu' bilmek 'nereye gittiğini' bilmekten çok daha önemlidir. Çünkü gidilen noktanın örgütün çevresindeki dünya değiştikçe değişeceğinin bilinmesi gerekmektedir. Bu yüzden temel ideoloji, örgüt büyüdükçe, merkezi sistemlerden uzaklaşıp dünyaya yayıldıkça ve personel çeşitliliği zorunlu hale geldikçe örgütü bir arada tutan unsur görevi üstlenmektedir. Temel ideoloji değişmezdir ve vizyonlaştırılmış geleceğin tamamlayıcısıdır. İkinci temel unsur ise vizyonlaştırılmış gelecektir; "örgütün gelecekte ne olmak istediği", "neyi başarmaya kararlı olduğu" ve "uzun dönemde neye yöneldiği" dir. Henüz nasıl olacağından emin olamadığı fakat hedefleriyle, beklentileriyle ve arzularıyla olmasını istediği bir gelecekte bahsedilmektedir. Bu stratejik amacı oluştururken de var olan kapasitesinin ve mevcut çevresinin çok ilerisinde bir düşünce boyutuna geçmesi gerekmektedir. Buradaki amaç birleştirici bir etki sağlayarak insanları örgütsel hedeflere odaklamak, değerlerini koruyarak o hedefe ulaşmak ve bu uğurda bireylerin motivasyonunu sağlamaktır. Ulaşılamayacak kadar üst düzeyde ya da çok kolayda başarılabilecek kadar alt düzeyde tanımlanmış amaçların güdüleyici ve yönlendirici olamayacağı unutulmamalıdır. Stratejik amaçlar, örgütlerin ve ona bağlı bireylerin, amaçlar gerçekleştiğinde nasıl olunacağını hayallerinde canlandırmalarını sağlamalıdır. Bu geleceğin kesin ve net, kolay anlaşılabilir, tamamlanabilir, enerjik bir tanımı olmalı, ulaşıldığında bireylere

ifade edeceği özel bir anlamı olmalıdır. Kelimelerle ifade edilmesine rağmen insanların düşüncelerinde bir resim kadar net bir görüntü bırakmalıdır. Açık ve net olmalı, takım ruhunu ateşleyecek katalizör görevi yapmalıdır; duygulara, ihtiraslara hitap edebilmelidir (Collins&Porras, 1996).

Vizyon, hayatın her anını anlamlaştıran, her anına anlam veren bir ışıktır. Kişiyi motive eden, heyecanlandıran, mükemmeli yaptıran bir güç, değerlerin yarattığı bir imgedir. Kısacası vizyon, geleceğe yön veren, uzun vadeli düşünmeyi sağlayan bir sözleşmedir (Erdoğan 2000; 103).

Açık bir vizyon, belli bir okulda neyin işe yarayacağını herhangi bir belirsizliğe meydan vermeden açıklayan özdür ve öğretmenlerin kendi çabalarını ortaya koyabilecekleri ortak bir standart sağlar (Lashway, 1997; 134). Vizyon, öğrencilerin hedeflenmiş gelişmesini ve personelin isteklerini belirler. Okulların her kademesinde bulunan kişilerden oluşan takımların sürekli gelişmesini sağlar (Cafoğlu, 1997; 48).

Eğitim alanında karşımıza çıkan bir diğer kavram ise misyon sözcüğüdür. Misyon, kelime anlamı itibarıyla, bir kişi veya topluluğun üstlendiği özel görev demektir. Örgüt yönetimi açısından bu kavram, örgüt üyelerine bir istikamet vermesi ve anlam kazandırması maksadıyla belirlenmiş ve örgütü benzer örgütlerden ayırt etmeye yarayacak uzun dönemli görev veya amaç şeklinde tanımlanabilir (Dinçer, 1998; 61).

Misyon kavramı örgütün varoluşu sebebini açıklayan temel kavramdır. Misyon kavramı örgütün “şu anda neden var olduğunu” tanımlar. Hedefine ulaşabilmek için izleyeceği rotayı tanımlar ve örgüt fonksiyonları için bir rehber gibi çalışır. Örgütün amacı ya da stratejik hedefi değildir, çok daha büyük bir amaca hizmet eder. Mesele, çok iyi ifade edilmiş süslü değer ve misyon ifadeleri oluşturmak değil, bu kavramlarla ilgili sağlam bir anlayışa sahip olmaktır. Literatürde misyon kavramı ile ilgili üç düşünce okuluna rastlanmaktadır. Bunlardan birincisi misyonu iş stratejisi terimleri ile tanımlamaktadır. İkincisi felsefe terimleri, değerler ve etik ile, üçüncüsü ise, operasyonel etkinliğin en son fonksiyonu olarak tanımlamaktadır (Murphy, 1998).

Misyon, bir örgütte tüm çalışanların uğrunda mücadele edebilecekleri amacın somut ifadesidir. Misyonun aynı zamanda tüm çalışanların tüm potansiyellerini ortaya koymalarına degecek değerleri kapsaması gerekir (Çetin, 1997; 113).

Misyon, örgütlerin 'Biz ne için varız?' (Senge, 1996; 245), 'Bugün ne durumdayız?' ve 'Gelecek için arzuladıklarımız nelerdir?' (Quigley, 1998; 55) sorularının yanıtıdır. Misyon, vizyonun gerçekleşmesi amacıyla konulan hedeflerdir (Özden, 1998; 51).

2023 Eğitim Vizyonunda eğitim felsefesi şu şekilde ele alınmıştır: “Eğitim sistemleri, içinden çıktığı medeniyetler kadar, evrensel insanlık değerleriyle de harmanlanırlar. Bugün dünyada iyi eğitim performansı gösteren tüm ülkeler, elde ettikleri başarıları geçmişten geleceğe köprüler kurarak, merkezine insanı alan kavramsal çerçeveler ve felsefi yaklaşımlarla yakalamışlardır. Eğitimde başarılı görülen her değişim, dönüşüm ve reform, sağlam felsefi yaklaşımlarla desteklenmiştir. Eğitimin ana ögesi ve baş öznesi insandır. İnsana rasyonel ve başarmak zorunda olduklarından ibaret bir varlık olarak yaklaşmak, sadece bizim tarihimize ve nesiller boyunca aktarılan zengin medeniyet mirasımıza değil, beşerî mirasa da uygun düşmemektedir. Bununla beraber her eğitim sistemi, içinden çıktığı toplumun bir aynasıdır. Toplumlar 20, 30, 50 yıllık dönemlerde çeşitli nedenlerle üretilen pratiklerin hükümlere, normlara ve kurallara dönüşmesiyle açıklanamazlar. Son yıllarda eğitimin yalnızca sınıf geçmeye, sınavları kazanmaya ve iş bulmaya yarayan işlevinin ön planda tutulduğuna şahit olmaktayız. Oysa bunlar eğitimin türevsel sonuçlarıdır. Bu pratiklerin kalıplaşması dönemseldir. İşlev odaklı bir çabanın eğitimin bütünüymiş gibi algılanması ve sunulması, eğitimi mekanik bir işleyişe mahkûm eder. Eğitim mekanik değil insani bir sistemdir. Eğitimin merkezinde insan yer alır. Bu bakımdan eğitimden önce insanı konuşmaya ihtiyaç vardır” denilmektedir.(<http://2023vizyonu.meb.gov.tr/>).

Eğitim felsefesi“Yetiştirmek istediğimiz insan profilini ortaya koymadan ve Türkiye'nin eğitimde ihtiyacı olan paradigmayı belirlemeden ruhu, istikameti, gaye ve felsefesi olan bir evrensel pedagoji yaratmamız güçtür. Bu bakımdan insan, 2023 Eğitim Vizyonu'nun odak noktasıdır. 2023 Eğitim Vizyonu'nun, 21. yüzyıla dair eğitim önerisi, 21. Yüzyıl Talim ve Terbiye Modeli şeklindeki çift kanatlı bir okumadır. Sadece beceri kazandırmak hayatı göğüslemeye yetmemektedir. Gerekli olan insana ait evrensel, yerel, maddi, manevi, mesleki, ahlaki ve millî tüm değerleri kapsayan ve kuşatan bir olgunlaşma, gelişme, ilerleme, değişim ve ahlak güzelliğidir. Eğitimde başarının yegâne ölçüsü ders notları, sınav sonuçları, zekâ testleri ve mezuniyet sonrası edinilen mesleklerin maaşlarından ibaret olamaz. 2023 Eğitim Vizyonu'nun en temel felsefi önermesi, insanın ontolojik birlik ve bütünlüğü içinde yeniden ele alınması gerektiğidir. İnsanı tekrar hak ettiği biçimde eğitimin gündemine taşımaktır. Medeniyetimizin kutsallık atfettiği insan düşünen, sosyal bir canlı sınırlarına hapsedilmekten azat edilmeli; beden-ruh fitratıyla kabul görmelidir. 2023 Eğitim Vizyonu, insanı maddi manevi tüm varlık unsurlarıyla bir bütün olarak gören bakışı temsil etmektedir. Zira insan; duyuumsal, duygusal ve bilişsel ihtiyaçları olan bir beşerdir. Beşerin evrensel bilince ulaştığı insana erme, insan olma yolculuğunun başkahramanıdır. İnsan varlığında nasıl ki ruh ve bedeni birbirinden ayıramıyorsak eğitimde de kuramı, modeli, yöntemi ve araçları birbirinden ayrı

düşünemeyiz. Bu doğrultuda yakın dönem eğitim düşüncesi ve edebiyat tarihimizin önemli simalarından Nurullah Ataç “Hayat konulara mı bölünmüştür sanki? Bir yanda bilim, bir yanda sanat, bir yanda ahlak...” tespitiyle insanın ve yaşamın ayrılmazlığına vurgu yapar” denilmektedir (<http://2023vizyonu.meb.gov.tr/>).

Bir başka açıdan “Eğitim felsefesinin ontolojik boyutu kadar epistemolojik boyutu da meseleyi bütünsel olarak ele almak açısından önemlidir. Bilginin teorik, pratik, ideolojik ve inançsal biçimlerde parçalandığı bir bakış açısı, gelecek için umut vermemektedir. İnsan doğasındaki bütünlük kadar bilginin de bütünlüğüne ihtiyaç vardır. Bu bakımdan yeni kuramlara gereksinim olduğu aşikârdır. Bilgiyi yalnızca uygulanabilirliği ve işe yaradığı ölçüde doğru kabul eden pragmatizm, varlığın birliğini parçalayarak sadece ontolojiden uzaklaşmakla kalmamakta aynı zamanda epistemolojiyi de kısırlaştırmaktadır. Türk toplumunun bilgiyle olan pragmatik ilişkisini yeniden düşünmesi ve varlık-bilgi dengesini yeniden yapılandırması önemlidir. Aksi hâlde varoluşu, sadece maddi varlık dünyasını tecrübe yoluyla anlatmak, tek kanatla uçmaya ve yükselmeye benzeyen nafîle bir çabadır. Epistemoloji, bilginin ve eğitimin ötesinde, irfanî ve maarifî anlamak için de değerlidir. Sözlüklerde epistemoloji sözcüğünün karşılığı olarak marifet bilgisi/nazariyesi yazması boşa değildir. İnsan odaklı eğitim anlayışının ve felsefesinin zirve yaptığı nokta, ontoloji ile epistemoloji birlikteliğini bir ahlak telakkisiyle taçlandırmaktır. Böylelikle eğitim düşüncesine yaklaşım, bir bakıma, modern eğitim süreçlerinin kısıtlayıcı sınırlarını da aşmalıdır. Nihayetinde modern eğitim, bizim çift kanatlı paradigmamızın çoğunlukla tek kanadı konusunda araç, gereç ve bilgiler sağlamaktadır. İnsan beyni de bu ihtiyaç duyulan bütünsel veya çift kanatlı yaklaşımın önemli unsurları arasında yer almaktadır. Ayıran, dışlayan ve indirgeyen bir anlayış yerine ayırt eden ve birleştiren bir felsefeye uygun bütünsel bir insan tasavvurunun beyin fonksiyonları, hedeflenen eğitim için dikkate alınması zaruri bir başlıktır” şeklinde açıklanmıştır (<http://2023vizyonu.meb.gov.tr/>).

Eğitim Felsefesi “İnsanın düşünce, duygu ve eylem bütünlüğü aslında beyin yapısı ve katmanlarında kendini göstermektedir. Müfredatın; eğitim öğretim uygulamalarının ve hatta karnenin, beyin katmanlarını yansıtmaları beklenir. Ne var ki 21. yüzyıl becerilerini ölçme iddiasındaki PISA gibi uluslararası çalışmalar dahi sadece eleştirel düşünce, akıl yürütme gibi bilişsel içeriklere yönelmekte, kısacası tek kanatla uçmaya yeltenmektedirler. Türk eğitim sistemi için felsefî temelli sistematik bir paradigmaya ne kanunlar ne bütçe ne de alt yapı engeldir. Temel sorunumuz bir zihniyet meselesidir. Bu mesele çözülmeden, insan tasavvurumuzun paradigmatik muhtevası anlaşılmadan dünyayla rekabet şöyle dursun, geleceğe yönelik belirlenen hedeflerin ve politikaların başarı şansı da çok düşüktür. Zihniyet meselesi çözülmeden insan ve toplum meselesi çözülemez. Hakikati parçalama çabasına girişmeyen, insanın evren içindeki muazzaz yerini putlaştırmayan çift kanatlı bir varlık ve bilgi anlayışı, bahsettiğimiz zihniyet sorununa çözüm getirebilir. Hakikatin bütünlüğüne saygı duyan bir eğitim sisteminin her şeyden önce evrensel bir zemine gereksinimi vardır. Daha sonra bulunduğu toprağın boyasıyla boyanır ve millileşir. Sonuç olarak bir topluma yapılabilecek en büyük kötülük, o toplumu kendi kültüründen mahrum etmektir. Daha büyük bir kötülük ise onu kendi kültürüne mahkûm etmektir. Kültürün uygarlığa dönüşümü evrensel olana bağlantısıyla gerçekleşir. Evrensel bakış, sağlam bir eğitim sistemi için temel şart olan toplumsal mutabakatı kolaylaştırır. Mutabakat olmadan zemin olmaz. Zemin olmadan şekil

almaz. Diğer bir ifadeyle eğitim de dâhil birçok konu, zemin olmadığı takdirde sadece şekilde kalır” denilmiştir(<http://2023vizyonu.meb.gov.tr/>).

Son olarak “Eğitim sistemimizin zemin bulamamasının en temel nedenlerinden biri, eğitimi herkesin haklılığını savunduğu bir zemin üzerinden tartışma geleneğidir. Toplumun her bir parçası, kendi anlayışını tüm topluma hâkim kılmaya çalışmaktadır. Böylelikle gerçeği bölmeye çalışarak beşerden insana yolculuğun olgun bir şekilde seyretmesi sekteye uğratılmış olur. Dolayısıyla yaşadığımız çağın meydan okumalarına karşı gerekli tüm hazırlıklarımızda, eğitim meselesinin ideolojik olmaktan çıkartılması ve pedagojik zemine oturtulması şarttır. Bugünden başlayarak 21. Yüzyıl Talim ve Terbiye Modelimiz ile 2023 Eğitim Vizyonu’nun temel hedefi, ahlak telakkisine dayalı ve insanı merkeze konumlandıran bir varlık ve bilgi anlayışına hayat vermektir” denmektedir(<http://2023vizyonu.meb.gov.tr/>).

2.2. 2023 Eğitim Vizyonu Temel Politikaları

Bir vizyonun temel politikalarının neler olması gerektiği ile ilgili literatürde farklı değerlendirmeler yapılmaktadır. Papatya (1998) , bir vizyonun temel politikalarını şu şekilde sıralamaktadır: Vizyon;

- Ayakları yere basmayan, gelişi güzel fikirlerin ağdalı söylemi değildir,
- Arzu edilen gelecekle ilgilidir,
- Bugünü terk etmek değildir,
- Sıradanlık yaratmaya ilişkin eylemlerin planlanması değildir,
- Durağan ve bir kerelik ifade değildir,
- Hareketler üzerine baskı yaratan bir unsur değildir,
- Amaç ve yönden sapma değildir,
- İlgiyi, cesareti ve ilhami negatif kullanma değildir,
- Mükemmellik ölçütü değildir,
- Doğru ve/veya yanlış değildir.

Clayton'a (2000) göre ise vizyonun temel özellikleri ve içinde bandırdığı özellikler şunlardır;

- Güçlüdür: Vizyonun gücü gelecekte gerçekleşebilecek olan ile şu anda gerçekleşen arasındaki gerilimden gelir.
- Maksatlıdır: Vizyon tek basma bir anlam taşımaz; temel değerler ve amaçlar ile bağlantılı olması gerekir.

- Kendini belirler: Vizyon göreceli değildir. Somuttur: Amacın soyut olduğu ve yönü yalnızca dolaylı olarak belirttiği yerde vizyon somuttur. Belirli ve kesin bir yönü gösterir, arzulanan geleceğin bir görüntüsünü verir.
- Duygusaldır: Vizyonlar içimizde bize vizyona ulaşma gücünü verecek duygularla temas içindedirler.
- Çok yüzlüdür: Vizyonun pek çok yüzü vardır. Vizyonun yüzlerinden birkaç tanesi söyle sıralanabilir; zenginlik gibi maddi yüzler, sağlık ve dürüstlük gibi bireysel yüzler, toplumsal gelişmeye destek olmak gibi idealist yüzler bulunmaktadır.

2023 Eğitim Vizyonu belgesinde “Çocuklar, ebeveynler ve öğretmenler, kendilerini ve çevrelerindeki tanıdıklarında, birlikte gelişme imkânı doğacaktır. Mizaç ve yetenek temelli bir tanıma yaklaşımı, eğitim sisteminin aktörlerinin gelişimi için kritik öneme sahiptir. Bireyin kendini tanıması ve bu tanımanın takibi, onun eğitim yolculuğunda kişiselleştirilmiş bir yol haritasına sahip olması anlamına gelmektedir. Birlikte yapılan bu yolculukta ana aktör öğretmendir. Zira öğretmen aynen anne şefkati gibi hayatlarına dokunduğu bireylerin eğitiminde ustalığını ortaya koyar ve insanlaşmanın vasıtası rolünü üstlenir. Bir öğretmenin bilgiden ve beceriden önce çocuğa şefkatini vermesi, öğrenme etkileşiminin en önemli boyutudur. Böyle olduğunda her çocuğun kendi içinde saklı olan müfredat açığa çıkacaktır. Ancak o zaman merak tetiklenir, cesaret yeşerir ve tutku vücut bulur” denilmektedir (<http://2023vizyonu.meb.gov.tr/>).

Ayrıca “Çocuklar arasındaki farklılıkları doğal bir zenginlik olarak gören öğretmen duygusal güveni, fiziksel hijyeni ve bilişsel merakı birleştirerek bir fidana su verircesine sözü geçen tutku ve cesareti güçlendirir. Çocuğun varoluşu köklenir. Aksi takdirde çocuklara bir şey enjekte edilmeye çalışıldığı anda doğal eğilim kaybolur, çocukta saklı olan müfredat değil yetişkinlerin normatif kalıpları gündeme gelir. Fidanın büyümesi ve gelişmesi için gerekli olan doğal habitat bozulur. Öğretmen ve diğer yetişkinler, bilgi transferi yerine hissetme, düşünme ve yapmayı tetikleyen yöntemlerle rehberlik ettiği sürece doğal öğrenme ekosistemi korunur. Öğretmen yönetmez, gütmey; rehberlik ve ustalığını konuşturur. Tüm çocukları, öğrenme topluluğunun saygın birer ferdi olarak görür. Öğretmen, her çocuğun farklı olduğu ve her beynin farklı öğrendiği yaklaşımıyla hareket eder. Çocukların hazır bulunuşluklarını tespit ederek müfredatı, öğrenme ortamını ve materyallerini bu farklılıklara uygun olarak düzenler. İzleme ve değerlendirmeyi korku ve baskıya yol açmayacak şekilde, öğrenme sürecini iyileştirici bir araç olarak ele alır. Tüm değerlendirme süreçlerinde kendini karşı taraf olarak değil çocukların yanında konumlar. Kendi öğretmenlik becerilerini de değerlendirmeye tabi tutar; sürekli öğrenmeye açıktır, heveslidir ve bunu etrafındakilere hissettirir” yer verilmiştir (<http://2023vizyonu.meb.gov.tr/>).

2023 Eğitim Vizyonu“Öğrenme, öğrenen bireyin öz sorumluluğu ve tatminiyle ilgilidir. Ancak günümüzde zorunlu eğitim, daha çok yetişkinlerin istek, plan ve programları çerçevesinde şekillenmektedir. Temel bir hak olarak eğitim, öğrenen bireyin doğal motivasyonuna dayalı olduğunda yarar sağlar. Ne yazık ki dünya genelinde, paket müfredatların zorunlu olarak çocuğa yüklendiği bir çağı yaşıyoruz. Oysa bütün okul kademelerinde öğrenenin bireysel farklılıklarını gözetilen bir amaç yapı davranış ilişkisi hedeflenmelidir. Bu hedef doğrultusunda insanlığın ürettiği ortak değerler ile yeniçağ becerilerini birlikte içselleştiren bir öğrenen; kendisine, ailesine ve ülkesine daha yararlı olacaktır. Söz konusu yararı her türlü öğrenme yaşantısında bilgi ve katma değer üretme bilinci ve insanın hayrı merkezli bir bakış açısı olduğunda artacaktır. Bu gerçekten yola çıkarak iradesi gelişmiş, doğal merakını koruyan ve öğrenmenin kendisini, bir ödül olarak gören öğrenenler yetiştirmek, 2023 Eğitim Vizyonu’nun temel hedefleri arasındadır” açıklamaktadır (<http://2023vizyonu.meb.gov.tr/>).

2023 Temel Eğitim Politikaları için de“Sınıf, okul, ev, medya, sokak her yer ama her yer çocuğun sağlıklı beslenmesine veya tam tersine zehirlenmesine sebep olabilecek ortamlardır. 21. yüzyılda eğitim, sadece okulla sınırlı değildir. Sınıf, okul, ev, medya ve sokak öğrenmenin çeşitli şekillerde vuku bulduğu ortamlardır. Toplumumuzun tüm fertlerinin öğrenmeyi bir yaşam tarzı hâline getirmesi gerekmektedir. Ezberi aktarma devri sona ermiştir. Bilgi hazır ve ambalajlı bir ürün değildir, canlıdır. Günümüzde yeni bir eğitim ve okul teorisine ihtiyacımız vardır. Öğretmen, sınıf, okul, ilçe, il ve merkez teşkilatı iç içe halkalar şeklinde, çocuğu destekleyen yönlendiriciler olmalıdır.Okul birimi şartlar dâhilinde olabildiğince özleştirilerek şahsiyet bulmalıdır. Okul, çağın ihtiyaçlarına uygun gerçek kimliğini bulduğunda o kurumda ekip olma, üretme ve insanlık bilinci artacaktır. Bu süreçte en kritik aktör okul yöneticisidir. Yönetici hem okulun mevcut kapasitesini yok edebilecek hem de çok sınırlı imkânlardan hayal ve hayat üretebilecek kişidir. Okulun kimliğini bulma aşamasında her okul, yöneticisi kadar okuldur. Bu nedenle yetkinin ötesinde okul yöneticisinin okuldaki çocuktan veliye kadar güvene ve uzmanlığa dayalı etki gücü belirleyicidir. Bu etki gücünün rolü yalnızca eğitim planındaki unsurlar için değil aynı zamanda öngörülemeyenlerin yönetilmesinde de önemlidir” yer almaktadır (<http://2023vizyonu.meb.gov.tr/>).

Vizyon Belgesinde “Her kültür kendi eğitim sistemini üretir. Her toplumda eğitim; o toplumun kültüründe var olan bilgi, deneyim ve değerlere göre şekillenir. Bu anlamda eğitim anlayış ve uygulamaları, içinde geliştiği kültüre özgüdür. Bir eğitim sisteminin sorunlarına çözüm ararken o sistemi oluşturan kültürün ve toplumun özelliklerini göz önünde bulundurmamak gerekir. Bununla birlikte; insan her yerde insandır, ihtiyaçları evrenseldir ve bunun da dikkate alınması önemlidir. İnsan, insanın gölgesinde yetişir. Büyük insanları ortaya çıkaran eğitimidir. Bu nedenle medeniyet tarihimizde Nizamiye’den Sahn-ı Seman’a, Köy Enstitülerinden öğretmen okullarına, parasız yatılı okullardan fen liselerine kadar birçok eğitim kurumu yer almıştır. Bu kurumların yetiştirdiği büyük insanlar da medeniyetimizin sütunlarını dikmiştir. Bu olgudan hareketle eğitimi çocuklarımızı her anlamda muvaffak kılmanın yanı sıra insanlığa hizmet etmek suretiyle evrensel medeniyete katkı sağlamak olarak görüyoruz. Millî, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerimizi çocukların yaşantılarında inşa etmelerini sağlamayı bu yaklaşımımızın özü olarak değerlendiriyoruz” denilmektedir (<http://2023vizyonu.meb.gov.tr/>).

2.3. 2023 Eğitim Vizyonu İçerik ve Uygulaması

Vizyonun gerekliliğinin farkına varan kurumlar, vizyon hazırlamaya yönelik çalışmalar başlatmışlardır. Her örgütün, vizyon belirleme süreçleri farklılık gösterdiğinden, bu süreç titiz bir çalışmayı gerektirmektedir (Karaman, 2005: 98).

Örgütlerin vizyon oluşturma süreçlerinde yargıç, zanaatçı ve kâşif gibi bakış açılarıyla bakmasını önermektedir. Vizyon kısa, hatırlanabilir aynı zamanda etkileyici ve iddialı, örgütün amacını doğru bir şekilde ifade etmeli ayrıca tüm paydaşlar tarafından da uygulanabilir olmalı gibi ölçütler dikkate alınarak hazırlanmalıdır (Demir, 2009: 72).

Vizyon oluşturma kararı alındıktan sonra oluşturulan aşamalar değişen dünya ile uyumlu bir veri tabanı oluşturulmalıdır. Vizyon abartılı sözcüklerle değil gerçeği ifade edecek şekilde oluşturulmalıdır. Ölçülebilirlik vizyonun doğasına aykırıdır çünkü vizyon yön vermektedir. Örgütün tüm paydaşları düşünülmelidir ve tüm paydaşlara ulaştırılabilmesine önem verilmelidir (Papatya, 1998: 5).

Vizyon Belgesinde İçerik ve Uygulama şu şekilde ele alınmıştır: “2023 Eğitim vizyonunun içerik ve uygulaması müfredatların öğrencilere sunacağı imkânlarla ilişkin en temel unsur; öğrenilen her türlü bilgi, beceri ve tutumun bir davranış olarak ortaya çıkmasının ötesinde, çocukların kendilerine ve topluma doğrudan hizmet edebilecek bir yetkinlik olarak yerleşmesidir. Görgü olarak tanımlanabilecek bu unsurun temel dayanağı, birbirini tamamlayan, kavramsal öğrenmeyi ve derinleşmeyi destekleyen ders ve etkinliklerle çocuğun bütüncül gelişimine hizmet etmektir. Kazanılan becerilerin içselleşmesinde her türlü öğrenme içeriği; ilgili, ilişkili, geçirgen, analitik ve birbirini tamamlayıcı olarak tasarlanacak ve hayata geçirilecektir. Dolayısıyla müfredat, çocukların ilgi, yetenek ve mizaçları doğrultusunda esnek, modüler ve uygulamalı olarak iyileştirilecektir” denilmektedir (<http://2023vizyonu.meb.gov.tr/>).

Yine vizyon belgesinde “Zorunlu ders saatleri ve çeşitleri, tüm kademelerde azaltılarak temel derslerde derinleşilebilmesi, kişiselleştirme yapılabilmesi ve uygulama etkinliklerinin yürütülebilmesi için gereken zaman sağlanmış olacaktır. İlkokuldan başlanarak tüm öğretim kademelerinde, çocukların sahip oldukları yetenek kümeleriyle ilişkilendirilmiş becerilerin uygulama düzeyinde kazandırılabilmesi için okullarda “Tasarım-Beceri Atölyeleri” kurulacaktır. Bu atölyelerdeki etkinlikler bilim, sanat, spor ve kültür odaklı yapılandırılacaktır. Tasarım-Beceri Atölyeleri ilkökul, ortaokul ve lise düzeyinde ortak bir amaç doğrultusunda tasarlanmış, çocuğun özellikle elini kullanmasını önemseyen, mesleklerle ilişkilendirilmiş işlikler olacaktır. Bilmekten çok tasarlamanın, yapmanın, üretmenin ön plana çıkacağı bu atölyeler çocuğun kendisini, meslekleri, çevresini tanımasına yardımcı olacaktır. Bununla beraber bu atölyeler yeniçağın

gerektirdiği problem çözme, eleştirel düşünme, üretkenlik, takım çalışması ve çoklu okuryazarlık becerilerinin kazandırılması için somut mekânlar olarak düzenlenecektir. Çocuklar soru çözme, konu anlatımı gibi bir eğitim anlayışından üretimi, yapmayı, etkileşimi, derinleşmeyi öne çıkaran bir müfredat anlayışına yönelecektir. Tasarım-Beceri Atölyeleri böyle bir müfredat yaklaşımının aracı işlevini görecektir. Bu atölyeler, öğrencilerin düşünmeye, tasarlamaya ve üretmeye zaman ayırabileceği bir ortaya çıkarma sürecini yaşayacağı yerler olacaktır. Böylece öğrenilen, ölçülen ve pratik arasındaki uyum artacaktır. Bu atölyelerde ilgili branştan istekli öğretmenler, yan dal eğitimi ve/ veya sertifika eğitimi olarak ücreti karşılığı görev alacaklardır” bahsedilmektedir (<http://2023vizyonu.meb.gov.tr/>).

2.4. 2023 Eğitim Vizyonu Okul Gelişim Modeli

Okul Gelişim Modeli ile paylaşımcı yönetim anlayışı ve işbirliğine dayalı çalışma sistemi benimsenmiş, sürekli olarak kendi kendini değerlendiren, değerlendirme sonuçlarına ve iş hayatındaki gelişmelere göre plânlı ve sürekli gelişim anlayışını benimseyen bir okul yapısı amaçlanmıştır. Plânlı okul gelişim modeli ile; yerel düzeyde eğitim ihtiyaçlarını belirleyen, ihtiyaca uygun modüler program geliştiren, çevrenin katılım ve işbirliğini sağlayan, yerel düzeyde yetki ve inisiyatif kullanan, öğrencileri iş hayatı ve yüksek öğrenim seçenekleri hakkında bilgilendiren, mezunlarını izleyen, mevcut kaynaklarını etkili ve verimli kullanan, yeni kaynaklar yaratan, personelin sürekli eğitimini sağlayan, yaşam boyu eğitim felsefesini ve tam gün, tam yıl çalışma prensibini benimseyen bir okul yapısı gerçekleştirilmiştir (Erhun, 2003: 108 akt. Dağlı, 2009).

2023 Vizyon belgesinde okul gelişim modeli şu şekilde ele alınmıştır: “*Bir yaşam alanı olarak okulu her bir çocuğun değerine değer, mutluluğuna mutluluk katan evrensel, millî ve manevi erdemlerle birlikte yaşam becerilerinin içselleştirildiği mekânlar olarak görülmektedir. Yeni yüzyılda zamanın ruhunu önemseyen yeni bir okul anlayışını eğitimle ilgili tüm aktör, STK’lar, eğitim sendikaları vb. kuruluşların iş birliğiyle ortaya koymak, önceliğimiz olacaktır. Eğitim sisteminde tüm iyileştirmelere yönelik politika, strateji ve eylemlerin başarı kazanmasında, en temel birimler sınıf ve okuldur. Bu nedenle okulların eğitim sistemimizin, içinde buldukları il, ilçe ve muhitin öncelikleri doğrultusunda amaçlara sahip olmaları ve bu amaçları gerçekleştirmek için faaliyetlerini düzenlemeleri, sistemin bütününde iyileşme sağlamanın ön koşuludur”* denilmektedir (<http://2023vizyonu.meb.gov.tr/>).

Yine vizyon belgesinde “*Okulların Millî Eğitim politikaları ve amaçlarımız doğrultusunda, içinde buldukları koşul ve öncelikler dâhilinde gelişmelerini sağlayacak bir “Okul Gelişim Modeli” hayata geçirilecektir. Bu modele dayanarak her bir okulun kendi hazırlayacağı Okul Gelişim Planı, yıllık bazda merkez teşkilatla birlikte izlenecek bir yol haritası niteliğinde olacaktır. Okul Gelişim Planlarındaki hedefler doğrultusunda çocukların bireysel, akademik ve sosyal gelişim amaçlarına*

yönelik etkinlikler izlenecek, değerlendirilecek ve desteklenerek iyileştirilecektir. Bu gelişim modeliyle tüm kademelerde yarışma ve rekabet odaklı değil, paylaşım temelli bir anlayış benimsenecektir” şeklinde bahsetmektedir (<http://2023vizyonu.meb.gov.tr/>).

Son olarak “Okul gelişiminin değerlendirilmesindeki temel ilke, okulun gelişmeye yönelik mutlak bir ölçüye ulaşması, başarılı olarak etiketlenmesi, sınıflanması ve diğer okullarla karşılaştırılması değildir. Okul gelişimindeki başarı, her bir okulun var olan imkânlarını göz önüne alarak yapacağı planla, kendi hedefleri doğrultusunda bulunduğu yerden kat ettiği mesafeyle değerlendirilecektir. Bu çerçevede tüm okullarımızın gelişimleri, tüm kademelerde yapılandırılacak “Okul Profili Değerlendirme” Modeliyle izlenecek, değerlendirilecek ve desteklenecektir. Okulların gelişiminin izlenmesi ve desteklenmesi sürecinde il ve ilçe teşkilatlarının yapısı, rol ve sorumlulukları yeniden yapılandırılacaktır. Özet olarak okulun geçirdiği bütün süreçler izlenecek, kat ettiği yol, okulla birlikte değerlendirilecektir” konusuna değinilmiştir (<http://2023vizyonu.meb.gov.tr/>).

2.5. 2023 Eğitim Vizyonu Politikaları

2.5.1. Öğrenme Analitiği Araçlarıyla Veriye Dayalı Yönetim Politikaları

2023 Eğitim vizyonu öğrenme analitiği araçlarıyla veriye dayalı yönetim politikaları incelendiğinde Milli Eğitim Bakanlığının tüm kararları veriye dayalı hale getirileceğinden ayrıca okul bazında veriye dayalı yönetime geçileceğinden bahsedilmektedir. 2023 Eğitim Vizyonu kitapçığında yer alan bu kararlar şu şekilde ifade edilmiştir:

- Bakanlığın MEBBİS, E-Okul, EBA, MEIS, DYS, E-Rehberlik, E-Yaygın, Açık Öğretim sistemleri, E-Personel, E-Kayıt, Kitap Seçim, Norm İşlemleri, Bedensel Engelli Envanteri, E-mezun, Merkezi Sınav Sonuçları gibi mevcut sistemlerinden gelen veriler kolay erişilebilir bir Eğitsel Veri Ambarında bütünleştirilecek*
- Eğitsel Veri Ambarı üzerinde çalışacak, öğrencilerin akademik verileriyle birlikte ilgi, yetenek ve mizacına yönelik verilerinin de birlikte değerlendirildiği “Öğrenme Analitiği Platformu” kurulacak*
- Güvenilir bir işleyişle bütüncül veriler üzerinde çalışılabilmesi için Bakanlık bünyesinde yetkin bir Veri Denetimi Birimi kurulacak*
- Öğrenim ve öğretimi daha iyi anlamak, etkili geri bildirim sağlamak, performans hedeflemesine dayalı bir eğitim ve öğrenme sürecini hayata geçirmek için öğrenme analitiği araçları geliştirilecek*
- Veriye dayalı karar verme süreçlerinin aktif olarak yürütülebilmesi için gerekli mevzuat değişiklikleri ve eğitim etkinlikleri yapılacak*
- Veriye dayalı yönetim anlayışı çerçevesinde süreçler iyileştirilerek, başta okullarımız olmak üzere tüm yönetim kademelerinde bürokratik iş yükü azaltılacak*
- Üniversiteler ve sivil toplum kuruluşları tarafından yapılan bilimsel çalışmalarını derlemek ve bunlardan sonuçlar-raporlar çıkarmak için bir birim oluşturulacak*

- h) Bakanlığın ve okul yöneticilerinin ilçe, il, bölge ve ülke çapında okul gelişim planlarını izleyebileceği çevrimiçi bir platform oluşturulacaktır.
- i) Eğitim kaynaklarının planlanmasında okulların kapasitelerinin belirlenmesi amacıyla Coğrafi Bilgi Sistemi kurulacak
- j) Veli Bilgilendirme Sistemi üzerinden yeni bir platform geliştirilecek, bu platformda öğretmen veli- okul arasında etkileşim kurulması sağlanacak
- k) Desteğe ihtiyaç duyan öğrenciler, veri analiziyle belirlenerek okul bazında gelişim planlarında gerekli eylemlere yer verilmesi sağlanacaktır şeklinde yer almaktadır (<http://2023vizyonu.meb.gov.tr/>).

2.5.2. Ölçme Değerlendirme Politikaları

Ölçme, bir niteliğin gözlenip gözlem sonucunun sayı ya da sembollerle gösterilmesidir (Turgut, 1984). Değerlendirme, Öğrencide gözlemeye karar verdiğimiz istendik davranışların kazanılıp kazanılmadığı hakkında bir yargıya varma işidir (Demirel, 2005). Ölçme ve değerlendirme birbirlerinden farklı kavramlardır. Öğretmenler verdikleri bilgilerin öğrenciler tarafından ne derece anlaşıldığını, öğrencilerin bu bilgileri nasıl yapılandırıldığını anlamak için ölçme yapar. Ölçme yapmak için, ölçme araçları kullanılırken güvenilirlik, geçerlik, kullanılabilirlik özellikleri göz önünde bulundurmak zorunludur. Bu özellikler göz önünde bulundurularak yapılan ölçme sonucunda belirlenen ölçütlere göre yargıya varma ise değerlendirmedir. Öğretmenler, yapılan değerlendirme sonucunda, ulaşılmak istenen hedeflerin ne derece gerçekleştiğini anlar (Demirel, 2004).Eğitim sisteminin her ögesi, eğitimin değerlendirilmesi sürecinde önem taşır. Değerlendirme sayesinde, bu süreç içerisinde meydana gelen aksaklıklar ortaya çıkar. Eğitimin kalitesini arttırmak ve öğrencide istenilen kazanımların oluşması için değerlendirme süreci ile ilgili birçok araştırma yapılmıştır. Bu araştırmalarda eğitim sırasında meydana gelen olumsuzlukların belirlenmesi ve ona göre tekrardan bir sürecin planlanması temel amaçtır. Değerlendirmenin temel amacı sistemin onarılmasını sağlamaktır. Bu durum, sistemin öğelerinde meydana gelen olumsuzlukların giderilebilmesiyle gerçekleştirilir (Baykul, 1999:3).Bu bağlamda 2023 Eğitim Vizyonunda yer alan bir diğer politika ise Ölçme ve Değerlendirme ile ilgili olan bölümdür. Milli eğitim Bakanlığı 2023 Eğitim Vizyonu kitapçığında yayınlanan hedeflerinde eğitim kalitesinin artırılması için ölçme ve değerlendirme yöntemleri etkinleştirilecek şeklinde bir hedeften söz etmektedir. Burada yer verilen bu hedefin içeriğini ise vizyon belgesinde MEB aşağıda yer alan şekilde doldurmaktadır:

- a) Eğitim sistemimizdeki tüm sınavlar; amacı, içeriği, soru tiplerine bağlı yapısı ve sağlayacağı yarar bağlamında yeniden düzenlenecek
- b) Akademik başarının ölçülmesinde kullanılan ölçütler ve değerlendirme biçimleri çeşitlendirilecek
- c) Ölçme değerlendirmede süreç ve sonuç odaklı bütünlük bir anlayış ortaya konulacak
- d) Belirlenecek sınıf düzeylerinde herhangi bir notlandırma olmaksızın sistemin/alınan kararların işleyişini öğrencilerin akademik çıktıları üzerinden görebilmek amacıyla Öğrenci Başarı İzleme Araştırması yapılacak
- e) Okullar ve bölgeler arası farkları azaltmak, eğitim sistemini bir bütün olarak görmek amacıyla Öğrenci Başarı İzleme Araştırması sonuçları yıllar içerisinde akademik dünyayla birlikte çalışılarak takip edilecek ve sistemde gerekli iyileştirici tedbirler alınacak
- f) Erken çocukluk eğitiminden başlayarak üst öğrenim kademelerinde de devam edecek şekilde çocukların tüm gelişim alanlarının izlenmesi, değerlendirilmesi ve iyileştirilmesine yönelik e-portfolyo çocuğa ait verilerin korunması esasıyla oluşturulacak
- g) Dijital ölçme değerlendirme uygulamaları konusunda veliler için özel eğitimler tasarlanacak şeklinde yer almaktadır (<http://2023vizyonu.meb.gov.tr/>).

Bunun yanı sıra öğrencilerin Sosyal, Kültürel ve Sportif Etkinliklerinin İzlenmesi, Kademeler Arası Geçiş Sınavlarının Eğitim Sistemi Üzerindeki Baskısının Azaltılması, Yeterlik Temelli Ölçme Değerlendirme Yapılacak Olması şeklinde hedeflerde yer almaktadır. Vizyon belgesinde Milli Eğitim Bakanlığının belirlemiş olduğu hedefler ile ulaşılmak istenen kazanımlara aşağıda yer verilmiştir:

- a) Çocuklarımızın sosyal ve eğitsel becerilerinin sınıf ve okul düzeyinden Millî Eğitim Bakanlığı merkez teşkilatına kadar izlenmesi, değerlendirilmesi ve iyileştirilmesine yönelik olarak tüm illerimizde ölçme değerlendirme birimleri kurulacak
- b) Tüm çocuklarımızın sosyal, sportif ve kültürel etkinlikleri e-portfolyo içerisinde derlenecek
- c) Ortaya çıkacak dosyanın verileri öğrencinin ihtiyacı olan çeşitli değerlendirme süreçlerinde kullanılacak
- d) Okullar arası başarı farklarının azaltılmasına yönelik eğitsel tedbirler alınacak
- e) Şartları elverişsiz okulların fiziksel ve sosyal imkânları genişletilecek
- f) Sınavla öğrenci alan okul sayıları kademeli bir şekilde azaltılacak
- g) Bakanlık tarafından sağlanan kaynakların adalet temelli dağıtılması sağlanacak
- h) Öğrencileri akademik, sosyal ve fiziksel olarak destekleyen mekanizmaların bakanlık, il, ilçe ve okul düzeyinde yapılandırılması sağlanacak
- i) Okul Profili Değerlendirme verileri izlenerek hangi okula ne tür destekler sağlanacağını tespit için karar destek mekanizması oluşturulacak

- j) *Elverişsiz koşullardaki aileler, diğer bakanlıklarla birlikte oluşturulacak mekanizmalarla desteklenecek*
- k) *Sınavsız yerleştirme konusunda esnek modeller geliştirilecek*
- l) *Yapılacak olan kamuoyu iletişim çalışmalarıyla, sınava olan ihtiyacın azaltılması için yapılan iyileştirmelere yönelik farkındalık artırılacak*
- m) *Farklı konu alanlarında yeterlilik tanımları yapılarak standartlar oluşturulacak, müfredatların bu standartlara uygunluğu sağlanacak*
- n) *Yapılacak uygulamalarla hedeflenen gruplarda tanımlanan yeterlilik seviyelerine göre öğrenci dağılımları belirlenecek ve öğrenme analitiğine iletilecek*
- o) *Hedeflenen öğrenci nüfusunun (okul türü, bölge, cinsiyet, sosyoekonomik statü) yeterlilik seviyeleri belirlenecek, yıllar içindeki değişimlerini takip etmek üzere veri üretilecek*
- p) *Farklı yeterlilik gruplarında bulunan öğrenciler öğrenme analitiği ile riskleri açısından izlenerek, yerinde ve zamanında tedbirler alınacaktır şeklinde yer almaktadır (<http://2023vizyonu.meb.gov.tr/>).*

2.5.3 İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi ve Yönetimi Politikaları

Konusu insan odaklı bir yaklaşım olan İnsan Kaynakları Yönetimi (İKY) aslında örgütteki tüm Çalışma alanlarını kapsamaktadır. Örgüt için belirlenen hedefler doğrultusunda çalışanına sağladığı uygun koşullar ile kendisinden istenileni en iyi biçimde verebilmektedir. Günümüz iş yaşamında İKY bağlı buldukları kurumlar için; örgüt içi inovasyonu sağlama ve teknolojik anlamda yeni imkânlar sunabilmektedir. Yapılacak işleri tasarlama ve düzenini sağlamakla birlikte çalışanları için kariyer planlamaları yapması İKY'nin insan odaklı ve insan gelişimi için var oluşunun bir göstergesidir. Bu yüzden İKY, çalışanların ve kurumun geleceğini ve hedeflenen noktaya ulaşım konusunda örgüt için vazgeçilmez bir fonksiyon oluşunun kanıtıdır (Bilgin 2014, 6).2023 Eğitim Vizyonunda yer alan bir diğer politika ise İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi ve Yönetimi politikalarıdır. Milli Eğitim Bakanlığı bu konu ile ilgili olarak bazı hedefleri ve kazanımları 26 Ekim 2018 tarihinde yayınlanan kılavuzda belirtilmektedir. Belirtilen kılavuzda yer alan temel 2 (iki) hedef ise öğretmen ve okul yöneticilerinin mesleki gelişimleri yeniden yapılandırılması, insan kaynağının verimli kullanılması ve hakkaniyetli bir şekilde ödüllendirilmesi şeklinde ifade edilmektedir.Vizyon belgesindeki Hedeflere ilişkin kazanımlara aşağıda yer verilmiştir:

- a) *Yükseköğretim Kurumu ile yapılacak iş birliği çerçevesinde eğitim fakültelerine sıralamada üst dilimde yer alan öğrencilerin yerleştirilmesine yönelik iyileştirmeler yapılacak*
- b) *Öğretmen ve okul yöneticilerimiz için Yatay ve Dikey Kariyer Uzmanlık Alanları yapılandırılacak*
- c) *Yatay ve dikey kariyer basamaklarına yönelik lisansüstü düzeyde mesleki uzmanlık programları açılacak*
- d) *Öğretmen ve okul yöneticilerimizin genel ve alana yönelik becerilerini iyileştirmek için lisansüstü düzeyde mesleki gelişim programları tasarlanacak*
- e) *Öğretmen ve okul yöneticilerimizin mesleki gelişimlerini sürekli desteklemek üzere üniversitelerle ve STK'larla yüz yüze, örgün ve/veya uzaktan eğitim iş birlikleri hayata geçirilecek*
- f) *Sertifikaya dayalı Pedagojik Formasyon uygulaması kaldırılacak ve yerine yurt dışında kolay erişilebilir lisansüstü düzeyde Öğretmenlik Mesleği Uzmanlık Programı açılacaktır. Bu program mesleki gelişim çerçevesinde Millî Eğitim Bakanlığında öğretmenlik hakkı kazanan adaylara uygulanmaya başlayacak*
- g) *Öğretmen ve okul yöneticilerimize yönelik bazı hizmet içi eğitim faaliyetleri katılıma ilişkin belgelendirme uygulamasından ayrılarak üniversiteler aracılığıyla akredite sertifika programlarına dönüştürülecek*
- h) *Yükseköğretim kurumlarıyla iş birliği içinde 21. yüzyıl becerilerini kazandırmak üzere ihtiyaç duyulan alanlarda öğretmenlere yönelik lisansüstü düzeyde yan dal programları açılacak*
- i) *YÖK ile yürütülecek işbirliği ve koordinasyon çerçevesinde Türkiye genelinde belirlenecek ölçütleri taşıyan eğitim fakültelerinde öğretmen yetiştirme programları öğretmenlik uygulaması merkeze alınarak özel olarak yeniden yapılandırılacak*
- j) *YÖK ile yapılacak iş birliği ve koordinasyon çerçevesinde Yükseköğretim Kalite Kurulunun üniversite ziyaretlerinde sadece eğitim fakülteleri ile sınırlı olmak kaydıyla Millî Eğitim Bakanlığı üst düzey yetkilileri de değerlendirme ekibinde yer alacak*
- k) *Eğitim fakültelerinde yürütülen okul öncesi ve sınıf öğretmenliği bölümlerindeki hizmet-öncesi öğretmen yetiştirme programlarının yeniden yapılandırılmasına öncelik verilecek*

- l) *Yurtdışında yaşayan vatandaşlarımızın çocuklarına eğitim hizmeti götürecek öğretmenlerimiz için mesleki gelişim programları oluşturulacak*
- m) *Millî Eğitim Bakanlığı, gerekli alt yapı hazırlandıktan sonra eğitim fakültelerinin hizmet öncesi öğretmen yetiştirme programlarının okullardaki ihtiyaç doğrultusunda, uygulama ağırlıklı olmasını atamaya esas koşullar arasında değerlendirecek*
- n) *Öğretmen ve okul yöneticilerimizin atanmaları, çalışma şartları, görevde yükselmeleri, özlük hakları ve benzeri diğer hususları dikkate alan öğretmenlik meslek kanunu çıkarılmasına ilişkin hazırlık çalışmaları yürütülecek*
- o) *Elverişsiz koşullarda görev yapan öğretmenlerimiz ve yöneticilerimiz için teşvik mekanizması kurulacak*
- p) *Sözleşmeli öğretmenlerimizin görev sürelerinin kısaltılmasına ilişkin hazırlık çalışmaları yapılacak*
- q) *Ücretli öğretmenlerimizin ücretlerinin iyileştirilmesine ilişkin çalışmalar yürütülecek*
- r) *Öğretmenlerin mesleki gelişimlerine ilişkin sertifika ve diplomalarının özlük haklarına hakkaniyetli yansıtılması sağlanacak*
- s) *Okul yöneticiliği profesyonel bir uzmanlık alanı olarak düzenlenerek bir kariyer basamağı olarak yapılandırılacak, özlük hakları iyileştirilecek*
- t) *Okul yöneticiliğine atamada yeterliliklere dayalı yazılı sınav uygulaması ve belirlenecek diğer nesnel ölçütler kullanılacak*
- u) *İl ve ilçe Millî Eğitim müdürleri Okul Profili Değerlendirme yaklaşımı içinde yer alan ölçütler özelinde, il ve ilçedeki öğretmenlerin desteklenmesi ve Okul Gelişim Planlarının gerçekleşmesi kapsamında yıllık olarak değerlendirileceklerdir şeklinde yer almaktadır*
[\(http://2023vizyonu.meb.gov.tr/\)](http://2023vizyonu.meb.gov.tr/).

2.5.4. Okulların Finansmanı Politikaları

Eğitim finansmanı incelendiğinde üç farklı yöntemin var olduğu görülecektir. Bunlardan ilki, eğitimin finansının devlet tarafından, vergiler yoluyla karşılandığı kamu finansmanı yöntemidir. İkincisi ise hem devletin, hem yararlanan bireylerin, İşletmelerin ve gönüllü kuruluşların finansa katıldığı karma finansman yöntemidir. Sonuncusu ise parasal kaynağın eğitimden yararlananlar tarafından

karşılandığı özel finansman yöntemidir (Tural, 2002). 2023 vizyonunun da yer alan diğer bir politika Okulların Finansmanı ile ilgilidir. Söz konusu politika ile ilgili finansman yönteminin çeşitlendirileceğinden bahsetmektedir. 2023 vizyonunda kazanımlar ise şu şekilde ifade edilmektedir:

- a) *Her okula, oluşturulacak çeşitli ölçütlere ve Okul Gelişim Planı'na dayalı olarak okul gelişim bütçesi verilecektir. Şartları elverişsiz okullara pozitif ayrımcılık yapılacaktır*
- b) *Eğitime ve okullarımıza bağış yapacak kişilerin farklı miktar, tema ve yöntemle bağış yapabilmesi için il ve bakanlık düzeyinde bir yapı kurulacak, mevzuat, yazılım ve erişim düzenlemeleri yapılacaktır*
- c) *Türkiye genelinde eğitimde elverişsiz koşullara sahip okulların görülebildiği Coğrafi Bilgi Sistemi üzerinden eğitim hayırseverlerine bağış için seçenekler sunulacaktır*
- d) *Diğer bakanlıklarla ortak projeler gerçekleştirilerek farklı finans kaynakları harekete geçirilecektir*
- e) *Özel sektör ve sivil toplum iş birlikleriyle eğitim kurumlarının finansmanına destek sağlanacaktır*
- f) *Mesleki ve teknik eğitim kurumlarının döner sermaye üretimleri artırılarak okulların eğitim altyapı ve donanımlarına ilişkin ihtiyaçlarını kendi gelirlerinden karşılamaları sağlanacaktır*
- g) *Okul Aile Birliği gelirleri yeni bir yapıya kavuşturulacaktır* şeklinde yer almaktadır (<http://2023vizyonu.meb.gov.tr/>).

2.5.5. Teftiş ve Kurumsal Rehberlik Hizmetleri Politikaları

Teftiş; kamu sektöründe veya tüzel kişiliği bulunan kurumlarda yapılmakta olan işlerin mevcut mevzuata, uygun olarak yapılıp yapılmadığının, yetkili kimseler tarafından denetlenmesi ve gözetilmesi süreci olarak tanımlanabilir (Taymaz,1982:2).

Teftiş, kamu yararı adına davranışı kontrol etme sürecidir (Bursalıoğlu, 1991: 129). Denetim, kelime olarak “daha üstün” (superior) ve “vizyon” (vision) olarak iki kavramdan türetilmiştir. Bu durum, daha üstün bilgi ve güce sahip denetmen ile ilişkilerin hiyerarşik olmasını ima eder (Dollansky, 1998, s.3).

Denetim, yönetim süreçleri kapsamında, örgütün amaçlarına ulaşması için sadece sonucu değil, süreçlerin her birini ayrı ayrı inceleyen son ve tamamlayıcı bir süreçtir. Tüm yönetim süreçleri incelenerek denetim yoluyla dönüt sağlanır. Bu nedenle denetim, eğitim sisteminin geliştirilmesi için yönetim süreçlerini değerlendirerek

önerilerde bulunulmasını sağladığından eğitim sisteminde hayati bir önem taşır (Taymaz, 2003, s.132).

Denetim etkinliklerinde hem kontrol hem de rehberlik kavramlarına önem verenlerin, denetimi önce bir kontrol mekanizması ve daha sonra bu kontrol sonucu belirlenen aksaklıkların düzeltilmesi için ilgililere rehberlik edilen bir etkinlik alanı olarak gördükleri belirtilmektedir (Karagözoğlu, 1977:9).

Türk eğitim sisteminde denetim hizmetlerinin yürütülmesinde esas olan yönetmelik ve yönerge hükümlerinin özde kontrol edici, sapmalara engel olucu, yetersizlikleri saptayıcı bir nitelik taşıdığını vurgulamaktadır (Aydın, 1993:157).

Eğitim sistemi içerisinde denetim görevini yürüten müfettişler sistemin amaçlarından çok emir ve genelgelere uygun davranılıp davranılmadığını göz önünde bulundurmaktadırlar (Bilir, 1991:29). 2023 Eğitim Vizyonunda Teftiş ve Kurumsal Rehberlik Hizmetlerinin yeniden yapılandırılmasına yönelik bir hedeften bahsedilmektedir. 2023 vizyon belgesinde söz konusu hedef ile ulaşılmak istenen kazanımlara aşağıda yer verilmiştir:

- a) *Teftiş sistemimizin kurumsal rehberlik ile inceleme, araştırma ve soruşturma bileşenleri ayrılarak okul gelişimine yönelik kurumsal rehberlik, özel bir uzmanlık alanı olarak yapılandırılacak*
- b) *Teftiş süreci ve müfettişlik rolleri, öğretmen ve okullarımızın ihtiyaç duyduğu rehberlik hizmetlerini sunmak üzere yeniden yapılandırılacaktır. Bu süreçte Millî Eğitim Bakanlığı müfettişleri araştırma, inceleme ve soruşturma görevlerinin yanında; yerinde yaptıkları yapılandırılmış gözlemler, paydaşların görüşleri, yapılandırılmış veri toplama araçlarıyla elde ettikleri verilerle oluşturdukları analiz raporlarını doğrudan okula ve Millî Eğitim Bakanlığı'na sunacaklardır. Bu raporlar gelişim odaklı tüm paydaşlar ve ilgili birimler ile paylaşılacak, sadece hata ve eksiklik tespiti olarak değil, gelişimsel veri olarak da hizmet edecek*
- c) *Okul gelişimine yönelik rehberlik bileşeni, il ve ilçe düzeyinde de yapılandırılacak*
- d) *Okul ve program türlerine bağlı ihtisaslaşmış Kurumsal Rehberlik ve Teftiş dalları oluşturulacaktır şeklinde yer almaktadır* (<http://2023vizyonu.meb.gov.tr/>).

2.5.6. Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Politikaları

Kişinin kendini tanımasına yardımcı olmak rehberliğin birinci işlevini oluşturmaktadır. “Rehberliğin en önemli işlevi ise bireyin kendisi ve çevresi hakkında edindiği bilgileri özümlemesine ve doğru, sağlıklı tercihler yapabilen bir kişi olmasına yardımcı olmaktır” (Kuzgun, 2002).

Rehberlik hizmetleri, öğrencinin her yönüyle gelişmesini amaçlamaktadır. Bunun için bütünlük içinde verilmesi önemlidir. Rehberlik alanında verilen hizmet türleri; eğitim kademesine, kurumun niteliklerine, hizmetlerin temel işlevlerine ya da problem alanlarına bağlıdır (Yeşilyaprak, 2010).

Rehberlik, kendini anlaması, problemlerini çözmesi, gerçekçi kararlar alması, kapasitelerini kendine uygun düzeyde geliştirmesi, çevresine dengeli ve sağlıklı uyum yapması ve böylece kendini gerçekleştirmesi için uzman kişilerce bireye verilen psikolojik yardımlardır (Kepçeoğlu, 1999).

Rehberlik bireyin en verimli şekilde gelişmesini ve doyum verici uyumlar sağlamasında gerekli olan tercihleri, yorumları, planları yapmasına ve kararları vermesine yarayacak bilgi ve becerileri kazanması, bu tercih ve kararları yürütmesi için bireye yapılan sistemli ve profesyonel yardımlardır (Tan, 2000).

Günümüzde 1960’lı yıllarda ortaya çıkan gelişimsel rehberlik anlayışı esastır. Bu anlayışta, bireyin gelişiminin sürekliliği ve ardışık dönemlerden oluştuğu savunulmaktadır. Okul rehberlik hizmetleri ile bireye, gelişim dönemine özgü özellikleri kazanmasına yardım edilmesi amaçlanmaktadır (Erkan, 2011).

Bireyin yaşamı boyunca verdiği en önemli kararlardan birisi meslek seçmektir. En önemli ve hayat boyu devam edeceği olan bu karar, bireyin tercih ve seçimlerinin fazla olmasından dolayı doğru karar almak için yardıma ihtiyaç duyduğu bir karardır. Mesleki rehberlik hizmetleri şu üç aşamada gerçekleştirilir. Bireyi (öğrenciyi) tanıma, Meslek alanlarını tanıma, Bireyin kişisel nitelikleri ile mesleklerin

gerektirdiği özellikler arasında bağlantıyı kurarak kendine uygun bir mesleği seçmesine yardım etme olarak yer almaktadır (Yeşilyaprak, 2009: 191)

2023 eğitim vizyonunun da yer alan Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık hizmetleri kapsamında söz konusu politikanın ihtiyaçlara yönelik olarak yeniden yapılandırılacağı ifade edilmektedir. 2023 Vizyon belgesinde yer verilen kazanımlar aşağıda sunulmuştur:

- a) *Kariyer Rehberliği sistemi yapılandırılacak ve tüm öğretim kademeleri düzeyinde çocukların kendini tanıyarak (mizaç, yetenek, ilgi, değerler, kişilik ve aile) kariyer profili oluşturması, iş-meslek tanıma yollarını, kaynaklarını öğrenmesi ve kariyer gelişim dosyasının öğrenci e-portfolyosuyla ilişkilendirilmesi sağlanacak*
- b) *Rehberlik sonucu ortaya konulan veriler yardımıyla her bir öğrencinin bilimsel yöntemlere başvurularak kariyer yönlendirilmesinin yapılması sağlanacak*
- c) *Göç ve benzeri nedenlerle oluşan ihtiyaçları karşılamak üzere rehber öğretmenlere yeni bir rol, görev ve fonksiyon yapısı oluşturulacaktır.*
- d) *Türk kültürü dikkate alınarak yetenek, ilgi, meslek değerleri, mizaç, kişilik, karar verme, kariyer inancı vb. özelliklerin ölçülmesine yönelik araçlar geliştirilecek*
- e) *PDR hizmetlerinin eğitim sistemi içindeki yeri, önemi ve etkililiği için mevzuat alt yapısı yeniden yapılandırılacak*
- f) *RAM'ların yapısı ve sunduğu hizmetler, merkezin işlevleri temelinde yeniden yapılandırılacak*
- g) *Rehber öğretmenlerin mesleki gelişim gereksinimleri ulusal ve uluslararası düzeyde lisansüstü eğitim, sertifikasyon ve benzeri eğitimlerle desteklenecek*
- h) *Sınıf öğretmenlerinin rehberlik hizmetlerine ilişkin becerilerinin artması için sertifikasyona dayalı eğitimler düzenlenecek*
- i) *Okullarda rehberlik ve psikolojik danışmanlık alanında, adayların uygulama becerilerinin geliştirilmesine önem veren, nitelikli uzman personel yetiştirilmesi hususunda Yükseköğretim Kurulu ile iş birliği yapılacaktır şeklinde yer almaktadır(<http://2023vizyonu.meb.gov.tr/>).*

2.5.7. Özel Eğitim Politikaları

Toplumda sahip olduğu özellikler bakımından, yaşatlarının yararlandığı eğitimden yararlanamayan bireyler bulunmaktadır. Bireylerin farklılığını kabul etmeyip, her bireye aynı eğitimin vererek başarının elde edileceğini düşünmek yanlış olacaktır. Bireyler; kişisel özellikler, bedensel özellikler, zihinsel özellikler gibi farklı özelliklere sahiplerdir ve bu özellikler her birey için farklıdır. Bazı bireylerde zihinsel engel, bedensel engel, görme engeli, işitme engeli, konuşma engeli, kalıtsal

ve tedavisi mümkün olmayan hastalıklar gibi farklılıklar söz konusudur. Bu bireylerin eğitiminin ise diğer akranlarıyla aynı şekilde yapılamayacağı aşikardır. Bu bireylere özel eğitim uygulanmaktadır (Battal, 2007).

Özel eğitim çoğunluktan farklı ve özel gereksinimli çocuklara sunulan, üstün özellikleri olanları yetenekleri doğrultusunda kapasitelerinin en üst düzeye çıkmasını sağlayan yetersizliği engele dönüştürmeyi önleyen, engelli bireyi kendine yeterli hale getirerek topluma kaynaşmasını ve bağımsız, üretici, bireyler olmasını destekleyecek becerilerle donatan eğitimidir (Ataman, 2003: 19).

2023 Eğitim Vizyonunu Özel Eğitim Politikalarına ilişkin kılavuzda yer alan hedefler incelendiğinde Özel Eğitime İhtiyacı Olan Öğrencilere Yönelik Hizmetlerin Kalitesinin Artırılmasına değinilmiştir. Bu bağlamda 2023 vizyon belgesinde aşağıdaki kazanımlar yer almaktadır:

- a) *Özel eğitimin ülke genelinde etkin koordinasyonunun gerçekleşmesi amacıyla Millî Eğitim Bakanlığı yönetiminde kurumlar arası bir izleme ve uygulama mekanizması oluşturulacak*
- b) *Özel gereksinimli çocukların 81 ilde taramaları Sağlık Bakanlığı, Sosyal Güvenlik Kurumu ve yerel yönetimlerle iş birliği içerisinde tamamlanarak, gereksinim, tip ve düzeylerine göre ihtiyaçlar haritalandırılacak*
- c) *Yerel yönetimlerin özel eğitim merkezleri kurması teşvik edilecek ve ihtiyaca uygun müfredat ve hizmet içi programları Millî Eğitim Bakanlığı tarafından verilecek*
- d) *Kaynaştırma eğitiminin imkânlarını geliştirmek için sınıf ve branş öğretmenlerine sınıf içindeki uygulamalara destek amaçlı özel eğitim konularında hizmet içi eğitim verilecek*
- e) *Özel eğitim gereksinimi duyan her çocuğumuza ulaşmak için taşınabilir eğitim setleri oluşturulacak ve eğitimsiz çocuğumuz bırakılmayacaktır. İhtiyaç duyan aile ve çocuklara evden eğitim konusunda gerekli alt yapı oluşturulacak*
- f) *Okullarımızdaki topluma hizmet uygulamalarının RAM'lar ve özel eğitim merkezleri ile ilişkilendirilmesi sağlanacak*
- g) *Disleksi, otizm ve benzeri konularda uluslararası ve ulusal düzeydeki STK'lar ve kurumlarla ortak çalışmalar özendirilecek, yeni kaynaştırma modelleri geliştirilip uygulamaya konulacaktır şeklinde yer almaktadır (<http://2023vizyonu.meb.gov.tr/>).*

2.5.8. Özel Yetenek Politikaları

Kimlerin özel yetenekli olduğu, özel yetenek kriterlerinin ne olduğu, veya özel yetenekli bireylerin nasıl belirleneceği konusunda üzerinde anlaşılan ortak bir görüş

olmamakla birlikte; özel yeteneği açıklamaya yönelik kuramsal yaklaşımlar incelendiğinde bu kuramlardaki ortak vurgu özel yetenekli bireyin fiziksel, zihinsel, sosyal ve kişilik özelliklerinin dağılımı, sıklığı, zamanlaması ve kompozisyonu açısından normal bireylerden farklılık gösteren bireyler olduğudur (Akarsu, 2004).

2023 Eğitim Vizyonunu kılavuzu incelendiğinde Özel Yetenek Politikalarına ilişkin 3 (üç) tane hedeften bahsedildiği görülmektedir. Bu hedefler özel yeteneklilere yönelik kurumsal yapı ve süreçlerin iyileştirilecek olması, özel yeteneklilere yönelik tanılama ve değerlendirme araçları daha ileri seviyeye taşınacak olması, özel yeteneklilere yönelik öğrenme ortamları, ders yapıları ve materyalleri geliştirilecek olmasıdır. Bu bağlamda 2023 vizyon belgesinde aşağıdaki kazanımlar yer almaktadır:

- a) Bakanlık içinde yapılacak çalışmaların bir program çerçevesinde başlayabilmesi için özel yetenekli bireylerin eğitimine dair amacı, kapsamı, işlevi ve süreci iyi belirlenmiş mevzuat hazırlanacak
- b) Millî Eğitim Bakanlığı Özel Yeteneklilerin Eğitimi Bilim ve Değerlendirme Kurulu oluşturulacak
- c) Özel yeteneklilerin eğitimi için lisansüstü düzeyde öğretmen eğitimi planlanacak
- d) Tarama, klinik tanı ve eğitsel tanı amaçlı standart ölçme araçları oluşturulacak ve çeşitliliği artırılacak
- e) Özgün zekâ ve yetenek testleri geliştirilecek ve yurt dışında geliştirilmiş ölçeklerin kültürel uyum ve standardizasyon çalışmaları yapılacak
- f) Tanılama hizmetlerinin yaygınlaştırılması sağlanacak
- g) Millî Eğitim Bakanlığı ve üniversiteler arasındaki iş birlikleri kapsamında Zekâ ve Yetenek Tanılama (Değerleme) İzleme Merkezleri ve Noktaları oluşturulacak
- h) İleri öğrenme ortamları için materyal ve model geliştirme çalışmaları yapılacak
- i) 5 yaş ve ilkökul düzeyinde farklı ve farklılaştırılmış program modellerine fırsat tanınacak
- j) Özel yetenekli bireylerin eğitimi için, örgün ve yaygın eğitimi kapsayan müfredat çalışmaları başlatılacak
- k) Öğretim kademelerinde özel yetenekli bireylere yönelik seçmeli ders stratejisi geliştirilecek
- l) Özel yetenekli öğrenciler resmi, özel ve sivil toplum kuruluşlarıyla buluşturulacak
- m) Bilim ve Sanat Merkezleri yeniden yapılandırılarak tüm okullardaki Tasarım-Beceri Atölyeleri ile ilişkilendirilecektir.
- n) Ayrı eğitim, hızlandırma, zenginleştirme, sınıf atlatma vb. uygulamaların bütüncül olarak yeniden yapılandırılması gerçekleştirilecek
- o) Çocukların öğretim etkinliklerinde ortaya koydukları özel yetenek özelliği taşıyan ürünlerini kanıta dayalı olarak belirlemede öğretmenler için destek birimi oluşturulacaktır şeklinde yer almaktadır(<http://2023vizyonu.meb.gov.tr/>).

2.5.9. Yabancı Dil Eğitimi Politikaları

En yalın tanımı ile dil, bireyler arasındaki anlaşma aracıdır. Dil bireylerin doğayla, çevreleriyle ve öteki bireylerle kurdukları ilişkilerden ve bu ilişkiler çerçevesindeki çeşitli gereksinimlerden doğar(<http://www.dersyerimiz.com/index.php/dilin-tanimi-dilin-ozellikleri-dil-kultur-iliskisi.html>).

İnsanların aralarında anlaşmaya, kendilerini ifade etmelerine araç olan dil, bir dilbilgisi sistemi içerisinde örgütlenmiş, düşünce ve duyguları bildirmeye yarayan ses, işaret ya da hareketlerin bütünüdür(<http://www.turkcede.org/turk-dili/732-dilinturleri.html>).

Yabancı dil kavramı, kuşkusuz farklı dilleri konuşan bireylerin birbirleriyle ilişki kurmak istedikleri zaman ortaya çıkmıştır. Dilin öncelikle sözlü olarak ortaya çıktığı ve bugün bile daha pek çok yazıya geçirilmemiş dil olduğu düşünüldüğünde, yabancı dil öğreniminin de başlangıçta yalnızca sözlü olarak gerçekleştirildiği kestiriminde bulunulabilir (Aksan,1977).

Dünyanın birçok ülkesinde, özellikle Avrupa Birliği ülkelerinde yabancı dil eğitimi önem kazanmıştır. Avrupa ülkeleri genelinde en çok öğretilen yabancı dil İngilizcedir. İngilizcenin öğretilme oranı Avrupa genelinde %71'dir (Şevik, 2008).

Türkiye'de yabancı dil eğitimi denilince de öncelikle İngilizce, Almanca ve Fransızca akla gelmektedir. Bu dillerin en çok öğrenileni ve öğretileni İngilizcedir (Özdemir, 2006). Yabancı dilin evrensel değerlerin süzgecinden geçen bir dünya görüşü edinmemizdeki önemiyle birlikte dünya çapında oluşturulan kuruluşlarda yer almak ve o kuruluşlarda iletişim sağlamak içinde yabancı dilin önemi yadsınmaz (Kocaman, 1983).

2023 Eğitim Vizyonunun bir diğer politikası da Yabancı Dil Eğitimidir. Söz konusu politikada yer alan hedefler şu şekilde ifade edilmektedir. Ülke Genelinde Yabancı Dil Eğitimi, Seviye ve Okul Türlerine Göre Uyarlanacak, Yeni Kaynaklar ile Öğrencilerin İngilizce Konuşulan Dünyayı Deneyimlemesi Sağlanacak, Yabancı Dil Eğitiminde Öğretmen Nitelik ve Yeterlilikleri Yükseltilecek şeklindedir. 2023 vizyon belgesinde aşağıdaki kazanımlar da yer almaktadır:

- a) *Yabancı dil eğitimi öğrenci merkezli bir yaklaşımla, öğrencilerin bilişsel düzeylerine uygun metodolojiler kullanılarak ele alınacak*
- b) *Disiplinler arası yaklaşımla Matematik, Fen, Sosyal Bilgiler ve Görsel Sanatlar gibi farklı disiplinlerin İngilizce dil eğitimine entegrasyonu sağlanarak, öğrencilerin yabancı dili kullanımlarını farklı alanlara aktarmaları mümkün kılınacak*
- c) *Okul ve program türlerine göre yabancı dil beceri ve ihtiyaçları yapılandırılacak*
- d) *Öğretim programlarının ülke sathında tek tip olarak uygulanmasından vazgeçilecek*
- e) *Zorunlu, seçmeli yabancı dil dersleri ihtiyaçlar doğrultusunda tanzim edilecek*
- f) *Ders saati sürelerine ilişkin esnekleştirilmiş düzenlemeler yapılacak*
- g) *TRT'yle iş birliği yapılarak film, animasyon vb. konularda alt yazılı ve doğrudan yabancı dilde üretilmiş özgün prodüksiyonlar hazırlanacak*
- h) *Öğrencilerin anadili İngilizce, Almanca, Fransızca olan öğretmenleri izleyebilmeleri, yaşayan dile ulaşmaları, çevrimiçi yazma ve tartışma etkinliklerini yapabilmeleri için dijital ortamlar oluşturulacak*
- i) *Eğitim Bilişim Ağı (EBA) üzerindeki içerik havuzunu genişletmek üzere ulusal ve uluslararası yayıncılardan yenilikçi dijital kaynaklar temin edilecek*
- j) *Tüm dijital içerikler öğrencilerin dinleme, konuşma, okuma ve yazma dil becerilerinin bütüncül olarak geliştirildiği temalar bağlamında tasarlanacak*
- k) *Kademelere göre farklılaşan içerik, yöntem ve teknikler tasarlanacak*
- l) *4. sınıflarda video oyunları, şarkılar, interaktif etkinlikler, interaktif oyunlar ve hikâyeler yer alacak*
- m) *5-8. sınıflarda her bir öğrencinin bireysel gereksinimine cevap verecek şekilde seviyelendirilmiş çevrim içi hikâye kitaplarına, yazma etkinlikleri, kelime çalışmaları vb. çalışmaları yapmalarına imkân veren öğrenme kaynakları sağlanacak*
- n) *9-12. sınıflarda öğrencilerin devam ettikleri okul türünün öncelikleri uyarınca konuşma, dinleme, okuma ve yazma becerilerini geliştirecek içerikler hazırlanacak*
- o) *Uluslararası kuruluşlar, yükseköğretim kurumları, STK'lar desteğiyle yabancı dil öğretmenlerinin tümü için üç yıllık bir projeksiyonda yüksek lisans, uluslararası sertifikalandırma, temalı sertifikalar ve benzeri eğitim çalışmaları çevrimiçi, çevrim dışı ve yüz yüze gerçekleştirilecek*
- p) *Yabancı dil öğretmenlerine Yaşam Boyu Öğrenme felsefesi doğrultusunda çevrimiçi ve yüz yüze eğitimler verilecek, ana dili İngilizce olan öğretmenlerle çalışmaları sağlanacak*
- q) *Öğretmenlerin alan metodolojisine hâkim olmalarının yanı sıra, dijital kaynakları kullanmalarına yönelik imkânlar sağlanacak*
- r) *Öğretmenler ve eğiticiler yaz tatilinde yurt dışı öğretmen eğitimi sertifika programlarına gönderilecek*
- s) *Nitelikli yabancı dil eğitimi için, yabancı dil eğitiminde dil politikalarını, dil öğretim standartlarını ve sınıf içi uygulamalar ile öğretmen yeterliklerini belirleyecek olan bir Ulusal Yabancı Dil Eğitimi Konseyi oluşturulacak*
- t) *Merkezi Sınavlar Komisyonu kurulacak*
- u) *Eğitim Malzemeleri Komisyonu kurulacaktır şeklinde yer almaktadır (<http://2023vizyonu.meb.gov.tr/>).*

2.5.10. Öğrenme Süreçlerinde Dijital İçerik ve Beceri Destekli Dönüşüm Politikaları

2023 Eğitim Vizyonunun da alt başlık olarak yer verilen bir diğer politika Öğrenme Süreçlerinde Dijital İçerik ve Beceri Destekli Dönüşüm Politikasıdır. Söz konusu politika ile ilgili hedefler şu şekilde ifade edilmektedir. Dijital içerik ve becerilerin gelişmesi için ekosistem kurulacak, dijital becerilerin gelişmesi için içerik geliştirilecek ve öğretmen eğitimi yapılacak şeklindedir. Hedeflerin yanında 2023 vizyon belgesinde aşağıdaki kazanımlar da yer almaktadır:

- a) *İçerik normları ve kalite standartları tüm olası kullanım senaryolarını destekleyecek şekilde Ulusal Dijital İçerik Arşivi oluşturulacak*
- b) *İçerik çeşitliliğini desteklemek için ülke çapında içerik geliştirme ekosistemi oluşturulacak*
- c) *Dijital içerikleri etkin olarak kullanma ve geliştirme kültürü edinmiş lider öğretmenler yetiştirilerek bu kültürün okullarda yaygınlaşması sağlanacak*
- d) *Dijital materyaller ile basılı materyaller ilişkilendirilecek, öğretmenlere bunların etkin kullanımıyla ilgili destek materyaller sunulacak, dijital materyallerin ana öğretim materyali olarak kullanılması yaygınlaştırılacak*
- e) *Dijital içerikler kullanılarak kişiselleştirilmiş öğrenme deneyimlerinin yaşanabildiği platformlar hazırlanacak*
- f) *Öğrencilerin PISA gibi uluslararası sınavlarda arzu edilen sonuçları alabilmeleri için üst bilişsel becerileri destekleyen yeni nesil dijital ölçme materyalleri geliştirilecek*
- g) *İlkokul derslerinin kazanımı hâline getirilmiş olan güvenli internet, siber güvenlik, siber zorbalık ve veri güvenliği gibi kavramların izleme ve değerlendirme çalışmalarıyla erişimi ve edinimleri takip edilecek, gerekli iyileştirmeler yapılacak*
- h) *Sınıf öğretmenlerinin bilgisayarsız ortamda algoritmik düşünce öğretimine yönelik, yüz yüze hizmet içi eğitimler düzenlenecek*
- i) *Öğrencilerimizle birlikte, kendilerine bilişimle üretim becerileri kazandırmaya yönelik olarak, kodlama ve 3D tasarım etkinlikleri yürütülecek*
- j) *Öğretmenlerimizin dijital eğitim konusunda kendilerini geliştirmelerine yönelik olarak, istedikleri zaman faydalanabilecekleri içerik videoları geliştirilecek ve çevrimiçi atölyeler düzenlenecek*
- k) *Matematik, fen bilimleri, fizik, kimya, biyoloji, türkçe, sosyal bilgiler, coğrafya gibi derslerin öğretmenlerine, disiplinler arası proje yapımı, 3D tasarım ve akıllı cihaz gibi alanlarda yüz yüze atölye eğitimleri verilecektir şeklinde yer almaktadır(<http://2023vizyonu.meb.gov.tr/>).*
- l) *5 yaş, zorunlu eğitim kapsamına alınacak*

2.5.11. Erken Çocukluk Eğitimi Politikaları

Erken çocukluk dönemindeki gelişmelerle, okul öncesi eğitim artık anne babanın yalnız başına sağlıklı bir şekilde gelişim gösterebilecekleri bir konu olmaktan çıkmış durumdadır. Bu noktada okul öncesi eğitim kurumlarına önemli görevler düşmektedir (Oktay,1999).

2023 Eğitim vizyonun da yer ayrılan başlıklardan biri de Erken Çocukluk Eğitimi Politikalarıdır. Bu politika ile Erken Çocukluk Eğitim Hizmeti Yaygınlaştırılacak, Erken Çocukluk Eğitim Hizmetlerine Yönelik Bütünleşik Bir Sistem Oluşturulacak, Şartları Elverişsiz Gruplarda Eğitimin Niteliği Artırılacak şeklinde hedefler belirlenmiştir. 2023 vizyon belgesinde belirlenen hedeflerin kazanımlarına aşağıda yer verilmiştir:

- a) Kırsal ve düşük yoğunluklu yerleşim bölgelerindeki çocuklar için esnek zamanlı ve alternatif erken çocukluk eğitimi modelleri uygulanacak
- b) Şartları elverişsiz yerleşim birimlerindeki çocukların beslenme ihtiyaçları karşılanacak
- c) Şartları elverişsiz hanelerdeki çocukların erken çocukluk eğitiminde araç-gereç ihtiyacı karşılanacak
- d) Erken çocukluk eğitiminde yoksul hane halkına çocuk gelişimini destekleyici temel materyaller sağlanacak
- e) Toplum temelli erken çocukluk hizmetlerinin yayılımı bağlamında merkezler, atölyeler ve gezici otobüs sınıflar devreye sokulacak
- f) Resmi ve özel, farklı kurum ve kuruluşların inisiyatifinde yürütülen her yaş grubundaki tüm erken çocukluk eğitim hizmetlerinin izlenmesi, değerlendirilmesi ve iyileştirilmesine yönelik ortak kalite standartları oluşturulacak ve uygulamalar izlenecek
- g) Çocukla ilgili tüm yerel kurum ve kuruluşlar harekete geçirilecek ve tamamlayıcı bir iş birliği çerçevesi teşvik edilecek
- h) Farklı kurum ve kuruluşlar ile halk eğitim merkezleri iş birliğinde anne babalara yönelik çocuk gelişimi ve psikolojisi odaklı eğitimler yaygınlaştırılacak
- i) Göçmen, geçici koruma altındaki ve mevsimlik tarım işçisi çocuklarla okulsuz köy ve köy altı yerleşim yerlerindeki çocukların bulunduğu okullarda hızlandırılmış, yoğun ve bir arada yaşamı destekleyici müfredatlar oluşturulacak
- j) Erken çocukluk eğitiminde özel gereksinimli çocukların uyumunun sağlanması için gerekli öğretmen eğitimlerinin verilmesi pilot uygulamalarla başlatılacaktır şeklinde yer almaktadır (<http://2023vizyonu.meb.gov.tr/>).

2.5.12. Temel Eğitim Politikaları

Temel eğitim, eğitimin önemli basamaklarından biridir. Bu eğitim ile çocukların, topluma uyum sağlamaları ve Birinci kademedeki çocuklar okuma yazma, ana dilini doğru ve etkin kullanma, okuduğunu anlama, temel

matematiksel işlemler, önemli toplumsal ve doğal olaylar hakkında temel bilgiler edinmektedirler. Bu bilgiler sonraki öğrenmeler için ön koşul teşkil etmektedir. Eğitim olanaklarının sınırlı ve ilköğretimden sonra örgün eğitimi terk etme oranının yüksek olduğu az gelişmiş ya da gelişmekte olan ülkelerde, bireylerin en azından temel bilgi ve becerilerle donatılması için temel eğitim oldukça önemlidir. İlköğretimin yani temel eğitimin asıl işlevi çocuğu hayata hazırlamak olduğu için, öncelik öğrencilere temel bilgi ve beceriler kazandırılması olmalıdır. Türkiye’de eğitimin istenen nitelikte olmadığı uzun yıllardır tartışılmaktadır. Hatta ülkede yaşanan sorunların temel kaynağının nitelikli eğitim eksikliği ile ilişkilendirildiği görülmektedir (Okutan, 2003). Bu açıdan 2023 Eğitim Vizyonunda yer verilen bir diğer politika da Temel Eğitim Politikalarıdır. Temel Eğitim Politikalarıyla ilgili olarak Milli Eğitim Bakanlığının hazırlamış olduğu kılavuzda İlkokul ve Ortaokullar Gelişimsel Açıdan Yeniden Yapılandırılacak, Yenilikçi Uygulamalara İmkân Sağlanacak, Okullar Arası Başarı Farkı Azaltılarak Okulların Niteliği Artırılacak şeklinde hedefler oluşturulmuştur. 2023 vizyon belgesinde yer alan hedeflerin kazanımlarında aşağıda yer verilmiştir:

- a) İlkokul müfredatları çocukların ilgi, yetenek ve mizaçlarına uygun olarak iyileştirilecek
- b) İlkokul ve ortaokullarda çocuğun bütüncül gelişimi esas alınarak ders sayısı ve ders çizelgesi hafifletilip yeniden yapılandırılacak
- c) Ders çizelgeleri ilkokul ve ortaokul için ayrı ayrı düzenlenecek
- d) İlkokullarda not yerine çocukların gelişimsel özellikleri dikkate alınarak çok yönlü değerlendirme sistemi kurulacak
- e) İlkokullarda tenefüs ve serbest etkinlik saatleri yeniden düzenlenecektir.
- f) Tüm temel eğitim kurumlarında çocukların düşünsel, duygusal ve fiziksel ihtiyaçlarını destekleyen Tasarım - Beceri Atölyeleri kurulacak ve ulusal standartları oluşturulacak
- g) İlkokul ve ortaokullarda çocukların izleme ve değerlendirilmesinde, e-portfolio temelli bir gelişimsel izleme raporu kullanılacak
- h) Ortaokul, çocuğun somuttan soyuta geçtiği bir kademe olarak kavramsal öğrenmenin geliştirileceği bir dönem olacak
- i) Tam gün eğitim yapılan, koşulları elverişsiz yerleşim yerlerindeki okullardan başlayarak çocuklara öğle yemeği verilmesi sağlanacaktır.
- j) İkili eğitim tümüyle kaldırılacak
- k) Yardımcı kaynak ihtiyacını büyük ölçüde ortadan kaldıracak düzenlemeler yapılacak
- l) Çocukların kendi bölgelerinin üretim, kültür, sanat ve coğrafi kapasitesini keşfetmesine, bitki ve hayvan türlerini, yöresel yemeklerini, oyun ve folklorunu tanımalarına derslerle bütünleşik veya ders dışı etkinlik olarak ağırlık verilecek
- m) Okulların, bölgelerindeki bilim merkezleri, müzeler, sanat merkezleri, teknoparklar ve üniversitelerle iş birlikleri artırılacak
- n) Yatılı okulların imkânlarından faydalanılarak, çocukların yaz dönemlerinde bölgesel değişim programlarına katılımına yönelik çalışmalar yapılacak
- o) Eğitim kayıt bölgelerinde okul-mahalle spor kulüpleri kurulacaktır. İlgili spor dalında yetenekli olan çocukların öğleden sonra spor kulüplerinde yoğunlaştırılmış antrenmanlara katılımı için gereken yapı kurulacak
- p) Mevcut ödev verme uygulamaları, öğrenmeye katkısı açısından yeniden yapılandırılacak

- q) Öğrencilerin sosyal girişimcilikle tanışarak toplumsal problemlere çözüm arama motivasyonu kazanması desteklenecek
- r) Okul bahçelerinin Tasarım-Beceri Atölyeleri ile bağlantılı olarak yeniden tasarlanıp yaşam alanlarına dönüştürülmesi sağlanacak
- s) Şartları elverişsiz okullar, kaynak planlanmasında öncelikli hâle getirilecek
- t) Okul Gelişim Planlarını izleme çalışmalarında hedefledikleri başarıyı gösteremediği belirlenen okullardaki öğrencilerin akademik ve sosyal gelişimleri için destek programları uygulanacak
- u) Birleştirilmiş sınıf uygulaması yapan okulların ihtiyaçları doğrultusunda öğretmen eğitimi yapılacak ve öğrenciler için ek eğitim materyali desteği sağlanacaktır şeklinde yer almaktadır (<http://2023vizyonu.meb.gov.tr/>).

2.5.13. Ortaöğretim Politikaları

Ortaöğretim, ilköğretimden sonra öğrenimini sürdürmek isteyen öğrencileri teknik ve meslek alanları da dâhil olmak üzere üniversiteye hazırlamak için planlanan öğretim dönemi olarak adlandırılan zaman dilimine verilen ad olarak tanımlanabilir.2023 Vizyonunda Temel Eğitim Politikalarının yanı sıra yer alan bir diğer alt başlık da Ortaöğretim Politikalarıdır. Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Politikalarıyla ilgili olarak Ortaöğretimde Öğrencilerin İlgi, Yetenek ve Mizaçlarına Uygun Esnek Modüler Bir Program ve Ders Çizelgesi Yapısına Geçileceğinden, Akademik Bilginin Beceriye Dönüşmesinin Sağlanacağından, Okullar Arası Başarı Farkının Azaltılacağından, Okul Pansiyonlarında Hizmet Standartları Oluşturulup Hizmet Kalitesi Artırılacağından bahsederek hedefleri yazılı halde kılavuzda belirtmiştir. 2023 vizyon belgesinde istenen kazanımlara aşağıda yer verilmiştir:

- a) Ortaöğretimde zorunlu ders saatleri azaltılacak
- b) Haftalık ders çizelgesinde yer alan ders çeşitliliği azaltılacak ve dersler yükseköğretimle uyumlu hâle getirilecek
- c) Ortaöğretimdeki alan derslerinin haftalık ders çizelgesindeki yeri ve ağırlıkları yeniden tasarlanacaktır. İlgili değişikliklerin oluşturacağı derslik, norm kadro ve benzeri konulardaki riskler proje dâhilinde yapılandırılacak
- d) Alan seçimi 9. sınıfta yapılacak
- e) 12. sınıf, pilot bölgelerden başlamak üzere yükseköğretime hazırlık ve oryantasyonprogramı olarak düzenlenecek
- f) Ortaöğretimde öğrencilere, ortaokulda netleştirilen yönelim ve tercihlerine göre, alanlar arası yatay geçiş imkânı sağlanacak
- g) Ortaöğretimde çocukların ilgi, yetenek ve mizaçlarına göre seçmeli ders yapısı oluşturulacak
- h) İsteyen çocuklara iş ve bilişim dünyasına ilişkin, ulusal ve uluslararası sertifika beceri eğitim paketleri sunulacak
- i) Azalan ders çeşitliliğine bağlı olarak alan derslerinde proje ve uygulama çalışmalarıyla derinleşme fırsatı sağlanacak

- j) Öğrencilerin ulusal ve uluslararası projelere katılımı öğrenci e-portfolyosunda yer alacak
- k) Doğal, tarihi ve kültürel mekânlar ile bilim-sanat merkezleri ve müzeler gibi okul dışı öğrenme ortamlarının, müfredatlar da yer alan kazanımlar doğrultusunda daha etkili kullanılması sağlanacak
- l) Kurumsal projeler aracılığıyla, çocukların iş ve üniversite çevreleriyle birlikte çalışmasına imkân sağlanacak
- m) Okullarda Tasarım-Beceri Atölyeleri kurularak öğrenilen bilgilerin yaşam becerisine dönüşmesi sağlanacak
- n) Çocuklarımızın okul ortamında veya uzaktan öğretimle ulusal ve uluslararası sertifikasyona dayalı yetkinlikler kazanması sağlanacak
- o) Gençlerin, eğitim-öğretim süreçlerinde sosyal girişimcilik ile tanışarak toplumsal problemlere çözüm arama motivasyonu kazanması ve ilgili beceri, araç ve ortamlarla desteklenmesi sağlanacak
- p) Öğrencilere proje, performans ve ödev verme uygulamaları öğrenmeye katkısı bakımından yeniden tasarlanacak
- q) Yardımcı kaynak ihtiyacını büyük ölçüde ortadan kaldıracak düzenlemeler yapılacaktır
- r) Açık öğretim lisesindeki öğrenci örgün eğitim çağ nüfusu kapsamındaki sayısının azalması için tedbirler alınacak
- s) Okul/Mahalle spor kulüpleriyle iş birliği içinde ilgili spor dalında yetenekli olan öğrencilerin öğleden sonra antrenmanlara katılımı ve eğitimler için gereken düzenlemeler yapılacaktır
- t) Kaynak planlamasında, imkân ve şartları bakımından desteklenmesi gereken okulları, Okul Gelişim Planlarıyla uyumlu olarak öncelikli hâle getirecek bir yatırım planlaması yapılacaktır
- u) Bakanlık, il/ilçe ve okul düzeyinde yapılan izleme değerlendirme çalışmalarında sosyo-ekonomik açıdan kısıtlı koşulları sebebiyle Okul Gelişim Planlarında hedefledikleri başarıyı gösteremediği belirlenen okullardaki öğrencilerin akademik ve sosyal gelişimleri için destek programları uygulanacaktır
- v) Pansiyon hizmetleri tüm çocuklarımıza ücretsiz sunulacaktır
- w) Ortaöğretim düzeyinde yeni pansiyonların yapımı sağlanarak pansiyonların kapasitesi artırılacaktır ve yatılılık imkânlarının, ihtiyaç duyan tüm öğrenciler için ülke geneline yaygınlaşması sağlanacaktır. Bu suretle taşınmaz eğitimin azalması ve elverişsiz şartlardaki öğrencilerin okul terkinin önemli ölçüde azaltılması temin edilecektir
- x) Pansiyonların yemek ve yatak hizmetleri ile çocuklara sunduğu sosyal imkânların, göstergeler üzerinden izlenmesi sağlanacaktır
- y) Pansiyonlardaki yatılı öğrencilerin yemek, yatak ve sosyal imkânları iyileştirilecektir şeklinde yer almaktadır(<http://2023vizyonu.meb.gov.tr/>).

2.5.14. Fen ve Sosyal Bilimler Liseleri Politikaları

2016-2017 eğitim öğretim yılı ile birlikte uygulamaya konulan Fen ve Sosyal Bilimler Lisesi Projesi halen devam etmektedir. Bu proje ile okulların üniversitelerle işbirliği yapmaları, protokoller imzalayarak çalışmalar yürütmeleri esastır. Bu bağlamda öğrenciler akademik camia ile tanışmakta, üniversitelerin birikiminden yararlanmaktadır. Araştırma ve inceleme yöntemleri hakkında bilgi edinmektedirler. Belirli başarıları olan öğrenciler tematik yaz etkinlikleri bağlamında “Bilim ve Teknoloji” etkinliklerine katılma imkânına sahiptir. 2023 Eğitim Vizyonunda Fen ve Sosyal Bilimler Lisesi başlığı altında yer alan hedefler ise Fen ve Sosyal Bilimleri Liselerindeki Öğretimin Niteliği İyileştirilmesi, Fen ve Sosyal Bilimler Liselerinin Yükseköğretim Kurumlarıyla İş Birlikleri Artırılması şeklinde yer almaktadır. 2023 vizyon belgesinde bahsedilen hedeflere ilişkin kazanımlara aşağıda yer verilmiştir:

- a) Fen ve Sosyal Bilimler Liselerinde uygulanan müfredat yapısı, fen ve sosyal bilim alanlarındaki disiplinlere göre öğrencilerin derinlik kazanması doğrultusunda iyileştirilecek
- b) Ders çizelgeleri ve ders dağılımları bilimsel araştırma ve uygulamalara zaman tanıyacak biçimde iyileştirilecek
- c) Fen ve Sosyal Bilimler Liselerinde görev yapacak öğretmenler, bilimsel disiplin alanlarında sahip oldukları diploma, yapmış oldukları bilimsel çalışmalar, yürüttükleri ulusal/ uluslararası projeler, mesleki başarıları, deneyimleri vb. ölçütler doğrultusunda değerlendirilecek
- d) Fen ve Sosyal Bilimler Liselerinde yürütülecek araştırma/uygulama projeleri pilot okullardan başlanarak desteklenecek
- e) Teknokentlerde Fen Lisesi kurulması desteklenecek
- f) Fen ve Sosyal Bilimler Liselerine öğrenci seçme ve sınav yaklaşımları gözden geçirilecek
- g) Üniversitelerin araştırma olanakları ve laboratuvarlarının Fen ve Sosyal Bilimler Liselerindeki öğrencilere açılması için gerekli iş birlikleri sağlanacak
- h) Üniversitelerdeki bilim insanlarının Fen ve Sosyal Bilimler Liselerindeki öğrencilere eğitim ve araştırma koçluğu yapmasına ilişkin bir teşvik sistemi kurulacak
- i) Bilim insanlarının Fen ve Sosyal Bilimler Liselerinde ders ve proje etkinliklerinde görev almasına ilişkin bir teşvik sistemi oluşturulacaktır.
- j) Bilim insanlarının yer aldığı danışma kurulları oluşturulması teşvik edilecek
- k) Öğrencilerin, yükseköğretim kurumları tarafından düzenlenen bilimsel etkinliklere katılımı teşvik edilecektir şeklinde yer almaktadır (<http://2023vizyonu.meb.gov.tr/>)

2.5.15. İmam Hatip Ortaokulları ve Liseleri Politikaları

Millî Eğitim Bakanlığı Kurum Açma, Kapatma ve Ad Verme Yönetmeliğinde (2017) 7. Madde b bendine göre Anadolu imam hatip lisesi açılabilmesi için; öğretim binasında en az 8 derslik, öğretim binası içinde veya bahçesinde uygulama mescidi ya da mescit yerinin olması, geleneksel/görsel sanatlar atölyesi, mûsikî/müzik dersliği bulunması, okulun açılacağı yerleşim birimi merkez nüfusunun 5.000 veya yerleşim birimine bağlı mahalle ve köyleri ile birlikte en az 10.000 olması gerekir (MEB, 2017). Millî Eğitim Bakanlığı Kurum Açma, Kapatma Ve Ad Verme Yönetmeliğinde (2017) 6. Maddesinde Ortaokul ve imam hatip ortaokulu açılabilmesi için en fazla 32 derslik, 5 inci sınıfta en az 20 öğrenci, fen dersliği, görsel sanatlar atölyesi, müzik dersliği, teknoloji ve tasarım atölyesi ile spor veya drama salonu bulunması gerekir. Yatılı bölge ortaokulu ve pansiyonlu imam hatip ortaokulu açılabilmesi için en az 8 en fazla 32 derslik, fen dersliği, görsel sanatlar atölyesi, müzik dersliği, teknoloji ve tasarım atölyesi, spor veya drama salonu, öğretim binasından bağımsız kız ve erkek öğrencilere ayrı ayrı toplam 100 öğrenci kapasiteli pansiyon bulunması ve açılacak okulun yerleşim biriminin merkezi konumda olması gerekir (MEB, 2017). Bağımsız İmam Hatip Ortaokullarının açılması kararına ilişkin olarak 05.06.2012 tarihli okul planlamaları konulu genelgede “İliniz genelindeki ilköğretim okullarından hangilerinin ilkokul, hangilerinin ortaokul olacağı, hangilerinde ise ilkokul ve ortaokulların birlikte devam edeceği belirlenecektir. Okulöncesi, ilkokul, ortaokul ve imam-hatip ortaokullarının açma-kapama, ad değiştirme, planlama vb. işlemleri valiliklerce yapılacaktır. Bu planlamalar acilen tamamlanarak Devlet Kurumları Modülündeki açıklamalar doğrultusunda 8-15 Haziran 2012 tarihleri arasında sisteme girişleri yapılacaktır.” İfadesi ile ayrıca “İmam-hatip ortaokulları il millî eğitim müdürünün teklifi ve valinin onayı ile açılacak olup Din Öğretimi Genel Müdürlüğüne bilgi verilecektir. Bağımsız olarak açılan imam-hatip ortaokulları yönetim ve eğitim-öğretim faaliyetlerini Din Öğretimi Genel Müdürlüğüne bağlı olarak yürütecektir.” hususu belirtilmiş (MEB,2012).2023 Eğitim Vizyonu İmam Hatip Ortaokulları ve Liseleri içinde ayrı bir başlık açarak bu okullara yönelik iki hedef belirlenmiştir. İmam Hatip Okullarının Müfredat, Ders Yapısı ve Dil Yeterlikleri İyileştirilecek, İmam

Hatip Okulları ve Yükseköğretim Kurumları Arasında İş Birlikleri Artırılacak şeklindedir. 2023 vizyon belgesinde bahsedilen hedeflere ilişkin kazanımlara aşağıda yer verilmiştir:

- a) *İmam Hatip Okullarındaki program çeşitliliği korunacak ve genel ortaöğretimdeki esnek, modüler yapıyla uyumlu hâle getirilecek*
- b) *İmam Hatip Okulları programlarının ders saati ve ders türü genel ortaöğretim kurumlarına göre çok fazla olduğundan, azaltılacak*
- c) *Meslek dersleri ile akademik derslerin oranları farklı alanlarda üniversite okuyacak öğrencilere göre planlanacak*
- d) *İmam hatip ortaokuluna devam eden çocuklarımıza özellikle Arapça ve diğer yabancı dil alanlarında nitelikli destek eğitimleri düzenlenmek üzere yaz okulları açılacak*
- e) *Yabancı dil öğretmenlerinin mesleki becerilerinin geliştirilmesine yönelik mesleki gelişim programları düzenlenecek*
- f) *Arapça ders kitapları dinleme, konuşma, okuma ve yazma alanlarında tüm dil becerilerini geliştirecek şekilde bir bütün hâlinde tasarlanacaktır.*
- g) *Arapça öğrenimi etkileşimli kaynaklarla desteklenecek*
- h) *İmam hatip okullarındaki başarılı örnekler yaygınlaştırılacak*
- i) *Toplumsal sorumluluk ve gönüllülük programları ile model uygulamalar İmam Hatip Okulları tarafından hayata geçirilecek*
- j) *Okulların fiziksel alt yapılarının iyileştirilmesi ve mevcut fiziksel imkânların daha etkin kullanılması için analizler yapılacak*
- k) *Yükseköğretim kurumlarıyla yapılacak iş birlikleriyle İmam Hatip Okullarındaki çocuklarımızın bilimsel ve entelektüel gelişimlerini desteklemek için bilim, kültür ve sanat alanlarındaki akademisyenler tarafından verilecek farkındalık ve vizyon etkinlikleri düzenlenecek*
- l) *İlahiyat fakülteleriyle iş birlikleri geliştirilecek ve başta alan dersleri olmak üzere çocuklarımızın mesleki gelişimlerine yönelik akademik koçluk sistemi yapılandırılacak*
- m) *Çocuklarımızın başta ilahiyat fakülteleri olmak üzere yükseköğretim kurumları tarafından düzenlenen bilimsel etkinliklere katılımı desteklenecektir* şeklinde yer almaktadır (<http://2023vizyonu.meb.gov.tr/>).

2.6.16. Mesleki ve Teknik Eğitim Politikaları

Meslek; belirli seviyede tecrübe, kabiliyet, teknik bilgi, teorik, pratik, eğitim vediploma gerektiren, niteliği topluluklar arasında farklılıklar göstermekle birlikte yüksek prestij, statü ve gelir kazandıran iş şeklinde ifade edilebilir (Seyyar, 2007).

Mesleki eğitim; kişiye iş yaşamında belirli bir meslek hakkında bilgi, beceri ve iş alışkanlıkları edindiren, üretici olarak belli bir meslek dalında herhangi bir statü ile bulunabilmesi için gereken asgari yeterlilik ve genel meslek kültürünü edinmesine

imkan sağlayan ve bireyin yeteneklerini tŸrlŸ yanlarıyla geliştiren eğitimidir (ŸnsŸr,Alkan,Doğan ve Sezgin akt. Sakallı, 2009).

Teknik eğitim; ileri seviyede matematik ve fen bilgisi ile uygulamaya dŸnŸkteknik becerileri gerekli kılan, meslek hiyerarşisinde orta ve yŸksek basamaklar arasiseviye için gereken bilgi, beceri ve iş alışkanlıkları edindiren ileri seviyede bir meslek eğitimidir (Alkan, Doğan ve Sezgin, 1996).

Mesleki ve teknik eğitim; bilim ve teknoloji sahasında yaşanan gelişmelere bağlı olarak, bireylere iş yaşamındaki belirli bir meslekle alakalı bilgi, beceri ve davranışlar edindiren ve bireylerin yeteneklerini geliştiren eğitim sŸrecidir (Doğan, 1997). Mesleki ve teknik eğitim, bireylerin hayatında ferdi, sosyal, kŸltŸrel, ekonomik ve ulusal ihtiyaçların giderilmesinde zaruri bir eğitimidir (Ÿzsoy, 2007).

2023 Eğitim Vizyonunda yer verilen konulardan biri de Mesleki ve Teknik Eğitim Politikalarıdır. Milli Eğitim Bakanlığının yanınlamış olduğu kılavuz ile Mesleki ve Teknik Eğitim Politikaları ile ilgili 7 (yedi) hedeften bahsedilmektedir. Mesleki ve Teknik Eğitime Atfedilen Değerin Artırılması Sağlanacak, Mesleki ve Teknik Eğitimde Rehberlik, Erişim İmkânları Artırılacak, Yeni Nesil MŸfredatlar Geliştirilecek, Eğitim Ortamları ve İnsan Kaynakları Geliştirilecek, Yurt Dışında Yatırım Yapan İş İnsanlarının İhtiyaç Duyduğu Meslek Elemanları Yetiştirilecek, Mesleki ve TeknikEğitimde Eğitim-İstihdam-Ÿretim İlişkisi GŸlendirilecek, Yerli ve Millî Savunma Sanayininİhtiya Duyduğu Nitelikli İnsan GŸcŸ Yetiştirilecek Şeklinde bahsedilmektedir. 2023 vizyon belgesinde yer alan kazanımlara aşağıda yer verilmiştir:

- a) *Mesleki ve teknik eğitimde sektŸrle birlikte eğitim-istihdam Ÿretim bağlamında iyi uygulama Ÿrneklelerinin medya platformlarında gŸrŸnŸrlŸđđ artırılabacak*
- b) *Mesleki ve teknik eğitim mŸfredatlarının tanıtımına yŸnelik yŸnlendirme ve rehberlik dijital platformu oluşturulacak*
- c) *Her yıl, mesleki ve teknik eğitim kurumlarında Ÿretilen ŸrŸnlerin sergileneceđđ bir fuar dŸzenlenecek*
- d) *Mesleki ve teknik eğitime ilgiyi artırmak amacıyla ulusal ve uluslararası yarışmalar dŸzenlenecek ve başarılı Ÿđrencilere eğitimlerine devam ederken veya mezuniyetten sonra mikro krediler sağlanacak*
- e) *Mesleki eğitim kurumlarından mezun olan Ÿđrencilere çeşitli kaynaklardan sertifikalı eğitim, nano kredili dersler, endŸstri ve akademinin birlikte akredite ettiđđ dersler ve benzeri imkânlar sağlanarak mezunların kendilerini sŸrekli yeni bilgi ve becerilerle gŸncellemeleri sağlanacak*

- f) Kariyer rehberliğine yönelik alan ve dal seçim süreci için “Genel Beceri Test Seti” geliştirilecek
- g) Mesleki rehberlik hizmetlerinin uygulandığı çocuklara ilişkin veriler e-portfolyo sistemine kaydedilecek
- h) Okul türleri arasında program bazında esnek ve geçirgen yatay hareketlilik imkânları geliştirilerek çocukların kazanımlarını bir başka mesleğin becerilerini edinmede fırsat olarak kullanmaları sağlanacak
- i) Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarındaki çocuklara yönelik özel burs imkânı artırılacak
- j) Mesleki ve teknik ortaöğretimdeki çocuklarımızın kendi mesleki alanlarında yükseköğretim programlarına geçişlerine yönelik çalışmalar yapılacaktır
- k) Çeşitli kurumlardaki ustabaşlarının ve kıdemli uzman çalışanların belirlenecek ölçütlerle işbaşı eğitimlerde derslere girmesi kolaylaştırılacaktır
- l) Yükseköğretime geçmek isteyen başarılı mezunlara yönelik destekler yapılandırılacaktır
- m) Müfredatlar sektörün talep ettiği yetkinliklere uygun olarak geliştirilecek, dijital dönüşüme uygun alan ve dalların açılması sağlanacaktır
- n) Mesleki eğitimde alan derslerinin 9. sınıfta başlaması sağlanacaktır
- o) Mesleki ve teknik ortaöğretim alan, dal ve modüllerinin içerikleri, öğretim süreleri ve öğretim materyalleri çocukların ihtiyaçları ve iş hayatının talepleri doğrultusunda gözden geçirilerek yeniden düzenlenecektir
- p) Mesleki eğitimde, sektör taleplerinin gerektirdiği yetkinlikler doğrultusunda ulusal meslek standartları dikkate alınarak mesleki alan ve dallarda beceri uygulamalarının payı, öğretim süreleri ve öğretim materyallerinin düzenleme çalışmaları yapılarak ilk yıldan itibaren alan eğitiminin uygulanmasına başlanacaktır
- q) Geleneksel Türk Sanatları alanında mesleki ve teknik eğitim müfredatları oluşturulacaktır
- r) Güncellenen müfredatlar ve ihtiyaç analizleri doğrultusunda atölye ve laboratuvarların standart donatım listeleri ile mimari yerleşim planları yenilenecektir
- s) Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarının döner sermaye gelirlerinden alınan %15'lik hazine kesintisi %1'e düşürülecektir
- t) Döner sermaye kapsamında gerçekleştirilen üretim, hizmetlerin miktar ve çeşitliliğinin artırılması teşvik edilecektir. Bu kapsamda eğitim ortamlarının altyapı, donatım ve temrinlik malzeme ihtiyaçları karşılanacaktır
- u) Öğretmenlerimizin, gerçek üretim ortamlarında mesleki gelişimleri sürekli desteklenecektir
- v) Öğrencilerin işbaşı eğitim ve yabancı dil becerilerini geliştirilmesi amacıyla yurtdışı hareketlilik projeleri hazırlanacaktır
- w) Uluslararası yatırımcılarımızın, özellikli alanlarda ihtiyaç duydukları nitelikli işgücünün yetiştirilmesi için ilgili sektörle iş birliği içerisinde çalışmalar yapılacaktır
- x) Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarının Türkiye'deki sektör liderleri ile yoğun bir şekilde etkileşim hâlinde olması sağlanacaktır
- y) Mezunlara istihdamda öncelik verilmesi ile mesleki eğitim alanları ve seviyelerine göre farklı ücret uygulanması teşvik edilecektir
- z) Organize Sanayi Bölgelerinde (OSB) Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı iş birliği ile Mesleki ve Teknik Okul sayısı artırılacaktır şeklinde yer almaktadır(<http://2023vizyonu.meb.gov.tr/>).

2.5.17. Özel Öğretim Politikaları

Özel öğretim kurumlarının açılışı, işleyişi, yönetim ve eğitim-öğretim bakımından bağlı olacakları esasları belirleyen yönetmelik 23.6.1985 tarihinde çıkarılmış; daha sonra bu yönetmelik 7.9.1991 tarihinde değiştirilerek düzenlenmiştir. Doğrudan özel okullarla ilgili çıkarılan bu yönetmelikler, özel öğretim kurumlarının işleyişini düzenlemiş ve böylelikle de bu okulların yaygınlaşması için kolaylık sağladığı düşünülmektedir(Akt. Uygun, 2003). 2023 Eğitim Vizyonunda yer alan bir diğer başlık ise Özel Öğretim Politikalarıdır. Söz konusu politika ilgili olarak Milli Eğitim Bakanlığı 2 (iki) temel hedeften bahsetmektedir. Bu hedefler, Özel Öğretim Kurumlarına Yönelik Yönetim ve Teftiş Yapısının Etkililiğinin Artırılması, Sertifika Eğitimi Veren Kurumların Niteliğini Artırmaya Yönelik Düzenlemeler Yapılmasıdır. 2023 vizyon belgesinde belirtilen hedeflere ilişkin kazanımlara aşağıda yer verilmiştir:

- a) *Özel öğretim kurumlarıyla ilgili bürokrasi azaltılacak*
- b) *Özel öğretim kurumlarındaki teftiş-rehberlik çalışmalarını öğrenmeyi geliştirme odaklı bir yapıya dönüştürecek*
- c) *Özel öğretim kurumlarında yeni model ve programlar, akreditasyon koşulları dikkate alınarak yeni pilot okullar veya programlar şeklinde yapılandırılacak*
- d) *Özel okullar ile resmi okullar arasındaki sosyal dayanışma ve bütünleşmeyi artırmak için ortak proje ve platformlar oluşturulacak*
- e) *Eğitimde Türkiye'nin etki alanını genişletmesine hizmet etmek amacıyla, ülkemizde yaşayan yabancı uyruklu öğrencilerin devam edebildiği milletlerarası özel öğretim kurumlarının sayılarının artırılması için gereken önlemler alınacak*
- f) *Özel motorlu taşıt sürücülerinin kurslarının eğitim ve sınav standartları yükseltilerek, kaliteleri artırılacak*
- g) *Fiziksel sınırlara bağlı kalmaksızın, teknolojinin imkânlarından faydalanarak kişilere istedikleri zaman diliminde ve istedikleri yerde daha az maliyetle sertifika alma olanağı sunmak amacıyla, uzaktan eğitim veren özel öğretim kurumlarına ilişkin düzenlemeler yapılacaktır*
- h) *Özel kişisel gelişim, meslek edindirme, mesleki gelişim ve yetenek kurslarında verilecek kurs bitirme belgelerine uluslararası meslek belgesi güvencesi kazandırılacak, yeterliliklerin kalite güvencesi sağlanacak ve bu belgeler Türkiye Yeterlilikler Çerçevesiyle uyumlu hâle getirilecek*
- i) *Özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinde verilen destek eğitimlerinin kalitesi artırılacak, etkin ve verimli bir izleme-denetim mekanizması tesis edilecektir* şeklinde yer almaktadır(<http://2023vizyonu.meb.gov.tr/>).

2.5.18. Hayat Boyu Öğrenme Politikaları

Hayat boyu öğrenme ülkelerin eğitim sistemlerinde bireyi merkeze almanın bir gereği olarak, mevcut eğitim ve öğrenme kavramlarının yetersizliğinden hareketle eğitim ve öğrenmenin daha üst bir kavramda tanımlanması ihtiyacından ortaya çıkmıştır. Hayat boyu öğrenme var olan durumu kavramsallaştırmaya yönelik bir çalışmadır. Bütün eğitim ve öğrenme teorileri ile iç içe ama onların hepsini kapsar niteliktedir. Eğitim ve öğrenmeyi toplumun tamamına zaman, mekân ve yöntem sınırı olmaksızın yayma amacındadır. Hayat boyu öğrenme kendisine yapılan yatırımın, dolaylı ya da doğrudan, ekonomik sisteme fazlasıyla geri kazandırılmasını şart koşar. Zaman-mekân sınırı tanımayan, hiçbir ön şartı olmayan sonucun belgelendirilebildiği her faaliyet hayat boyu öğrenmenin kapsamındadır (Aksoy, 2013). 2023 Eğitim Vizyonunda yer verilen bir diğer politika da Hayat Boyu Öğrenme ile ilgilidir. Bu politika ile Milli Eğitim Bakanlığının belirlemiş olduğu hedef Hayat Boyu Öğrenme Programlarına Yönelik Nitelik ve Erişim Artırılmasıdır. 2023 vizyon belgesinde yer alan söz konusu hedefe yönelik kazanımlar aşağıda yer verilmiştir:

- a) *Yaş itibarıyla örgün eğitim kapsamı dışında kalmış bireylere yönelik diplomaya esas müfredatın yapısı, temel beceriler korunmak kaydıyla sadeleştirilecek*
- b) *Hayat boyu öğrenme süreçlerinde farklı hedef kitlelere ulaşmak ve öğrenmeye erişimi artırabilmek için uzaktan eğitim teknolojilerinden yüksek düzeyde yararlanılacak*
- c) *Mesleki, sosyal ve kültürel becerilere yönelik hayat boyu öğrenme programları güncellenerek çeşitlendirilecek, hayat boyu öğrenme süreçlerine yönelik toplumsal farkındalığa ilişkin çalışmalar yapılacaktır*
- d) *Hayat boyu öğrenme alanında faaliyet gösteren kurum ve kuruluşların verilerinin yer aldığı Ulusal Hayat Boyu Öğrenme İzleme Sistemi kurulacaktır*
- e) *Millî Eğitim Bakanlığı bünyesinde yürütülen hayat boyu öğrenme ve yaygın eğitim sürecindeki sertifikaların belli standartlara bağlı olarak tanınırlığı artırılacaktır*
- f) *Erken çocukluk, çocukluk ve ergenlik dönemine ilişkin, ebeveynlere yönelik destek eğitim programları güncellenerek yaygınlaştırılacaktır*
- g) *İlgili bakanlık ve kurumlarla iş birliği ve koordinasyon dâhilinde, başta çocuk ve kadına yönelik olmak üzere şiddetle mücadele bağlamında farkındalık eğitimleri düzenlenecektir*
- h) *Çocuk ve gençlerimiz başta olmak üzere toplumun tüm kesimlerine yönelik her türlü bağımlılıkla mücadeleye ilişkin farkındalık eğitimleri yaygınlaştırılacaktır*

- i) 21. yüzyıl becerileri arasında yer alan çoklu okuryazarlıklara (dijital, finansal, sağlık, ekoloji ve sosyal medya gibi vb.) ilişkin farkındalık ve beceri eğitimleri düzenlenecektir şeklinde yer almaktadır(<http://2023vizyonu.meb.gov.tr/>).

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeline, çalışma grubuna, veri toplama araçlarına, verilerin toplanmasına, verilerin analizine, geçerlilik ve güvenilirlik çalışmalarına dair bilgiler yer almaktadır.

3.1.Araştırma Modeli

Bu çalışma Millî Eğitim Bakanlığına bağlı kurumlarda (ilkokul-ortaokul-lise) eğitim yöneticisi olarak çalışan yöneticilerinin 2023 Eğitim Vizyonu hakkındaki düşünceleri amaçlanmıştır. Araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırma yöntemi herhangi bir konuda derinlemesine ve ayrıntılı bir şekilde bilgi toplamaya olanak veren, sınırlı sayıda kişinin katılımı ile gerçekleştirilen araştırma yöntemidir. Nitel araştırmalar insan davranışlarını bulunduğu ortam içinde esnek ve bütüncül bir yaklaşımla araştırmaya imkân verir (Patton, 2014; Yıldırım & Şimşek, 2013)

Araştırmada nitel araştırma yöntemi durum çalışması tekniği kullanılmıştır. Durum çalışması güncel bir olguyu gerçek yaşam çerçevesi içinde ele alan, olgu ve içerik arasındaki sınırların belirsiz olduğu, çok sayıda delil veya veri kaynağının bulunduğu durumlarda kullanılan görgül bir araştırma desendir (Yin, 1984; Yıldırım & Şimşek, 2013).

Nitel araştırmalar Yıldırım ve Şimşek (2005) tarafından “gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamında gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik bir sürecin izlendiği araştırma” olarak tanımlanmaktadır. Araştırmanın

deseni farklı türdeki okullarda görev yapan öğretmenler ile gerçekleştirilmesi sebebiyle bütüncül çoklu durum desenidir. Bu desenle birden fazla kendi başına bütüncül olarak algılanabilecek durum söz konusudur. Her bir durum kendi içinde bütüncül olarak ele alınır ve daha sonra birbirleriyle karşılaştırılır (Yıldırım & Şimşek, 2013).

3.2.Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2018-2019 eğitim-öğretim yılı, Antalya ili Kepez ilçesinde Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı bulunan okullarda görevli,araştırmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden farklı sosyoekonomik düzeye sahip eğitim bölgelerinden 20 eğitim yöneticisi oluşturmaktadır.

Araştırmanın çalışmanın grubu nitel araştırma yönteminde kullanılan amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay erişilebilir durum örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Amaçlı örnekleme yöntemi, nitel araştırma geleneğine uygun olan ve yaygın bir şekilde kullanılan örnekleme çeşididir (Patton, 2014; Yıldırım & Şimşek, 2013).

Amaçlı örnekleme yöntemi, zengin bilgiye sahip olduğu düşünülen durumların derinlemesine çalışılmasına olanak vermektedir. Bu anlamda, amaçlı örnekleme yöntemleri pek çok durumda, olgu ve olayların keşfedilmesinde ve açıklanmasında yararlı olur(Yin, R.K. 1984, çev. Günbayı, 2017).

Kolay ulaşılabilir durum örnekleme yöntemi ise araştırmaya hız ve pratiklik kazandırır. Genellikle, kolay ulaşılabilen örneklem görel olarak daha az maliyetlidirler. Ayrıca, tanıdık bir örneklem üzerinde çalışma, bazı araştırmacılar için daha pratik ve kolay algılanabilir (Yıldırım & Şimşek, 2013).

Bu araştırmada kolay ulaşılabilir durum örneklemesinin kullanılmasının nedeni, Antalya ili Kepez ilçesindeki farklı türdeki okulların eğitim yöneticileri ile okullar arasındaki ulaşımı kolaylaştırmak amacıyla birbirine yakın okulların tercih edilmesidir.

Kodlama yapılırken katılımcı eğitim yöneticilerinin isimleri verilmemiş; 20 (yirmi) gönüllü eğitim yöneticisi katılmıştır. Katılımcılar görüşme sırasına göre Y1,

Y2, Y3, Y4, Y5, Y6, Y7, Y8, Y9, Y10, Y11, Y12, Y13, Y14, Y15, Y16, Y17, Y18, Y19, Y20 kodlanmıştır.

Katılımcılara ait demografik veriler Tablo 3.1’de sunulmuştur:

Tablo 3.1: Katılımcılara Ait Demografik Veriler

Tema	Kod	Öğretmenler	n	%
Yaş	20-30	Y1	1	5
	31-40	Y2, Y3, Y4, Y5, Y6, Y7, Y8, Y10, Y11, Y12, Y13, Y15, Y16, Y18	14	70
	41-50	Y9, Y14, Y19, Y20	4	20
	51 ve üzeri	Y17	1	5
Cinsiyet	Kadın	Y1, Y2, Y3, Y4, Y5, Y6, Y8, Y9, Y10, Y12	10	50
	Erkek	Y7, Y11, Y13, Y14, Y15, Y16, Y17, Y18, Y19, Y20	10	50
Medeni Durum	Bekar	Y1, Y5, Y18	3	15
	Evli	Y2, Y3, Y4, Y6, Y7, Y8, Y9, Y10, Y11, Y12, Y13, Y14, Y15, Y16, Y17, Y19, Y20	17	85
Öğrenim Durumu	Ön Lisans Mezunu	Y14, Y16, Y20	3	15
	Lisans Mezunu	Y1, Y2, Y3, Y4, Y5, Y6, Y8, Y10, Y11, Y12, Y13, Y15, Y16, Y18, Y19	15	85
	Yüksek Lisans Mezunu	Y7, Y9	2	10
	Doktora Mezunu	-	0	0
Mesleki Hizmet Süresi	1-5	Y1, Y2,	2	10
	6-10	Y4, Y8, Y10, Y11, Y15, Y18	6	30
	11-15	Y3, Y5, Y6, Y7, Y12, Y16,	6	30
	16-20	Y9, Y13, Y19	3	15
	21 ve üstü	Y14, Y17, Y20	3	15
Kurumdaki Çalışma Süresi	1 yıldan az	-	0	0
	1-3 yıl	Y1, Y2, Y3, Y4, Y6, Y8, Y10, Y15, Y18	9	45
	4-7 yıl	Y5, Y7, Y9, Y11, Y12, Y13, Y16, Y19	8	40

	8 yıl ve üzeri	Y14, Y17, Y20	3	15
Branş	Matematik Öğretmenliği	Y1, Y18	2	10
	İngilizce Öğretmenliği	Y2	1	5
	Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	Y3	1	5
	Görsel Sanatlar Öğretmenliği	Y4	1	5
	Beden Eğitimi Öğretmenliği	Y5	1	5
	Müzik Öğretmenliği	Y6	1	5
	Sınıf Öğretmenliği	Y7, Y17, Y20	3	15
	Okul Öncesi Öğretmenliği	Y8	1	5
	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği	Y9, Y15, Y19	3	15
	Bilişim Teknolojileri Öğretmenliği	Y10	1	5
	Rehberlik Öğretmenliği	Y11	1	5
	Fen Bilimleri Öğretmenliği	Y12, Y16	2	10
	Özel Eğitim Öğretmenliği	Y13	1	5
	Türkçe Öğretmenliği	Y14	1	5

Tablo 3.1.'de görüldüğü üzere katılımcı eğitim yöneticilerinin çoğunluğunun yaşı 31-40 aralığındadır. Katılımcı eğitim yöneticilerinin %50'si kadın, %50'si erkek öğretmenlerden oluşmaktadır. Üç eğitim yöneticisi bekâr iken on yedi eğitim yöneticisi evlidir. Öğrenim durumuna göre eğitim yöneticilerinin %15'i ön lisans, %75'i lisans, %10'u da yüksek lisans mezunudur. Katılımcı eğitim yöneticilerinden doktora yapan bulunmamaktadır. Eğitim yöneticilerinin mesleki eğitim süresine bakıldığında on iki eğitim yöneticisini 6 ila 15 yıl arasında mesleki deneyimi bulunmaktadır. Eğitim yöneticilerinin kurumdaki çalışma süreleri incelendiğinde ise 1-3 yıl arasında çalışan dokuz eğitim yöneticisi, 4-7 arasında çalışan sekiz eğitim

yöneticisi, 8 yıl ve üstünde çalışan ise üç eğitim yöneticisi şeklindedir. Branş olarak ise on dört farklı branştan eğitim yöneticisi görüşlerini bildirmişlerdir. Bunlardan branşı sınıf öğretmeni ve din kültürü ve ahlak bilgisi öğretmeni üçer kişi, matematik ve fen bilimleri öğretmenleri ikişer kişi, İngilizce, sosyal bilgiler, görsel sanatlar, özel eğitim, müzik, okul öncesi, bilişim teknolojileri, rehberlik, beden eğitimi, Türkçe öğretmenliği ise birer kişidir.

3.3. Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada, araştırmacı tarafından araştırmanın problemi ve alt problemleri göz önünde bulundurularak, alan yazın incelemesi ve uzman görüşleri dikkate alınarak geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Açık uçlu sorulardan oluşan bu taslak görüşme formunun uygulama öncesinde uzman görüşlerinin alınmış olması formun geçerlilik sorunlarını gidermeyi amaçlamıştır. Nitel araştırmalarda sıklıkla kullanılan yarı-yapılandırılmış görüşmeler, araştırmacılara konunun ana çerçevesini belirleyip kendi konuları kapsamında soru sorma olanağı verirken, aynı zamanda görüşme sırasında ortaya çıkabilecek yeni durumlara göre sorular eklemeye fırsat veren esnek bir yapı sunmaktadır (DiCicco-Bloom & Crabtree, 2006; Dinç, 2015).

Ayrıca bu tarzdaki görüşme yönteminin araştırmacıya sunduğu en önemli fayda, görüşmenin önceden hazırlanmış görüşme formuna bağlı kalınarak sürdürülmesi sebebiyle daha sistemli ve kıyaslanabilir bilgi vermesidir (Yıldırım & Şimşek, 2011).

Araştırmacı, görüşme yaptığı kişinin verdiği cevaplara odaklanarak konu hakkında derinlemesine bilgi edinme fırsatı bulur (Güler, Halıcıoğlu & Taşgın, 2013; Dinç, 2015).

Görüşmenin birçok türü ve kullanımı vardır. Görüşmenin en çok bilinen türü bireysel, yüz yüze, söz alış verişi şeklinde yapılan görüşmedir. Bu tekniğin kullanılmasının nedeni araştırmacının amacına uygun olarak, görüşülen araştırmacının deneyimlerini keşfederek onun iç dünyasını ortaya çıkarmaktır (Patton, 1990).

Yarı-yapılandırılmış görüşme formu sahip olduğu belirli düzeydeki standartlığı ve aynı zamanda esnekliği nedeniyle eğitimbilim araştırmalarında yaygın olarak kullanılmaktadır (Türnüklü, 2000; Dinç, 2015).

Bu yöntemde araştırmacı ilgili kişi veya kişilerle görüşme yapmadan önce araştıracığı veya soracağı soruları belirler. Katı bir şekilde bu sorulara bağlı kalmasa da bu soruların görüşmesinde kendisine rehberlik etmesini amaçlar. Soruların sorulma sırası kişiden kişiye farklılık gösterdiği gibi ifade edilme biçimleri de farklıdır. Bir ölçüde serbest bir uygulamaya sahip olmakla birlikte önceden hazırlanmış bir plan çerçevesinde yürütüldüğünden toplanan veriler sistematik bir kümelenmeye sahiptir ve bu nedenle de daha kolay analiz edilir (Şencan, 2005).

Araştırmacı tarafından kuramsal bilgiler derinlemesine incelenerek araştırmanın problemine uygun verilerin toplanabilmesi için bir görüşme formu geliştirilmiştir. Hazırlanan görüşme formunun amaca ne derece hizmet ettiği, anlaşılabilirliği ve uygulanabilirliğini kontrol etmek amacıyla tez danışmanının görüşlerine sunulmuş, tez danışmanı önerileri doğrultusunda görüşme formu düzenlenmiştir. İkinci aşamada görüşme sorularının uygun ve anlaşılır olup olmadığını belirlemek için bir öğretmen ile ön görüşme yapılmıştır. Ön görüşme sonrası anlaşılamayan, cevaplandırılmayan ya da eklenebilecek araştırma problemine uygun nitelikte diğer soru önerileri tez danışmanı görüşleri dikkate alınarak araştırmacı tarafından görüşme formunun son şekli verilmiştir.

Görüşme formu iki kısımdan oluşmaktadır. İlk kısımda, demografik bilgilerin yer aldığı sorulara yer verilmiştir. İkinci kısımda ise araştırmanın amacı doğrultusunda hazırlanmış sorular yer almaktadır.

3.4.Verilerin Toplanması

Araştırma verileri, öğretmenlerin mesleki gelişim eğitim seminerlerinin işlevselliğine dair görüşlerini belirlemek için açık uçlu sorulardan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak toplanmıştır. Verilerin toplanmasında görüşme yöntemi kullanılmıştır.

Araştırma için önce gerekli yasal izin formları hazırlanmış ve yasal izinler alınmıştır. Çalışma grubu ile ilgili amaçlı örneklem yöntemi çerçevesinde sorulara içtenlikle cevap verebilecek okullara gidilerek kurum yöneticilerine araştırma konusunda bilgilendirme yapılmıştır. İzin ve onay sonrası gönüllü eğitim yöneticileri ile görüşmeler yapılmıştır. Görüşmeler katılımcılar için uygun olan zamanlara randevu alınarak ayarlanmıştır. Daha sonra eğitim yöneticileri ile uygun gün ve saatlerde çalışılan kurumda bir araya gelinmiştir. Görüşmelere başlamadan önce katılımcılara araştırmanın amacı, gizliliği konularında açıklayıcı bilgiler verilmiştir. Görüşmeler 2019 yılı Mart ile 2019 yılı Haziran ayları içerisinde gerçekleşmiştir. Görüşmelerin tamamı, belirlenen tarihlerde araştırmacı tarafından yüz yüze bireysel olarak yapılmıştır. Görüşmeler öğretmenlerin kendilerini rahat hissedebilecekleri sessiz ve sakin olan bir ortamda gerçekleştirilmiştir. Görüşme soruları her bir katılımcıya, aynı sözcüklerle ve aynı anlamı çağrıştıracak tonlamalarla yöneltilmiştir. Görüşmeler yaklaşık 25-30 dakika sürmüştür. Görüşmeler sırasında eğitim yöneticilerinden izin alınarak cep telefonlarının ses kayıt cihazı kullanılmıştır. Ses kayıt cihazına ek olarak görüşmeler sırasında önemli görülen kısımlar not edilmiştir. Araştırmaya katılan eğitim yöneticileri hiçbir zorunluluk altında tutulmamış; gönüllülük ilkesine riayet edilmiştir.

3.5.Verilerin Analizi

3.5.1. Yarı yapılandırılmış görüşmelerden elde edilen verilerin analizi.

Araştırmacı tarafından veri toplama işlemi tamamlandıktan sonra veriler herhangi bir değişiklik yapılmadan transkript edilmiştir. Araştırmacı, verilerin tamamını kendisi transkript etmiş; böylece katılımcıların söylediklerine aşina olmuştur. Araştırmacı Transkript işini tamamlandıktan sonra verileri tekrar okumuş ve veri analizi aşamasına geçmiştir. Verilerin analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizi, belirli kurallara dayalı kodlamalarla bir metnin bazı sözcüklerinin daha küçük içerik kategorileri ile özetlendiği sistematik, tekrarlanabilir bir tekniktir (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz & Demirel, 2014).

İçerik analizinde temelde yapılan işlem, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde sınıflandırmak ve bunları okuyucunun anlayabileceği şekilde düzenleyerek yorumlamaktır (Yıldırım & Şimşek, 2013).

Frekans analizi, içerik analizinin bir ögesidir ve frekans analizi ile bulunan temalara bağlı alt temalar, önemlilik derecesine ve sıklığına göre sınıflanmaya tabi tutulur (Bilgin, 2006).

Bu araştırmada frekans ve yüzde analizi kullanılmış; görüşme yapılan katılımcıların yanıtları sınıflandırılmaya çalışılmıştır. Benzer mana ifade eden görüşler aynı kod altında toplanarak kodların tekrarlanma sayıları (frekans) belirlenmiştir. Benzer kodların bir araya getirilmesiyle taslak temalara ulaşılmıştır. Analizin ardından sonuçlar, nitel araştırma konusunda bilgisi ve tecrübesi olan bir öğretim üyesi tarafından incelenerek, uzman görüşü alınmıştır. Araştırma verileriyle yapılan kodlamalar tekrar gözden geçirilerek temalar son haline getirilmiştir. Bu temalandırma sonucu oluşan alt temalar da frekanslarına göre tablolar şeklinde bulgular kısmında yer verilmiştir. Ayrıca bu temalar, katılımcılardan doğrudan alıntılarla desteklenerek araştırmanın inandırıcılığı yükseltilmeye çalışılmıştır.

3.5.2. Araştırmada yapılan geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları.

Nicel ve nitel araştırmada kullanılan geçerlik ve güvenilirlik kavramları birbirinden farklıdır. Nicel araştırmada kullanılan, “iç geçerlik”, “dış geçerlik”, “iç güvenilirlik” ve “dış güvenilirlik” kavramları yerine; nitel araştırmada, “inandırıcılık”, “aktarılabirlik”, “tutarlılık” ve “teyit edilebilirlik” gibi kavramlar kullanılmaktadır (Linkoln & Guba, 1985; Ulubey, 2015).

Araştırmada uzman incelemesi, katılımcı teyidi ve katılımcılarla yapılan görüşmelerin süreleri uzun tutularak uzun süreli etkileşim yollarıyla iç geçerlik (inandırıcılık) sağlanmaya çalışılmıştır. Araştırmanın dış geçerliğini (aktarılabirliğini) artırmak için araştırma süreci ve bu süreçte yapılan işlemler ayrıntılı bir şekilde betimlenmiştir. Bu bağlamda, araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama aracı, veri toplama süreci, verilerin çözümlenmesi ve yorumlanması, bulguların nasıl düzenlendiği ayrıntılı bir biçimde aktarılmıştır.

Araştırmanın iç güvenilirliğini (tutarlılığını) artırmak için bulguların tamamı yorum yapılmadan doğrudan verilmiştir. Ayrıca, katılımcılara ait (kişisel bilgileri hariç) görüşme veri metinleri ile araştırmacı tarafından içerik analizi sonucu ulaşılan temalardan oluşan kodlama anahtarı nitel araştırma konusunda deneyimli bir öğretim üyesine verilmiş, her bir veri metnine ilişkin oluşturulan tema ve alt temaların

uygunluğu konusunda görüş bildirmesi istenmiştir. Oluşturulan temalar uygun ise o temaların karşısında bulunan kısma “X” ile işaretleme yapması, uygun değil ise açıklama kısmına uygun olan temayı yazması istenmiştir. Uzman görüşü alındıktan sonra, uzman ve araştırmacı bir araya gelerek görüş ayrılığı olan temalar konusunda tartışmış ve karara varmışlardır. Daha sonra kodlama anahtarında yer alan her bir temaya ilişkin görüş birliği ve görüş ayrılığı biçiminde işaretlemeleler yapılmıştır.

Araştırmanın güvenirliğinin hesaplanması için Miles ve Huberman’ın (1994) görüş birliği formülü [Güvenirlik = (Görüş Birliği/(Görüş Birliği+ Görüş Ayrılığı)) x 100] kullanılmıştır. Hesaplama sonucunda araştırmanın güvenirliği %93,41 olarak hesaplanmıştır. Güvenirlik hesaplarının %70’in üzerinde çıkması, araştırma için güvenilir kabul edilmektedir (Miles & Huberman, 1994).

Bu oran, araştırma için güvenilir kabul edilmiştir. Araştırmanın dış güvenirliğini (teyit edilebilirliğini) artırmak için araştırmada veri kaynağı olan katılımcılar ve analiz yöntemleri ile ilgili ayrıntılı açıklamalara yer verilmiştir. Ayrıca, başka araştırmacıların talep etmesi ya da gelecekte başka bir araştırmada karşılaştırmalar yapmak amacı ile araştırmanın ham verileri saklanarak da dış güvenirlik artırılmaya çalışılmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR

Bu bölümde araştırma sonucunda elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

4.1. 2023 Eğitim Vizyonun Eğitim Yöneticilerine Genel Olarak Ne İfade Ettiğine İlişkin Görüşleri

Katılımcılara, 2023 eğitim vizyonun genel olarak ne ifade ettiği sorulmuştur. Tablo 4.1’de katılımcıların 2023 eğitim vizyonun ne ifade ettiğine ilişkin görüşlere ait frekans ve yüzde dağılımı verilmiştir.

Tablo 4.1: Katılımcılara Göre 2023 Eğitim Vizyonun Ne İfade Ettiğine İlişkin Görüşleri

Temalar	Eğitim Yöneticilerinin Görüşleri	f	%
1 Değişim, Gelişim, Yenilenme	Y1,Y3,Y4,Y7,Y11,Y12,Y14,Y18,Y19	9	45
2 Çağa Uyumlu Birey Yetiştirme	Y2,Y3,Y5,Y6,Y8,Y13,Y17,Y18	8	40
3 İnsanı Merkeze Alan Eğitim Anlayışı	Y1,Y4,Y8,Y12,Y15, Y19,Y20	7	35
4 Eğitim Politikalarındaki Hedef ve Vizyon	Y5,Y6,Y9,Y14,Y18	5	30
5 Yetenek ve Beceri Temelli Eğitim	Y8,Y10,Y16	3	15
6 Üretken Toplum	Y4,Y15	2	10

Tablo 4.1.’de 2023 Eğitim Vizyonuna dair eğitim yöneticilerinin görüşleri değerlendirildiğinde; 2023 Eğitim Vizyonunun “Değişim, Gelişim, Yenilenme”, “Çağa Uyumlu Birey Yetiştirme”, “İnsanı Merkeze Alan Eğitim Anlayışı”, “Eğitim Politikalarındaki Hedef ve Vizyon”, “Yetenek ve Beceri Temelli Eğitim”, “Üretken Toplum” şeklinde ifade etmişlerdir.

Tablo 4.1’de görülen şekliyle genel anlamda eğitim yöneticilerinin 2023 eğitim vizyonu hakkındaki görüşlerini yorumlarsak; % 45 ile “**Değişim, Gelişim,**

Yenilenme” en çok ifade edilen tema olarak göze çarpmaktadır. Katılımcıların konu hakkındaki görüşleri aşağıda verilmiştir:

2023 Eğitim Vizyonu genel olarak, eğitimde değişimi ve gelişimi ifade etmektedir. Ayrıca bu sistem bireyin önemsendiği ve bireyin ön planda tutulduğu bir eğitim sistemini ifade ediyor.(Y1,1)

Çağdaş Medeniyetler huzuruna çıkabilecek bireyi yetiştirmeyi hedefleyen Eğitimde Yenileşme hareketidir. Milli Kültürel Ahlaki değerlerimizi taşıyan Eğitim Politikalarının güncellenmesidir. Eğitimde format atmak da denilebilir. (Y3,1)

Eğitimin her alanında yapılması istenen yenilikler, amacına ulaşabilirse eğer Türkiye son sıralarda olan eğitim başarısını üst sıralara çekebilir. Bu bağlamda 2023 hem yenilikleri hem de öğrencinin ve öğretmenin önemsendiği bir sistemi ifade ediyor. (Y4,1)

2023 Eğitim Vizyonu genel olarak, Eğitimde değişimi ve gelişimi ifade etmektedir. (Y7,1)

Kurumların tamamen yenilenmesi gerekliliğini ifade ediyor. (Y11,1)

Eğitim sistemimizde değişimin gerçekleştirilmesi için düşünülen alanların tespiti ve buna dair yol haritası ortaya koyan bu belge belki de gününbirlik politika değişikliklerinden arınıp kendi eğitim vizyonumuzu oluşturacaktır. Belgeye genel olarak göz attığımızda insanı temel alan bir felsefesinin olduğunu hemen anlıyoruz. İnsanı tekrar hak ettiği biçimde eğitimin gündemine taşımalarını büyük bir şans olarak görüyorum. Vizyon belgesinde ele alınan hedeflerin gerçekleşmesi halinde eğitimimizin de hak ettiği yere rahat bir şekilde ulaşabileceğine inancımız tamdır. Ayrıca bu vizyon ile bireyin önemsendiğini ve ön plana çıkarıldığını düşünüyorum.(Y12,1)

MEB 2023 Eğitim vizyonu programının hazırlandığının duyulması, eğitim camiasının bir ferdi olarak bende ve benim gibi diğer meslektaşlarımda “ Acaba nasıl? Daha öncekiler gibi mi? Belki bu kez daha farklı ve gerçekçi olabilir mi? Neden olmasın...” gibi bizlerde merak ve heyecan uyandırmıştır. Meslek hayatımızın içinde birçok farklı eğitim politikalarının uygulamalarına tanıklık etmiş olup; zaman zaman olumsuz olduğunu gördüğümüz halde sistem gereği o uygulamaları yapmak zorunda kalmamız bizleri umutsuz bir hale getirirse de, MEB 2023 Eğitim Vizyonu Politikasının, eğitim sistemimize olumlu yansıtacağını düşünmekteyim. Tabii ki bu vizyonu uygularken birtakım sorunlar karşımıza çıkacaktır ki bu çok normal, önemli olan bu sorunları, aksaklıkları deneme yanılma politikası ile değil(şimdiye kadar hep böyle uygulandı) önceden fark edip iyi bir ekip çalışması ile en ince ayrıntısına kadar irdelenip iyi bir alt yapı hazırlığı yapıldıktan sonra bu vizyon uygulanmalıdır. Aksi takdirde yapbozun bir parçası eksik olduğunda istediğimiz eser nasıl oluşamıyorsa bu eğitim vizyonunun da gerçekleşmesi imkânsız olur. Ben 2023 eğitim vizyonu ile eğitimde varmak istediğimiz noktanın ne olması gerektiğine dair izler görüyorum. (Y14,1)

2023 Eğitim Vizyonunda hem öğrenci adına hem de öğretmen adına içerik, uygulama, ölçme ve değerlendirme geliştirmeye aynı zamanda sadeleştirilmeye

gidilmiştir. Amacımız üreten öğrenci ve bunu geliştiren bireyler yetiştirmektir.2023 Eğitim Vizyonu amacımızı desteklemektedir. (Y18,1)

Eğitim sistemimizde değişimin şart olduğunu gösteriyor. Bu nedenle değişimi ifade ediyor. Doğru uygulandığı takdirde eğitimde ulaşmak istediğimiz hedefi ifade ediyor. Öğrenciyi ve öğretmeni önemseyen bir sistemi ifade ediyor. (Y19,1)

Daha sonra; % 40 ile “Çağa Uyumlu Birey Yetiştirme” teması ikinci sırada yer almaktadır. Katılımcıların konu hakkındaki görüşleri aşağıda verilmiştir:

Modern çağın ihtiyaçlarına yönelik bireyler yetiştirmek için önemli bir vizyon. (Y2,2)

Çağdaş Medeniyetler huzuruna çıkabilecek bireyi yetiştirmeyi hedefleyen Eğitimde Yenileşme hareketidir. Milli Kültürel Ahlaki değerlerimizi taşıyan Eğitim Politikalarının güncellenmesidir. Eğitimde format atmak da denilebilir.(Y3,2)

2023 Eğitim Vizyonu bu zamana kadar birikmiş problemlerin ortadan kalkması, öğrencilerin ve öğretmenlerin kendilerini değişen çağa adapte etmesi için yol göstericidir. 2023 vizyonu ile eğitimde nereye varmak istediğimizi gösteriyoruz.(Y5,2)

Eğitim politikamızın ayaklar üzerinde duracak bir vizyonunun ve hedefinin oluşturulmaya çalışıldığını anlıyorum, çağın gereksinim duyduğu bireylerin yetiştirileceğini anlıyorum.2023 ile hangi hedeflere ulaşmak istediğimizi anlıyorum. (Y6,2)

Eğitim Vizyonunun temel amacı, çağın ve geleceğin becerileriyle ve bu donanımı insanlık yararına sarf edebilen, bilime sevdalı, kültüre meraklı ve duyarlı ahlaklı bireyler yetiştirmektedir. Bu bireylere eğitim unsurları sunulurken bireylerin kendilerini değerli hissetmeleri için hazırlanmış bir çalışmayı ifade ediyor bana bu vizyon. Bunun yanı sıra vizyon alışık olduğumuz sınav sisteminden ve müfredattan ziyade bireyin kişisel yetenek ve becerilerini temel alan bir eğitim sistemini ifade ediyor.(Y8,2)

Özü, hazırlanışı, amaçlara uygunluğu açısından beğendiğim, gönülden katıldığım ve desteklediğim bir vizyon. Ancak uygulamada yapılanlar ve atılacak samimi adımlar vizyon belgesinin geleceğini tayin edecektir. Eğitim konusunda hakikaten alanında uzman bir bakanın olması uygulamayı kolaylaştıracak diye düşünüyorum. Bu vizyon ile çağın gereklerine uygun bireyler yetiştirilecektir. (Y13,2)

Eğitimde başarılı olacak her değişimin, insana faydalı olacağını düşünüyorum. Üretebilen bir toplum fikrini önemsiyorum. Bu açıdan 2023 bana modern çağa uygun bireylerin yetiştirilmesini ifade ediyor. (Y17,2)

Vizyon biz yöneticilere ve eğitim camiasına olumlu yansıdı. Eğitimde ulaşılmak istenen bir çalışma olarak gördüm. 2023 Eğitim Vizyonunda hem öğrenci

adına hem de öğretmen adına içerik, uygulama, ölçme ve değerlendirme geliştirmeye aynı zamanda sadeleştirilmeye gidilmiştir. Amacımız üreten öğrenci ve bunu geliştiren bireyler yetiştirmektir.2023 Eğitim Vizyonu amacımızı desteklemektedir. (Y18,2)

Daha sonra; % 35 ile “**İnsan Merkeze Alan Eğitim Anlayışı**” teması üçüncü sırada yer almaktadır. Katılımcıların konu hakkındaki görüşleri aşağıda verilmiştir:

2023 Eğitim Vizyonu genel olarak, Eğitimde değişimi ve gelişimi ifade etmektedir. Ayrıca bu sistem bireyin önemsendiği ve bireyin ön planda tutulduğu bir eğitim sistemini ifade ediyor.(Y1,3)

Eğitimin her alanında yapılması istenen yenilikler, amacına ulaşabilirse eğer Türkiye son sıralarda olan eğitim başarısını üst sıralara çekebilir. Bu bağlamda 2023 hem yenilikleri hem de öğrencinin ve öğretmenin önemsendiği bir sistemi ifade ediyor.2023 vizyonu ile daha üretken bir toplum haline dönüşeceğimizi düşünüyorum. (Y4,3)

Eğitim Vizyonunun temel amacı, çağın ve geleceğin becerileriyle ve bu donanımı insanlık yararına sarf edebilen, bilime sevdalı, kültüre meraklı ve duyarlı ahlaklı bireyler yetiştirmektedir. Bu bireylere eğitim unsurları sunulurken bireylerin kendilerini değerli hissetmeleri için hazırlanmış bir çalışmayı ifade ediyor bana bu vizyon. (Y8,3)

Eğitim sistemimizde değişimin gerçekleştirilmesi için düşünülen alanların tespiti ve buna dair yol haritası ortaya koyan bu belge belki de gününbirlik politika değişikliklerinden arınıp kendi eğitim vizyonumuzu oluşturacaktır. Belgeye genel olarak göz attığımızda insanı temel alan bir felsefesinin olduğunu hemen anlıyoruz. İnsanı tekrar hak ettiği biçimde eğitimin gündemine taşımalarını büyük bir şans olarak görüyorum. Vizyon belgesinde ele alınan hedeflerin gerçekleşmesi halinde eğitimimizin de hak ettiği yere rahat bir şekilde ulaşabileceğine inancımız tamdır. Ayrıca bu vizyon ile bireyin önemsendiğini ve ön plana çıkarıldığını düşünüyorum.(Y12,3)

Topyekûn Eğitim seferberliğini ifade ediyor. İnsan odaklı eğitim anlayışı ifade ediyor. İnsanın önemsenmesini ifade ediyor. Üreten bir eğitim atmosferini ve üretebilen bir toplumu ifade ediyor. Eğitim ve Öğrencilerin gelişiminin kaydedilmesi ve sürekli izlenmesini ifade ediyor. Sosyal ve Kültürel aktivitelerin arttırılmasını ifade ediyor. (Y15,3)

Eğitim sistemimizde değişimin şart olduğunu gösteriyor. Bu nedenle değişimi ifade ediyor. Doğru uygulandığı takdirde eğitimde ulaşmak istediğimiz hedefi ifade ediyor. Öğrenciyi ve öğretmeni önemseyen bir sistemi ifade ediyor. (Y19,3)

Önümüzdeki dört yıl içerisinde merkezine öğrenci ve insanı almış ve öğrencilerin kendi yetenekleri doğrultusunda eğitim almaya başladıkları, öğretmenlerin kendi alanlarında eğitimlerle yeterli hale geldikleri, yine öğrencilerin istekleri ve yetenekleri doğrultusunda gerekli alanlara yönlendirilebildikleri bir

eğitim ğretim ortamının sağlanması sürecidir. Öğrenmeyi öğrenmiş, saygılı, milli ve manevi değerlerine bağlı öğrencilerin yetiştirildiği bir eğitim sisteminin oluşturulması yolunda atılan belki en önemli adımdır. (Y20,3)

Daha sonra; % 30 ile **“Eğitim Politikalarındaki Hedef ve Vizyon”** teması dördüncü sırada yer almaktadır. Katılımcıların konu hakkındaki görüşleri aşağıda verilmiştir:

2023 Eğitim Vizyonu bu zamana kadar birikmiş problemlerin ortadan kalkması, öğrencilerin ve öğretmenlerin kendilerini değişen çağa adapte etmesi için yol göstericidir. 2023 vizyonu ile eğitimde nereye varmak istediğimizi gösteriyoruz.(Y5,4)

Eğitim politikamızın ayaklar üzerinde duracak bir vizyonunun ve hedefinin oluşturulmaya çalıştığını anlıyorum, çağın gereksinim duyduğu bireylerin yetiştirileceğini anlıyorum.2023 ile hangi hedeflere ulaşmak istediğimizi anlıyorum. (Y6,4)

2023 yılına kadar tüm eğitim kademlerindeki ulaşılması hedeflenen, hatta özlenen bir yol haritasıdır.(Y9,4)

MEB 2023 Eğitim vizyonu programının hazırlandığının duyulması, eğitim camiasının bir ferdi olarak bende ve benim gibi diğer meslektaşlarımda “ Acaba nasıl? Daha ncekiler gibi mi? Belki bu kez daha farklı ve gerçekçi olabilir mi? Neden olmasın...” gibi bizlerde merak ve heyecan uyandırmıştır. Meslek hayatımızın içinde birçok farklı eğitim politikalarının uygulamalarına tanıklık etmiş olup; zaman zaman olumsuz olduğunu gördüğümüz halde sistem gereği o uygulamaları yapmak zorunda kalmamız bizleri umutsuz bir hale getirse de, MEB 2023 Eğitim Vizyonu Politikasının, eğitim sistemimize olumlu yansıtacağına düşünmekteyim. Tabiki bu vizyonu uygularken birtakım sorunlar karşımıza çıkacaktır ki bu çok normal, önemli olan bu sorunları, aksaklıkları deneme yanılma politikası ile değil(şimdiye kadar hep böyle uygulandı) nceden fark edip iyi bir ekip çalışması ile en ince ayrıntısına kadar irdelenip iyi bir alt yapı hazırlığı yapıldıktan sonra bu vizyon uygulanmalıdır. Aksi takdirde yapbozun bir parçası eksik olduğunda istediğimiz eser nasıl oluşamıyorsa bu eğitim vizyonunun da gerçekleşmesi imkansız olur.Ben 2023 eğitim vizyonu ile eğitimde varmak istediğimiz noktanın ne olması gerektiğine dair izler griyorum. (Y14,4)

Vizyon biz yöneticilere ve eğitim camiasına olumlu yansıdı. Eğitimde ulaşılmak istenen bir çalışma olarak gördüm. 2023 Eğitim Vizyonunda hem ğrenci adına hem de ğretmen adına içerik, uygulama, lme ve değerlendirme geliştirmeye aynı zamanda sadeleştirilmeye gidilmiştir. Amacımız üreten ğrenci ve bunu geliştiren bireyler yetiştirmektir.2023 Eğitim Vizyonu amacımızı desteklemektedir. (Y18,4)

Daha sonra; % 15 ile **“Yetenek ve Beceri Temelli Eğitim”** teması gelmektedir. Katılımcıların konu hakkındaki görüşleri aşağıda verilmiştir:

Eğitim Vizyonunun temel amacı, çağın ve geleceğın becerileriyle ve bu donanımı insanlık hayrına sarf edebilen, bilime sevdalı, kültüre meraklı ve duyarlı ahlaklı bireyler yetiştirmektedir. Bu bireylere eğitim unsurları sunulurken bireylerin kendilerini değerli hissetmeleri için hazırlanmış bir çalışmayı ifade ediyor bana bu vizyon. Bunun yanı sıra vizyon alışıık olduğumuz sınav sisteminden ve müfredattan ziyade bireyin kişisel yetenek ve becerilerini temel alan bir eğitim sistemini ifade ediyor. (Y8,5)

2023 Eğitim Vizyonunu Cumhuriyet tarihimizin “ikinci dalga” büyük eğitim reformu olacağına gönülden inanıyorum. Birinci dalgada temelleri atılan ve filizlenen eğitim sistemimizin, bu ikinci dev dalgayla beklediğim; günümüzde toplumların ihtiyacı olan manevi duyarlılık, makineleşme ve teknoloji çağında bireysel hassasiyet eksikliği, iletişim sorunları ve temel günlük yaşam- sorun çözme becerilerini gerçekleştirmelerde son yıllarda gördüğümüz durağanlığa odaklanması en büyük başarısı olacak. Sıraladığım bu durağanlıklar hepimizin bildiği gibi sadece toplumumuzu değil tüm dünya çocuklarını ve gençlerini etkileyen ve sosyolojik anlamda sadece gelecek dinamikleri oluşturacak öğrenciler için değil toplum için endişe veren gelişmelerdir. 2023 Eğitim Vizyonu ’nu bu zamana kadar yapılmış eğitim öğretim araştırma-geliştirme çalışmalarından ayıran en büyük özelliği şahsım adına” bilgi, ölçme ve değerlendirmeyi temele değil, maneviyat, duyarlılık, kişisel gelişim ve becerinin sonucu olarak almasıdır. Değışime direnemeyiz, 2023 değışimin başlangıcı. Bu başlangıç ile artık sınav ve notlar değil öğrencinin kişisel gelişimi önemseneyecektir. Ben vizyon belgemize yürekten inanıyorum.(Y10,5)

2023 Eğitim Vizyonunun çağımızın ve geleceğın eğitilmiş, öğrendiklerini insanlık için kullanabilen, bilime, kültüre önem veren nitelikli bireyler yetiştirmek için tasarlanmış olduğu görülmektedir. Okul müfredatlarını bilgiden beceriye, beceriden görgüye taşıyabileceğini düşünüyorum. Fırsat eğitiminin daha fazla öne çıkabileceği ve öğrenciye yönelik müfredat düzenlemesinin olabileceği anlaşılıyor. Kişisel yetenekler vizyonda daha çok yer almaktadır. Vizyonun bende yarattığı algı bu yöndedir.(Y16,5)

Daha sonra; % 10 ile **“Üretken Toplum”** teması son sırada gelmektedir. Katılımcıların konu hakkındaki görüşleri aşağıda verilmiştir:

Eğitimin her alanında yapılması istenen yenilikler, amacına ulaşabilirse eğer Türkiye son sıralarda olan eğitim başarısını üst sıralara çekebilir. Bu bağlamda 2023 hem yenilikleri hem de öğrencinin ve öğretmenin önemsendiği bir sistemi ifade ediyor. 2023 vizyonu ile daha üretken bir toplum haline dönüşeceğimizi düşünüyorum. (Y4,6)

Topyekûn Eğitim seferberliği ini ifade ediyor. İnsan odaklı eğitim anlayışı ifade ediyor. İnsanın önemsenmesini ifade ediyor. Üreten bir eğitim atmosferini ve üretebilen bir toplumu ifade ediyor. Eğitim ve Öğrencilerin gelişiminin kaydedilmesi ve sürekli izlenmesini ifade ediyor. Sosyal ve Kültürel aktivitelerin arttırılmasını ifade ediyor. (Y15,6)

4.2. 2023 Vizyon Belgesinde Geçen Politikaların Uygulanabilirliği Hakkındaki Eğitim Yöneticilerinin Görüşleri

Katılımcılara, 2023 eğitim vizyon belgesinde geçen politikaların uygulanabilirliğine ilişkin düşünceleri sorulmuştur. Tablo 4.2.'de katılımcıların 2023 eğitim vizyon belgesinde geçen politikaların uygulanabilirliğine ilişkin görüşlerine ait frekans ve yüzde dağılımı verilmiştir.

Tablo 4.2.: Katılımcılara Göre 2023 Vizyon Belgesinde Geçen Politikaların Uygulanabilirliğine İlişkin Görüşleri

Temalar	Kodlar	Eğitim Yöneticilerinin Görüşleri	f	%
1 Verimlilik	İnsan Kaynaklarının Etkili ve Verimli Kullanılması	Y2,Y3,Y5,Y11,Y13,Y16,Y17,Y20	8	40
2 Finansman	Eğitim Finansman ve Politikalarının Etkililiği	Y1,Y3,Y4,Y9,Y10,Y18,Y19	7	35
3 Farklılık	Bölgesel ve Coğrafi Farklılıkların Giderilmesi	Y2,Y4,Y6,Y7,Y14,Y15	6	30
4 Dönüt	Süreç ve Uygulama Sonrası Dönütler	Y5,Y8,Y9	3	15
5 İstikrar	Politik İstikrar	Y8,Y12	2	10

Tablo 4.2.'de 2023 Vizyon Belgesinde Geçen Politikaların uygulanabilirliğine ilişkin Eğitim Yöneticilerinin Görüşleri değerlendirildiğinde; “Verimlilik”, “Finansman”, “Farklılık”, “Dönüt”, “İstikrar” şeklinde temaları ‘İnsan Kaynaklarının Etkili ve Verimli Kullanılması’, ‘Eğitim Finansman ve Politikalarının Etkililiği’, ‘Bölgesel ve Coğrafi Farklılıkların Giderilmesi’, ‘Süreç ve Uygulama Sonrası Dönütler’, ‘Politik İstikrar’ şeklinde ise kodları ifade etmişlerdir.

Tablo 4.2.'de görüldüğü eğitim yöneticilerinin 2023 eğitim vizyon belgesindeki politikaların uygulanabilirliği hakkındaki görüşlerini yorumlarsak; % 40

ile “**Verimlilik**” en çok ifade edilen tema olarak göze çarpmaktadır. Katılımcıların konu hakkındaki görüşleri aşağıda verilmiştir:

Kesinlikle uygulanabilir. Ancak öğretmenlerin bunu benimsemesi çok önemli. Her okuldan en az bir öğretmenin yeni eğitim yaklaşımlarıyla ilgili donanımlı hale gelmesi, o okulun süpervizörü rolünde olması diğer öğretmen arkadaşlarını eğitmesi bu süreci hızlandıracaktır. Fiziki şartların iyileştirilmesi, daha fazla okulun hayata geçirilmesiyle uygulanmasının daha mümkün olacağını düşünüyorum. Vizyon hazırlanış amacı eğitim çalışanlarını heyecanlandırıyor ancak bu projenin uygulanması aynı zamanda bireyler arasındaki farklılıkların giderilmesine okullar arasındaki farkların giderilmesine coğrafi farklılıkların giderilmesine ve kurumlar arası işbirliğinin artırılmasına bağlıdır.(Y2,1)

Donanımların artırılması konusunda 2023 Vizyon Belgesinde en çarpıcı olan konu Öğretmen yeterlilik ve yetkinlikleri artırılması; Uzmanlık alanları Yönetici yeterlilikleri; Eğitime Bakış açısını ve ufkunu açmak. 2023 vizyon belgesinin uygulanabilirliği veliye, öğrenciye, öğretmene, okul yöneticisine ve bu sürecin içinde aktif şekilde yer alan herkese bağlıdır. Ayrıca Türkiye de okulların bir kısmının kaynak sıkıntı içinde olduğunu düşünüyorum. Okulların finansman kaynakları güçlendirilip gerekli fiziksel koşullar sağlanırsa vizyon uygulanabilir.(Y3,1)

Okulların finansmanları alt basamağı dışında 2023 Eğitim Vizyon belgemiz tümüyle uygulanabilirdir ve elbette zamanla gelişecektir. Vizyon belgemizin her alt basamağının ayrı bir dosyayla genişletilmesi taraftarıyım. Sosyal Medyayı aktif kullanan ve okumayı seven biri olarak öğretmenlerimizin en ısrarlı itirazları “40 dakika ders 40 dakika teneffüs” uygulamasına ettiklerini söyleyebilirim. 2023 Eğitim Vizyonunun en güçlü yanının beceri atölyeleri ve değerler eğitiminin genişletilmesi olduğunu düşünüyorum. “40 dakika ders 40 dakika teneffüs” uygulamasını bizim en kuvvetli basamağımız olacak, asla vazgeçilmemesi fikrindeyim. Bu yapılan uygulamalardan alınacak dönütler ve işleyip giden süreç 2023 politikalarının uygulanıp uygulanmayacağını bize gösterecek. (Y5,1)

2023 vizyon belgesinin temeli ve uygulanabilirliği tamamıyla çalışanların inanmışlığına bağlıdır. Öğretmenlerin inanmadığı bir projenin uygulanabilirliği mümkün değildir. Dolayısıyla öğretmenlerin olayın içine çekilmeleri gerektiğini düşünüyorum. Öğretmen toplumda hakettiği karşılığı bulacağını düşünmelidir. Aksi takdirde gelişimden, eğitimden uzaklaşmaktadır. 2023 vizyonu ; içinde yazarlarla öğretmeni bu noktaya çekecek gibi görünmektedir. Ancak artık somut iyileştirme adımları atılmalıdır. İyileştirme adımı derken kastettiğim sadece mali haklar değildir . Özellikle hizmetiçi eğitim ortamları öğretmene yakışan ve değer verildiğini hissettiren ortamlar olmalı ve konusunda uzman eğitim ortamını bilen kişiler görevlendirilmelidir.(Y11,1)

Elbette bir süreçtir ve tüm paydaşlara iyi anlatılması gereken bir süreç olacaktır. Özellikle uygulayıcılar ve en önemlisi öğrenci velileri tarafından kabul görmeye başlaması ve klasik sınava yönelik eğitim anlayışından vazgeçildiğinin, yetenek ve ilgilerine göre öğrencilerin yönlendirilmesi gerektiğinin anlatılması durumunda uygulama daha kolay olacaktır. Böylece öğretmenler ve okul idareleri de

veli direnişine maruz kalmayacak ve vizyona uygun uygulamaları hızla ve kolay gerçekleştirebilecektir.(Y13,1)

Vizyon belgesinde ele alınan politikaların tam anlamıyla uygulanabilmesi ve sonuçlanabilmesi için tüm paydaşların işin felsefesini anlayıp işe koyulması gerektiğine inanıyorum. İşin mutfağındaki öğretmen ve idarecilerimiz vizyon belgesine inanıp içselleştirmeleri durumunda, Bakanlığımızın da destekleri ile belgedeki politikalara orta vadede ulaşabileceğimize inanıyorum. Ayrıca bu belgenin gerçekten uygulanabilmesi eğitim paydaşlarından en verimli şekilde istifade etmeye bağlı. Bunlar başarılabilirse vizyonun uygulanabilirliği noktasında bir sıkıntı yaşanacağını düşünmüyorum.(Y16,1)

Ekip ruhu içinde hareket edildiği takdirde hiçbir sıkıntı olmadan uygulanacak ve benimsenecektir. Ben eğitim camiasının içerisinde yer alan her bir eğitimcinin bu işi sahipleneceğini ve bu projenin layığıyla uygulanabileceğini düşünüyorum.(Y17,1)

MEB 2023 Eğitim Vizyonu Politikasının uygulanabilirliği konusunda şu aşamada net bir şeyler diyemem. Çünkü uygulanabilmesi için en alttan-en üste kadar her kademedeki birey-öğrenci-öğretmen-yönetici-personel-veli-üniversiteler-sivil toplum kuruluşları-belediyeler... kısacası maddi ve manevi olarak bu politikadan etkilenecek tüm kişi ve alanlar en ince ayrıntısına kadar hesaplanıp iyi bir alt yapı çalışması yapılarak; geri dönüşler sağlamalar yapılarak eğitim vizyonunun artı ve eksileri tartışılarak uygulanabilir. Aksi takdirde tek bir bölge, tek bir okul modeli üzerinde pilot uygulama adı altında denemeden sonra bu eğitim politikasını tüm yurda uygulamak; bu uygulamadan etkilenecek basamağı ya da sektörü hesaba katmamak tam bir fiyasko ve eğitim sistemimiz açısından bir deprem teşkil eder. Benim düşüncem eğitim çalışanlarının bu işi içselleştirmesi kabullenmesi ve bu kimselerin olurunun alınarak sürecin devam ettirilmesidir. (Y20,1)

Daha sonra; % 35 ile “**Finansman**” teması ikinci sırada yer almaktadır. Katılımcıların konu hakkındaki görüşleri aşağıda verilmiştir:

İkili eğitimin sona erdirilmesi, okullara bütçe tahsis edilmesi, erken çocukluk dönemindeki şartları elverişsiz olan öğrencilerin ihtiyaçlarının giderilmesi, materyal desteği sağlanması, Okul öncesi eğitimin zorunlu hale getirilmesi mevcut dersliklerin artırılması öğrencilere öğle yemeği verilmesi gibi konular her eğitimci tarafından kabul gören başlıklar fakat maddi dayanağı hazırlanmadığı takdirde yâda kısa vadeye gerçekleşmediği takdirde amaca hizmet etmeyebilir. Bu açıdan vizyonun uygulanabilirliği ancak finansmana ve fiziksel alt yapıların güçlendirilmesine bağlıdır. (Y1,2)

Donanımların artırılması konusunda 2023 Vizyon Belgesinde en çarpıcı olan konu Öğretmen yeterlilik ve yetkinlikleri artırılması; Uzmanlık alanları Yönetici yeterlilikleri; Eğitime Bakış açısını ve ufkunu açmak. 2023 vizyon belgesinin uygulanabilirliği veliye, öğrenciye, öğretmene, okul yöneticisine ve bu sürecin içerisinde aktif şekilde yer alan herkese bağlıdır. Ayrıca Türkiye de okulların bir kısmının kaynak sıkıntı içerisinde olduğunu düşünüyorum. Okulların finansman

kaynakları güçlendirilip gerekli fiziksel koşullar sağlanırsa vizyon uygulanabilir.(Y3,2)

2023 eğitim vizyonunun da geçen politikaları şöyle düşündüğümde maddi konular çözülebilirse rahatlıkla uygulanabilir geliyor bana. Yine tüm birim ve personelin üzerine düşen görevi yerine getirmesi halinde uygulanabilir. Üst düzey bürokratlarımızın en alttaki olumlu ve olumsuz durumların net olarak bakanlığımıza ulaşması. Öğretmenleri dinleyip notları alıp bunu mutlaka bakanımıza ulaştırması yani evet efendim her şey yolunda dememesi. Sadece bunlarda değil bölgeler arasındaki farklılıkların kaldırılması bireylere eşit imkân tanınmasında vizyonun uygulanmasında önemli yer teşkil ediyor.(Y4,2)

Kendisini ve çevresini tanıma fırsatı bulan bireylerin birlikte gelişme imkânı bulabileceğini düşünüyorum. Öğretmenlerin doğru bir yaklaşımla ve yeterlilikle vizyon çalışmalarına katılımı, çalışmalarını başarılı olmasını sağlayacaktır. Çocukların içinde bulunan potansiyelin keşfi önemlidir ve bunun tespitinin doğru yapılması Eğitim politikalarının yeterli bilgi, beceri ve yaklaşımla uygulanabileceğini düşünüyorum. Eğitimin bir parçası olan çocuklarımızı doğru yönergelerle hedefe daha çabuk ulaştırabiliriz. Yeterli imkânlar ve maddi kaynaklar sağlanırsa okulların fiziksel eksiklikleri giderilirse uygulanmasında hiçbir sorun yaşanmayacaktır. Bir de bu projenin uygulanıp uygulanamayacağını zaman gösterecektir. İşin içinde olan çalışanların projenin uygulanması ile ilgili verdiği bilgiler de önem arz edecektir. Projede ki politikaların uygulanabilirliğini zaman gösterecektir. Bu işi yürüten paydaşların sahada yaşadıkları durumlar gösterecektir.(Y9,2)

2023 eğitim vizyonuna genel olarak baktığımda olumlu sonuçlar doğuracağı kanaatindeyim. Eğitimin tüm alt bileşenleri ile ele alınıp 2023 yılına kadar yapılacak iyileştirme ve gelişmeleri kapsamaması ve siyaset üstü bir yaklaşımla konunun ele alınması umut verici. Maddi konular süratle çözümlerse gerekli çalışmalar ve düzenlemeler yapılırsa uygulanabilir. Alanda bu işin sahiplenildiğini görmek de ziyadesi ile geleceğe umutla bakmamızı sağlıyor. Genel olarak bakıldığında bugünden yarına topyekûn eğitim sistemimizin değişmesi söz konusu değil, zaten bu da beklenmemelidir. Vizyon belgesinde ifade edildiği üzere; belli bir süreç dâhilinde alanda pilot uygulamalarla izleme değerlendirme yapılacak, neticesinde sürece eklemeler ve çıkarmalar yapılabilecek olup güzel örneklerin yaygınlaştırılması hedeflendiği görülecektir. 2023 Eğitim Vizyonunda; çocuğu merkeze alan ve iddiası olan bir yaklaşımla doğru hedefler belirlendiğini ve bu hedeflere eğitim öğretim çalışanlarının el ve gönül birliği ile ulaşılabileceğine inanıyor ve vizyon belgesini uygulanabilir buluyorum.(Y10,2)

Doğru bir planlama ve zaman yönetimi ile uzun vadede uygulanabilir olduğunu düşünüyorum. Ancak öncelikle okullardaki uygulayıcılar olan öğretmenleri ve yöneticileri vizyon belgesindeki hedeflerin gerçekleştirilebilir olduğuna inandırmak gerekir. Bu hedeflere ancak onların fedakârlıkları sayesinde ulaşılabileceğine inandırmak gerekir. Tabi ki bu motivasyonun yanında okulların fiziki ortamlarının da hedeflere uygun olarak revize edilmesi gerekir. Bunlar yapılırsa ancak vizyon belgesindeki hedeflere ulaşılabilir.(Y18,2)

İyi temenniler üzerine hazırlanmış hedef ve umut gösteren gelişime dönük amaçlar bütünü diyebilirim. Ekonomik, bilimsel, politik, toplumsal temelleri

oluşturulmadan, somut adımlar atılmadan uygulanabilirliğini değerlendirmek biraz zor ancak okulların özellikle ilkokul ve ortaokulların ekonomik sıkıntıları giderilirse uygulanabilirlik noktasında bir sıkıntı yaşanacağını düşünmüyorum. (Y19,2)

Daha sonra; % 30 ile **“Farklılık”** teması üçüncü sırada yer almaktadır. Katılımcıların konu hakkındaki görüşleri aşağıda verilmiştir:

Kesinlikle uygulanabilir. Ancak öğretmenlerin bunu benimsemesi çok önemli. Her okuldan en az bir öğretmenin yeni eğitim yaklaşımlarıyla ilgili donanımlı hale gelmesi, o okulun süpervizörü rolünde olması diğer öğretmen arkadaşlarını eğitmesi bu süreci hızlandıracaktır. Fiziki şartların iyileştirilmesi, daha fazla okulun hayata geçirilmesiyle uygulanmasının daha mümkün olacağını düşünüyorum. Vizyon hazırlanış amacı eğitim çalışanlarını heyecanlandırıyor ancak bu projenin uygulanması aynı zamanda bireyler arasındaki farklılıkların giderilmesine okullar arasındaki farkların giderilmesine coğrafi farklılıkların giderilmesine ve kurumlar arası işbirliğinin artırılmasına bağlıdır. (Y2,3)

2023 eğitim vizyonun da geçen politikaları şöyle düşündüğümde maddi konular çözülebilirse rahatlıkla uygulanabilir geliyor bana. Yine tüm birim ve personelin üzerine düşen görevi yerine getirmesi halinde uygulanabilir. Üst düzey bürokratlarımızın en alttaki olumlu ve olumsuz durumların net olarak bakanlığımıza ulaşması. Öğretmenleri dinleyip notları alıp bunu mutlaka bakanımıza ulaştırması yani evet efendim her şey yolunda dememesi. Sadece bunlarda değil bölgeler arasındaki farklılıkların kaldırılması bireylere eşit imkân tanınmasında vizyonun uygulanmasında önemli yer teşkil ediyor. (Y4,3)

Uygulanabilirlik, pratik gerçekleştirme ile ölçülebilir. Ancak coğrafyamızın büyüklüğü, her bölgedeki kültürel ve ekonomik farklılıklar uygulama aşamasında öngörülemeyen zorluklar çıkaracaktır. Ben buna rağmen vizyon belgesinin uygulanabilir olduğundan yanayım. (Y6,3)

Çocukların bütüncül gelişimine hizmet etmesi, çocukların hazır bulunuşluklarını tespit ederek müfredatı, öğrenme ortamını ve materyallerini bu farklılıklara uygun olarak hazırlanması uygulanabilirliğini güçlendiriyor. Bu durum bize öğrenciler arasındaki uçurumu kaldırıp bireysel farklılıkları göz önünde bulundurursak ve ülkenin doğusundan batısına eşit imkânlar sunabilirsek uygulanabilir olduğuna dair ipuçları veriyor. (Y7,3)

Her coğrafi bölgenin ve her eğitim bölgesinin kendi özellikleri gözden geçirilerek hareket etmek ayrıca bu bölgelerdeki eğitim alan öğrencileri eğitim veren öğretmenleri de düşünerek hareket etmek uygulanabilir olmasını sağlayacaktır. (Y14,3)

Sağlam bir felsefeye dayanıyor. Yeterli teknik imkânlar ile doğru yönergeler ile eğitimdeki farklılıkların ortadan kaldırılmasıyla ve eğitimcilere verebilecek düzgün eğitimle bu vizyon uygulanır uygulanabilir. (Y15,3)

Daha sonra; % 15 ile “Dönüt” teması yer almaktadır. Katılımcıların konu hakkındaki görüşleri aşağıda verilmiştir:

Okulların finansmanları alt basamağı dışında 2023 Eğitim Vizyon belgemiz tümüyle uygulanabilirdir ve elbette zamanla gelişecektir. Vizyon belgemizin her alt basamağının ayrı bir dosyayla genişletilmesi taraftarıyım. Sosyal Medyayı aktif kullanan ve okumayı seven biri olarak öğretmenlerimizin en ısrarlı itirazları “40 dakika ders 40 dakika teneffüs” uygulamasına ettiklerini söyleyebilirim. 2023 Eğitim Vizyonunun en güçlü yanının beceri atölyeleri ve değerler eğitiminin genişletilmesi olduğunu düşünüyorum. “40 dakika ders 40 dakika teneffüs” uygulamasını bizim en kuvvetli basamağımız olacak, asla vazgeçilmemesi fikrindeyim. Bu yapılan uygulamalardan alınacak dönütler ve işleyip giden süreç 2023 politikalarının uygulanıp uygulanmayacağını bize gösterecek. (Y5,4)

2023 Vizyon belgesinde geçen politikalar uygulanabilir. Bu gösterecek zamandır. Fakat sahadan %100 dönütler almak mümkün olmayacaktır. Onun için de sahanın (uygulayıcılar) sürekli olarak teşvik edilmesi, fikirlerinin alınması, önemsenmesi ve desteklenmesi iyi olacaktır. Ben bu vizyonun uygulanmasının aynı zamanda siyasi gücün devam ettirilmesi ile de alakalı olduğunu düşünüyorum. Şayet yönetim değişikliği yaşanır bu proje raftan indirilebilir. Bu durum bize aynı zamanda uygulanabilirliğinin siyasi bir yönü olduğunu da gösteriyor.(Y8,4)

Kendisini ve çevresini tanıma fırsatı bulan bireylerin birlikte gelişme imkânı bulabileceğini düşünüyorum. Öğretmenlerin doğru bir yaklaşımla ve yeterlilikle vizyon çalışmalarına katılımı, çalışmalarını başarılı olmasını sağlayacaktır. Çocukların içinde bulunan potansiyelin keşfi önemlidir ve bunun tespitinin doğru yapılması Eğitim politikalarının yeterli bilgi, beceri ve yaklaşımla uygulanabileceğini düşünüyorum. Eğitimin bir parçası olan çocuklarımızı doğru yönergelerle hedefe daha çabuk ulaştırabiliriz.Yeterli imkânlar ve maddi kaynaklar sağlanırsa okulların fiziksel eksiklikleri giderilirse uygulanmasında hiçbir sorun yaşanmayacaktır. Bir de bu projenin uygulanıp uygulanamayacağını zaman gösterecektir. İşin içinde olan çalışanların projenin uygulanması ile ilgili verdiği bilgiler de önem arz edecektir. Projede ki politikaların uygulanabilirliğini zaman gösterecektir. Bu işi yürüten paydaşların sahada yaşadıkları durumlar gösterecektir.(Y9,4)

Daha sonra; % 10 ile “İstikrar” teması gelmektedir. Katılımcıların konu hakkındaki görüşleri aşağıda verilmiştir:

2023 Vizyon belgesinde geçen politikalar uygulanabilir. Bu gösterecek zamandır. Fakat sahadan %100 dönütler almak mümkün olmayacaktır. Onun için de sahanın (uygulayıcılar) sürekli olarak teşvik edilmesi, fikirlerinin alınması, önemsenmesi ve desteklenmesi iyi olacaktır. Ben bu vizyonun uygulanmasının aynı zamanda siyasi gücün devam ettirilmesi ile de alakalı olduğunu düşünüyorum. Şayet yönetim değişikliği yaşanır bu proje raftan indirilebilir. Bu durum bize aynı zamanda uygulanabilirliğinin siyasi bir yönü olduğunu da gösteriyor.(Y8,5)

Açıkçası 2023 vizyon politikasında yer alan her bir adımın gerçekleşmesi mevcut bakanın devam etmesine bağlıdır. Eğer bakan değişikli olursa yahut başka bir yönetim gelirse bu politikaların uygulanamayacağını düşünüyorum.(Y12,5)

4.3. 2023 Vizyon Belgesinde Yer Alan Temel Eğitim ve Ortaöğretim Politikalarına İlişkin Eğitim Yöneticileri Görüşleri

Katılımcılara, 2023 Vizyon Belgesinde Yer Alan Temel Eğitim ve Ortaöğretim Politikalarına İlişkin düşünceleri sorulmuştur. Tablo 4.3’de katılımcıların 2023 Vizyon Belgesinde Yer Alan Temel Eğitim ve Ortaöğretim Politikalarına İlişkin görüşlerine ait frekans ve yüzde dağılımı verilmiştir.

Tablo 4.3: Katılımcıların 2023 Vizyon Belgesinde Yer Alan Temel Eğitim ve Ortaöğretim Politikalarına İlişkin Görüşleri

Temalar	Kodlar	Eğitim Yöneticilerinin Görüşleri	f	%
1 Temel Eğitim	Müfredat-Ders Sayısı- Notlar-Teneffüs Saatleri-Tasarım Beceri Atölyeleri- Öğle Yemeği-İkili Eğitim Yardımcı Kaynak	Y1,Y2,Y5,Y7,Y12,Y13,Y14,Y17,Y18	9	45
2 Yenilikçi Uygulamalar	Okul Bölgesindeki Kurumlar İle İşbirliği – Yatılı Okullar – Ödevler – Spor Kulüpleri – Tasarım Beceri Atölyeleri – Kültürünü Tanıma	Y2,Y3,Y8,Y12,Y15,Y17	6	30
3 Eğitimsel Öğretimsel Nitelik	Okullara Kaynak-Destek Programları-Ek Eğitim Materyali	Y4,Y7,Y9,Y10,Y19	5	25
4 Program Geliştirme	Ders Saatleri-Derslerin Yüksek Öğretimle Uyumlu Hale Getirilmesi-Alan Derslerinin gözden Geçirilmesi-Alan Seçimi-Oryantasyon Programı-Yatay Geçiş İmkânı-Seçmeli Ders Sayısı-Sertifika Eğitimleri	Y5,Y11,Y12,Y20	4	20
5 Hizmet Kalitesi	Ücretsiz Pansiyon Hizmeti-Taşınmalı Eğitimin Azaltılması-Sosyal İmkânların İyileştirilmesi	Y6,Y7,Y16	3	15

Tablo 4.3’de Eğitim Yöneticilerinin Vizyon Belgesinde Yer Alan Temel Eğitim ve Ortaöğretim Politikalarına İlişkin Görüşleri değerlendirildiğinde; tema ve kodlar “Temel Eğitim”, “Yenilikçi Uygulamalar” , “Eğitimsel Öğretimsel Nitelik” , “Program Geliştirme” , “Hizmet Kalitesi” şeklinde temaları “Müfredat-Ders Sayısı-Notlar-Teneffüs Saatleri-Tasarım Beceri Atölyeleri-Öğle Yemeği-İkili Eğitim Yardımcı Kaynak” , “Okul Bölgesindeki Kurumlar İle İşbirliği – Yatılı Okullar – Ödevler – Spor Kulüpleri – Tasarım Beceri Atölyeleri – Kültürünü Tanıma” ,

“Okullara Kaynak-Destek Programları-Ek Eğitim Materyali” , “Ders Saatleri-Derslerin Yüksek Öğretimle Uyumlu Hale Getirilmesi-Alan Derslerinin gözden Geçirilmesi-Alan Seçimi-Oryantasyon Programı-Yatay Geçiş İmkânı-Seçmeli Ders Sayısı-Sertifika Eğitimleri”, “Ücretsiz Pansiyon Hizmeti-Taşımali Eğitimin Azaltılması-Sosyal İmkânların İyileştirilmesi” şeklinde kodları ifade etmişlerdir.

Tablo 4.3’de görüldüğü gibi eğitim yöneticilerinin Vizyon Belgesinde Yer Alan Temel Eğitim ve Ortaöğretim Politikalarına İlişkin Görüşlerini yorumlarsak;% 45 ile “**Temel Eğitim**” en çok ifade edilen tema olarak göze çarpmaktadır. Katılımcıların konu hakkındaki görüşleri aşağıda verilmiştir:

Çocuğun gelişiminin okul öncesi dönemden başlayarak izlenmesi sonraki dönemde yönlendirileceği eğitim açısından önemlidir. Temel eğitime aşırı bir akademik anlam ve içerik yüklemeksizin basit, sade ve çocuğun doğasına saygılı bir yaklaşım benimsenmesi son derece önem arz etmektedir. Bu nedenle İlkokul ve ortaokullarda çocuğun bütüncül gelişimi esas alınarak ders sayısı ve ders çizelgesi hafifletilip yeniden yapılandırılması İlkokullarda not yerine çocukların gelişimsel özellikleri dikkate alınarak çok yönlü değerlendirme sisteminin kurulacak olması yerinde bir uygulama olacaktır. Çocukların ilgi istek ve yeteneklerine göre hayatı öğrenerek eğitim öğretim alacakları, el becerilerinin gelişeceği ve bu becerileri uzun yıllar hayatlarında uygulayacakları ileriye yatırım yapılan politikalar olduğunu düşünüyorum. (Y1,1)

Erken çocukluk eğitiminin yaygınlaşması zorunlu eğitim olması anasınıflarının artırılması olumlu olmaktadır. Temel Eğitimde Niteliğin artırılarak Ortaöğretime hazırlanmalıdır. Serbest Etkinlik saatlerinin düzenlenmesi için bölgesel farklılıklar gözetilerek beceri atölyeleri belirlenmeli öncelikle bu atölyelerde görev alacak öğretmenlerin yetkinliklerini artırılması gerekmekte olup yaratıcı özgün düşünme becerisi sorun çözme ve girişimcilik ruhunu keşfedecek öğretmenlere yönelik hizmetiçi program açılmalı üniversite sivil toplum kuruluşları ile Halk Eğitim Merkezlerinin alt yapısı kuvvetlendirmelidir. Dezavantajlı konumda olan okullara öncelik sağlanmalıdır. Ders saatlerinin azaltılması olumlu Ders saatleri ve derslerin sadeleşmesi gerekmektedir. Vizyon Belgesinin niteliğinin artırılması için Okul Profillerinin incelenerek düzenli olarak incelenmesi ve geriye dönüt verilmesi gerekiyor. Belgenin sürekliliği için eğitim politikalarının kalıcı olması siyasete dayalı olarak sürekli değişmemeli bilimsel ve birikimli olarak devam etmelidir.(Y2,1)

Vizyon belgesinde, ilkokullarda ders sayısının azaltılması, müfredat içeriğinin azaltılması ve teneffüs sürelerinin artırılması, tasarım ve beceri atölyelerinin açılarak öğrencilerin yeteneklerinin keşfedilmesi ve geliştirilmesi hedeflenmektedir. Bence de çok doğru bir karardır. Ancak sınıf öğretmenlerinin buna hazır olmadığını düşünüyorum. Öğretmenlere eğitimler verilerek geliştirilmesi gerektiğini düşünüyorum. Ayrıca ilkokullara resim, müzik ve beden eğitimi

öğretmenlerinin atanması gerektiğini düşünüyorum. Vizyon belgesinde, ortaokullarda ders sayısının azaltılması, müfredat içeriğinin azaltılması ve teneffüs sürelerinin arttırılması, tasarım ve beceri atölyelerinin açılarak öğrencilerin yeteneklerinin keşfedilmesi ve geliştirilmesi hedeflenmektedir. Bence de çok doğru bir karardır. Ancak ortaokullarda öğrencilerin alanlara ayrılarak, yetenekli olduğu alanların derslerini alması gerektiğini düşünüyorum. Vizyon belgesinde, liselerde ders sayısının azaltılması, müfredat içeriğinin azaltılması ve teneffüs sürelerinin arttırılması, tasarım ve beceri atölyelerinin açılarak öğrencilerin yeteneklerinin keşfedilmesi ve geliştirilmesi hedeflenmektedir. Bence de çok doğru bir karardır. Ancak ortaokullarda yeteneklerine göre farklı alanlara eğitim görmüş öğrencilerin yeteneklerine göre, çoğunlukla meslek liselerinde eğitim almaları gerektiğini düşünüyorum. Meslek liselerinin de çeşitlerinin arttırılması gerektiğini ve kalitesinin arttırılması gerektiğini ve müfredat içeriğinin üniversite programlarıyla uyumlu hale getirilmesi gerektiğini düşünüyorum.(Y5,1)

Çocuklarımızın ilgi, yetenek ve mizaçları konusunda yaşam becerileri kazanmalarına yönelik Tasarım-Beceri atölyelerinin kurulacak olması, her mahallede çocukların mahalle kültürlerinin gelişmesi için spor kulüpleri oluşturulması oldukça önemli adımlardır. Çocukların sosyal gelişimleri açısından ilkokul ve ortaokul kademelerinin hayatın temelini oluşturduğunu düşündüğümüz de, temel eğitime gereğinden fazla akademik içerik yüklemekten kaçınarak, çocukların doğasına saygılı, sosyal gelişimlerini destekleyici bir yapının daha kullanışlı ve verimli olacağı inancındayım. Aynı zamanda temel eğitim politikasında geçen, şartları elverişsiz okulların kaynak planlamasında öncelikli hale gelmesi oldukça önemli bir adım olacaktır. Ortaöğretimde çocuklarımıza sertifikaya dayalı bilişim ve iş dünyasına ilişkin yeterlilikler kazandırılmaya yönelik çalışmalar yapılacak olması, mesleki olarak çocuklarımıza daha olumlu bir yönlendirme kazandıracaktır. Yine aynı şekilde isteyen çocuklara iş ve bilişim dünyasına ilişkin, ulusal ve uluslararası sertifika beceri eğitim paketleri sunulacak olması yeterliliği yüksek eleman açısından olumlu olacaktır. Kurumsal projeler aracılığıyla, çocuklarımızın iş ve üniversite çevreleriyle birlikte çalışmasına imkân sağlanacaktır. Pansiyon hizmetlerinin tüm çocuklarımıza ücretsiz sunulacak olması, yatılı öğrencilerinin yemek, yatak ve sosyal imkânlarının iyileştirilmesi de maddi durumu yetersiz birçok öğrencimizin eğitim-öğretimden yararlanabilmesinin kapısını açacaktır.(Y7,1)

Daha ilk okul sıralarına oturdukları andan itibaren öğrencilerimize yüklediğimiz ezberci model ve yarış atı gibi not odaklı anlayışın yerini beceri temelli değerlendirmenin alacak olmasını, Sosyalleşme çağındaki çocukların aktivite bazlı ders ve teneffüsleri zamanın verimli kullanılması açısından önemli olduğunu, Öğrencilerin İlkokul ve ortaokullarda Tasarım Beceri Atölyelerine yönelecek olmaları sürü psikolojisinin önüne geçme ve öğrencilerin yetenekleri doğrultusunda yürümeleri açısından çok isabetli olduğunu, Okul dışında öğrencinin kanalize olabileceği eğitim kayıt bölgelerinde Okul Mahalle spor kulüpleri kurulacak olmasını isabetli buluyorum. Ortaöğretim de dahi adını yazamayan okuyamayan öğrencilerimiz olduğu düşünülürse Türkçe 'ye temel eğitimin öncelikli alanı olarak bakılmasını da önemsiyorum. 2023 eğitim vizyonunun da ortaöğretim değişen dünyanın gerektirdiği becerileri sağlaması ve bir aşamada değişimin aktörü olacak öğrenciler yetiştirmesi için, yapısal ve bütüncül bir dönüşüme gereksinim duyulmaktadır. Bu değişim ve dönüşüm sürecinde ortaöğretim sistemi sonuç değil süreç odaklı, akademik beceriler ile birlikte diğer gelişim alanlarını dikkate alan, bireysel

farklılıklara duyarlı, teknolojinin doğru ve etkin olarak kullanıldığı, çevresine değer katan ve öğrencilerine değer kazandıran bir yapıya kavuşturulacaktır. Bu becerilerin kazandırılması için müfredatlar birçok açıdan değerlendirilecek ve sürekli iyileştirilecektir. Ayrıca fen ve sosyal bilimler liselerinde esnek ve modüler müfredat uygulanacak, ders çizelgesine bağlı olarak ders saatleri azaltılacaktır. Hiçbir okul türündeki öğrenci bir diğerinden daha avantajlı ya da dezavantajlı değildir. Hepsi hak temelli bir bakış açısıyla her türlü desteğe layıktır. Tartışmalarla oluşan ayrımcı dilin ortadan kalkması ve çocuklarımızın ruh sağlığının zarar görmemesi için uzlaşmacı ve kapsayıcı bir bakış açısı hayata geçirilecek” olması son derece önemlidir. Bu söylemler kapsayıcı bir yaklaşımla ortaöğretimin çok yönlü değişim dönüşüme uğrayacağını gösteriyor. Bu bakımdan “2023 vizyonunda her okul kendi Okul Gelişim Modelini kendisi hazırlayacak ve uygulamaya başlayacak” olması da okul bazlı modelleme açısından son derece önemlidir. Okul Gelişim Planlarındaki hedefler doğrultusunda; çocukların bireysel, akademik ve sosyal gelişim amaçlarına yönelik etkinlikler izlenecek, değerlendirilecek ve desteklenerek iyileştirecektir. Bu gelişim modeli ile tüm kademelerde yarışma ve rekabet odaklı değil paylaşım temelli bir anlayış benimsenecektir. 2023 vizyonu öğrencilerin etik değerlere göre yetişmesinin yanında onların sosyal, sportif ve kültürel alanda da yetişmeleri için gerekli tedbirleri alacaktır. Öğrencilerin sosyal kültürel ve sportif gelişimleri etkili öğretim yöntem ve teknikleri ile izlenecek ve gerekli yönlendirmeler yapılacaktır. Tüm çocukların gelişimleri e-portfolyo içerisinde derlenecektir. Bu rehberlik ve yönlendirme anlayışı da öğrencinin ilkokuldan başlayıp üniversite yıllarına kadar takibinin yapılacağını bize söylemektedir.2023 eğitim vizyonu ile kademeler arası geçiş sınavlarının eğitim sistemi üzerindeki baskısı azaltılacaktır. Okullar arasındaki başarı farklarının azaltılmasıyla birlikte tedricen sınava dayalı seçme tercihlerinde de azalma meydana gelecektir.” Dolayısıyla sıralama ve sınav baskısı olmayan öğrenciler -okul- daha rahat ve üretken olabilecektir. Tüm bu politikaların alanda bir karşılığı vardır ama uygulanabilir olması; 22-65 yaş aralığındaki öğretmen ve yönetici paydaşların bu sürece sağlıklı bir şekilde dahil edilmeleri için bir dizi hizmet içi eğitimden geçirilmeleri de bir zorunluluktur.(Y12,1)

İçerik açısından gayet iyi hazırlandığını söyleyebilirim. Ancak özellikle temel eğitimde okulların bir an önce normal eğitime geçmesi çok büyük önem arz etmektedir. Bundan sonraki süreçte öğrencilerin sosyal kültürel faaliyetlere zamanının kalması önemlidir. Yetiştirme kursları ile ilgili mutlaka düzenleme yapılmalıdır. İlgi ve yetenek gerektiren tüm dersler notla değerlendirilmemelidir. Özellikle yetiştirme kurslarında idareciler de ücret açısından tatmin edilmelidir. Yeni yapılan temel eğitim okul binaları 2023 vizyonunun özüne uygun olmalıdır.(Y13,1)

Temel eğitim ve Ortaöğretimde özellikle ders saati ve müfredatın azaltılarak öğrencilere daha geniş zaman aralığında daha sade konuların aktarılacak olması ümit verici. Çok fazla konu verilip az kazanım sağlamaktansa, az ve öz konu aktarımı ile daha çok kazanımın öğrencilere kazandırılması daha verimli olacaktır. Ayrıca öğrencinin arkadaşları ve özellikle ailesi ile birlikte sosyalleşmesi için de gerekli ve önemli olduğunu düşünüyorum. Müfredat, not, ders çizelgeleri, teneffüs süreleri, tasarım beceri atölyeleri gibi konulara bakış açısından da 2023 vizyonunu yerinde buluyorum.(Y14,1)

Temel eğitim ve ortaöğretim politikalarında klasik eğitim anlayışından sıyrılıp; öğrenci merkezli, üretken, araştıran ve geliştiren öğretmen esas alındığı için eğitim tarihinde olumlu yansımaların ve oluşumlarının başlayacağını kanaatindeyim. Temel eğitimde not yerine çocukların gelişimsel özelliklerin ön plana çıkarılması düşüncesi yerinde bir uygulama olacaktır. Zor da olsa ikili eğitimin kaldırılmak istenmesini de umut verici olarak görüyorum. Okulların bölgelerindeki müze sanat merkezi ve üniversiteler ile işbirliğinin artırılması da kulağa hoş geliyor. Ödev konusunun öğrenmeye katkısının da düşünülmüş olması 2023 vizyonun farklılığını hemen ortaya koyuyor. Tüm okullarda Tasarım – Beceri Atölyeleri kurulması ve ilkokullarda not yerine beceri temelli değerlendirmenin gelecek olması öğrencilerin ilgi, yetenek ve gelişim düzeylerinde etkin oldukları becerilerinin ön plana çıkıp körelmemesini sağlayacak ve bu neticede yetenekleri fark edilmediği için körelmiş ve özgüven kaybı yaşayan öğrenci profili yerine mutlu, gülen öğrenci profilinin çoğalmasında yararlı olacaktır. Mutlu öğrenci, mutlu gelecek, mutlu gelecek ise mutlu farkındalığı yüksek bir Türkiye vaat edecektir. 5 yaş erken çocukluk eğitiminin zorunlu eğitim kapsamına girecek olması ve şartları elverişsiz ailelere okulöncesi çocukları için materyal ve kırtasiye desteğinin gelmesi eğitimde yeni bir reformun habercisi ve ailelerin maddi kaygılarla okulöncesi eğitime gönderemediği çocukların kalbine düşen bir cemredir. Okul Öncesi Eğitim Kurumları kulüp kurma zorunluluğu olmadan 2000’li yılların ilk 10 yılında olduğu gibi tam gün eğitime geri dönmeli, ikili ve tam gün eğitimi beraber yürütme yetkileri olmalıdır. Anasınıfı ve Anaokulu tanımı kalkmalı ve kurumlarımız “Erken Çocukluk Eğitimi Kurumları” olmalıdır.(Y17,1)

Müfredat değişikliği, Tasarım Beceri Atölyeleri, E-Portfolyo, Öğle yemeği, ikili eğitimin kaldırılacak olması eğitimin gelişmesine önemli katkı sağlayacaktır. Bunların yanı sıra benim birkaç önerim olacak. Mesleki Ortaokul açılmalı. Ortaokul müfredatı 2 ya da 3 alana ayrılmalı. Sözel, Sayısal, Spor Alanı gibi. Spor Kulüplerine yönlendirme yerine sporun okullarda yapılması sağlanmalı. İlkokul 5 yıl Ortaokul 3 yıl olmalı.(Y18,1)

Daha sonra; % 30 ile “Yenilikçi Uygulamalar” teması ikinci sırada yer almaktadır. Katılımcıların konu hakkındaki görüşleri aşağıda verilmiştir:

Erken çocukluk eğitiminin yaygınlaşması zorunlu eğitim olması anasınıflarının artırılması olumlu olmaktadır. Temel Eğitimde Niteliğin artırılarak Ortaöğretime hazırlanmalıdır. Serbest Etkinlik saatlerinin düzenlenmesi için bölgesel farklılıklar gözetilerek beceri atölyeleri belirlenmeli öncelikle bu atölyelerde görev alacak öğretmenlerin yetkinliklerini artırılması gerekmekte olup yaratıcı özgün düşünme becerisi sorun çözme ve girişimcilik ruhunu keşfedecek öğretmenlere yönelik hizmet içi program açılmalı üniversite sivil toplum kuruluşları ile Halk Eğitim Merkezlerinin alt yapısı kuvvetlendirmelidir. Dezavantajlı konumda olan okullara öncelik sağlanmalıdır. Ders saatlerinin azaltılması olumlu Ders saatleri ve derslerin sadeleşmesi gerekmektedir. Vizyon Belgesinin niteliğinin artırılması için Okul Profillerinin incelenerek düzenli olarak incelenmesi ve geriye dönüt verilmesi gerekiyor. Belgenin sürekliliği için eğitim politikalarının kalıcı olması siyasete dayalı olarak sürekli değişmemeli bilimsel ve birikimli olarak devam etmelidir.(Y2,2)

Öğretmenin ve öğrencinin kalitesini artıracak, düşünen, sorgulayan ve eleştiren bireyler yetişeceğini düşünüyorum. Eğitimde ezberci kalıpların dışına çıkılması okullardaki eğitimin kalitesini artıracak kanısındayım. Temel eğitim boyutu açısından ele alındığında yoğun akademik kaygıların ötesinde “ çocuk “ kavramını merkeze alan sade ve öz bir bakış açısı sunulmaktadır. Bununla birlikte vizyon belgesinde yer alan “ kültür” odaklı uygulama ve amaçlar da kimlik oluşturma, eğitimi hayatla ilişkilendirme, yerel uygulamaları ve değişimleri güçlendirme, farklılıklara saygı duyma gibi açılardan mevcut eğitim sistemine katkı getirecektir.(Y3,2)

Vizyon belgesinde yer alan Temel eğitim ve ortaöğretim politikalarını toplum için faydalı ve yararlı buluyorum. Hatta geç kalınmış olduğunu düşünüyorum. Okulların kendi bölgelerinde yer alan üniversite ve diğer kurumlar ile işbirliği içinde olacak olmasını yerinde buluyorum. Ödev konusuna yeni bir bakış açısıyla bakılması da güzel. Okul ve mahalle spor kulüplerinin kurularak buralarda antrenmanlar yapılmak istenmesi hayal edilen bir durum bence. Okul bahçelerinin tasarım beceri atölyeleri ile yeniden yaşam alanlarına dönüştürülecek olması bizi yeni bir dönemim beklediğini gösteriyor. (Y8,2)

Daha ilk okul sıralarına oturdukları andan itibaren öğrencilerimize yüklediğimiz ezberci model ve yarış atı gibi not odaklı anlayışın yerini beceri temelli değerlendirmenin alacak olmasını, Sosyalleşme çağındaki çocukların aktivite bazlı ders ve teneffüsleri zamanın verimli kullanılması açısından önemli olduğunu, Öğrencilerin İlkokul ve ortaokullarda Tasarım Beceri Atölyelerine yönelecek olmaları sürü psikolojisinin önüne geçme ve öğrencilerin yetenekleri doğrultusunda yürümleri açısından çok isabetli olduğunu, Okul dışında öğrencinin kanalize olabileceği eğitim kayıt bölgelerinde Okul Mahalle spor kulüpleri kurulacak olmasını isabetli buluyorum. Ortaöğretim de dahi adını yazamayan okuyamayan öğrencilerimiz olduğu düşünülürse Türkçe 'ye temel eğitimin öncelikli alanı olarak bakılmasını da önemsiyorum. 2023 eğitim vizyonunun da ortaöğretim değişen dünyanın gerektirdiği becerileri sağlaması ve bir aşamada değişimin aktörü olacak öğrenciler yetiştirmesi için, yapısal ve bütüncül bir dönüşüme gereksinim duyulmaktadır. Bu değişim ve dönüşüm sürecinde ortaöğretim sistemi sonuç değil süreç odaklı, akademik beceriler ile birlikte diğer gelişim alanlarını dikkate alan, bireysel farklılıklara duyarlı, teknolojinin doğru ve etkin olarak kullanıldığı, çevresine değer katan ve öğrencilerine değer kazandıran bir yapıya kavuşturulacaktır. Bu becerilerin kazandırılması için müfredatlar birçok açıdan değerlendirilecek ve sürekli iyileştirilecektir. Ayrıca fen ve sosyal bilimler liselerinde esnek ve modüler müfredat uygulanacak, ders çizelgesine bağlı olarak ders saatleri azaltılacaktır. Hiçbir okul türündeki öğrenci bir diğerinden daha avantajlı ya da dezavantajlı değildir. Hepsi hak temelli bir bakış açısıyla her türlü desteğe layıktır. Tartışmalarla oluşan ayrımcı dilin ortadan kalkması ve çocuklarımızın ruh sağlığının zarar görmemesi için uzlaşmacı ve kapsayıcı bir bakış açısı hayata geçirilecek” olması son derece önemlidir. Bu söylemler kapsayıcı bir yaklaşımla ortaöğretimin çok yönlü değişim dönüşüme uğrayacağını gösteriyor. Bu bakımdan “2023 vizyonunda her okul kendi Okul Gelişim Modelini kendisi hazırlayacak ve uygulamaya başlayacak” olması da okul bazlı modelleme açısından son derece önemlidir. Okul Gelişim Planlarındaki hedefler doğrultusunda; çocukların bireysel, akademik ve sosyal gelişim amaçlarına yönelik etkinlikler izlenecek, değerlendirilecek ve desteklenerek iyileştirecektir. Bu gelişim modeli ile tüm kademelerde yarışma ve rekabet odaklı değil paylaşım temelli

bir anlayış benimsenecektir. 2023 vizyonu öğrencilerin etik değerlere göre yetişmesinin yanında onların sosyal, sportif ve kültürel alanda da yetişmeleri için gerekli tedbirleri alacaktır. Öğrencilerin sosyal kültürel ve sportif gelişimleri etkili öğretim yöntem ve teknikleri ile izlenecek ve gerekli yönlendirmeler yapılacaktır. Tüm çocukların gelişimleri e-portfolio içerisinde derlenecektir. Bu rehberlik ve yönlendirme anlayışı da öğrencinin ilkokuldan başlayıp üniversite yıllarına kadar takibinin yapılacağını bize söylemektedir.2023 eğitim vizyonu ile kademeler arası geçiş sınavlarının eğitim sistemi üzerindeki baskısı azaltılacaktır. Okullar arasındaki başarı farklarının azaltılmasıyla birlikte tedricen sınava dayalı seçme tercihlerinde de azalma meydana gelecektir.” Dolayısıyla sıralama ve sınav baskısı olmayan öğrenciler -okul- daha rahat ve üretken olabilecektir. Tüm bu politikaların alanda bir karşılığı vardır ama uygulanabilir olması; 22-65 yaş aralığındaki öğretmen ve yönetici paydaşların bu sürece sağlıklı bir şekilde dahil edilmeleri için bir dizi hizmet içi eğitimden geçirilmeleri de bir zorunluluktur.(Y12,2)

Toplumun özelliklerini ve kültürünü dikkate alarak aynı zamanda insanların ve ihtiyaçların evrensel olduğu bilinciyle hazırlanıp uygulamaya konulacak eğitim politikaları dikkat çekmektedir. Milli, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerimizin çocuklarımızın yaşantısına temel olması amaçlanmıştır. Vizyon belgesinde yer alan temel eğitim politikaları ve ortaöğretim politikalarıyla çocukların, ebeveynler ve öğretmenlerin kendilerini ve çevrelerini tanıyarak birlikte gelişme imkânını yakalayabilecekleri düşünülmektedir.(Y15,2)

Temel eğitim ve ortaöğretim politikalarında klasik eğitim anlayışından sıyrılıp; öğrenci merkezli, üretken, araştıran ve geliştiren öğretmen esas alındığı için eğitim tarihinde olumlu yansımaların ve oluşumlarının başlayacağını kanaatindeyim. Temel eğitimde not yerine çocukların gelişimsel özelliklerin ön plana çıkarılması düşüncesi yerinde bir uygulama olacaktır. Zor da olsa ikili eğitimin kaldırılmak istenmesini de umut verici olarak görüyorum. Okulların bölgelerindeki müze sanat merkezi ve üniversiteler ile işbirliğinin artırılması da kulağa hoş geliyor. Ödev konusunun öğrenmeye katkısının da düşünülmüş olması 2023 vizyonun farklılığını hemen ortaya koyuyor. Tüm okullarda Tasarım – Beceri Atölyeleri kurulması ve ilkokullarda not yerine beceri temelli değerlendirmenin gelecek olması öğrencilerin ilgi, yetenek ve gelişim düzeylerinde etkin oldukları becerilerinin ön plana çıkıp körelmemesini sağlayacak ve bu neticede yetenekleri fark edilmediği için körelmiş ve özgüven kaybı yaşayan öğrenci profili yerine mutlu, gülen öğrenci profilinin çoğalmasında yararlı olacaktır. Mutlu öğrenci, mutlu gelecek, mutlu gelecek ise mutlu farkındalığı yüksek bir Türkiye vaat edecektir. 5 yaş erken çocukluk eğitiminin zorunlu eğitim kapsamına girecek olması ve şartları elverişsiz ailelere okulöncesi çocukları için materyal ve kırtasiye desteğinin gelmesi eğitimde yeni bir reformun habercisi ve ailelerin maddi kaygılarla okulöncesi eğitime gönderemediği çocukların kalbine düşen bir cemredir. Okul Öncesi Eğitim Kurumları kulüp kurma zorunluluğu olmadan 2000’li yılların ilk 10 yılında olduğu gibi tam gün eğitime geri dönmeli, ikili ve tam gün eğitimi beraber yürütme yetkileri olmalıdır. Anasınıfı ve Anaokulu tanımı kalkmalı ve kurumlarımız “Erken Çocukluk Eğitimi Kurumları” olmalıdır.(Y17,2)

Daha sonra; % 25 ile “Eğitimsel Öğretimsel Nitelik” teması yer almaktadır. Katılımcıların konu hakkındaki görüşleri aşağıda verilmiştir:

İnsanın kendisini bilmesi ve tanınması için amaçlanan bu politika uzun zamandır unuttuğumuz bir şeyi hatırlatmak istemektedir. Bilgi transferi yerine hissetme ve düşünmeyi amaçlayan yöntemler temelimiz olan yöntemler. Temel için çok malzeme ve çok zaman gerektiğini düşünüyorum. Mutlu çocuklar güçlü Türkiye eğitim politikası için fazlaca eğitim görülmesi gerektiğine inanıyorum. Bu bağlamda okullar arasındaki farklar azaltılarak okullara kaynak desteği sağlanması yerindedir.(Y4,3)

Çocuklarımızın ilgi, yetenek ve mizaçları konusunda yaşam becerileri kazanmalarına yönelik Tasarım-Beceri atölyelerinin kurulacak olması, her mahallede çocukların mahalle kültürlerinin gelişmesi için spor kulüpleri oluşturulması oldukça önemli adımlardır. Çocukların sosyal gelişimleri açısından ilkökul ve ortaokul kademelerinin hayatın temelini oluşturduğunu düşündüğümüz de, temel eğitime gereğinden fazla akademik içerik yüklemekten kaçınarak, çocukların doğasına saygılı, sosyal gelişimlerini destekleyici bir yapının daha kullanışlı ve verimli olacağı inancındayım. Aynı zamanda temel eğitim politikasında geçen, şartları elverişsiz okulların kaynak planlamasında öncelikli hale gelmesi oldukça önemli bir adım olacaktır. Ortaöğretimde çocuklarımıza sertifikaya dayalı bilişim ve iş dünyasına ilişkin yeterlilikler kazandırılmaya yönelik çalışmalar yapılacak olması, mesleki olarak çocuklarımıza daha olumlu bir yönlendirme kazandıracaktır. Yine aynı şekilde isteyen çocuklara iş ve bilişim dünyasına ilişkin, ulusal ve uluslararası sertifika beceri eğitim paketleri sunulacak olması yeterliliği yüksek eleman açısından olumlu olacaktır. Kurumsal projeler aracılığıyla, çocuklarımızın iş ve üniversite çevreleriyle birlikte çalışmasına imkân sağlanacaktır. Pansiyon hizmetlerinin tüm çocuklarımıza ücretsiz sunulacak olması, yatılı öğrencilerinin yemek, yatak ve sosyal imkânlarının iyileştirilmesi de maddi durumu yetersiz birçok öğrencimizin eğitim-öğretimden yararlanabilmesinin kapısını açacaktır.(Y7,3)

Öğrenilen her türlü bilgi, beceri ve tutumun bir davranış olarak ortaya çıkmasının ötesinde, çocukların kendilerine ve topluma doğrudan hizmet edebilecek bir yetkinlik olarak yerleşmesidir. Bu yetkinliği kazandıracak ortamlardan biri olan okulların maddi sıkıntılara çözüm olarak ortaya çıkmış olan 2023 vizyonu kaynak sıkıntısı olan okullara destek olacak. Akademik başarı noktasında istenilen yere gelemeyen okullara da destek programları uygulanacak ki bu harika bir durum. Yine birleştirilmiş sınıf uygulaması yapan okulların öğretmenlerine ve öğrencilerine materyal desteği sağlanacak. Bu durumu nasıl olumsuz yorumlayabiliriz. (Y9,3)

2023 vizyonu hem evrensel yeterliliklere, hem de milli yeterlilikleri temsil ettiği için uygulanması yararlı olacaktır. Okullar arası başarı farkının azalacak olması, okulların kaynak sıkıntılarının giderilecek olması, okullara ek eğitim materyal desteğinin sağlanacak olması fikri dahi kulağa hoş geliyor.(Y10,3)

Okullar arası başarı farkının azaltılmak istenmesi olumlu bir gelişme. Okulların kaynak sıkıntısının gündeme alınması da olumlu bir gelişme. İhtiyacı olan okullara ek eğitim materyali sağlanmasını da doğru buluyorum.(Y19,3)

Daha sonra; % 20 ile **“Program Geliştirme”** teması yer almaktadır. Katılımcıların konu hakkındaki görüşleri aşağıda verilmiştir:

Vizyon belgesinde, ilkokullarda ders sayısının azaltılması, müfredat içeriğinin azaltılması ve teneffüs sürelerinin arttırılması, tasarım ve beceri atölyelerinin açılarak öğrencilerin yeteneklerinin keşfedilmesi ve geliştirilmesi hedeflenmektedir. Bence de çok doğru bir karardır. Ancak sınıf öğretmenlerinin buna hazır olmadığını düşünüyorum. Öğretmenlere eğitimler verilerek geliştirilmesi gerektiğini düşünüyorum. Ayrıca ilkokullara resim, müzik ve beden eğitimi öğretmenlerinin atanması gerektiğini düşünüyorum. Vizyon belgesinde, ortaokullarda ders sayısının azaltılması, müfredat içeriğinin azaltılması ve teneffüs sürelerinin arttırılması, tasarım ve beceri atölyelerinin açılarak öğrencilerin yeteneklerinin keşfedilmesi ve geliştirilmesi hedeflenmektedir. Bence de çok doğru bir karardır. Ancak ortaokullarda öğrencilerin alanlara ayrılarak, yetenekli olduğu alanların derslerini alması gerektiğini düşünüyorum. Vizyon belgesinde, liselerde ders sayısının azaltılması, müfredat içeriğinin azaltılması ve teneffüs sürelerinin arttırılması, tasarım ve beceri atölyelerinin açılarak öğrencilerin yeteneklerinin keşfedilmesi ve geliştirilmesi hedeflenmektedir. Bence de çok doğru bir karardır. Ancak ortaokullarda yeteneklerine göre farklı alanlara eğitim görmüş öğrencilerin yeteneklerine göre, çoğunlukla meslek liselerinde eğitim almaları gerektiğini düşünüyorum. Meslek liselerinin de çeşitlerinin arttırılması gerektiğini ve kalitesinin arttırılması gerektiğini ve müfredat içeriğinin üniversite programlarıyla uyumlu hale getirilmesi gerektiğini düşünüyorum.(Y5,4)

Milli Eğitim Bakanlığının yeni dönemde oynayacağı rol, talim ve terbiyeyi, Türk Milletinin toplumsal bütünleşmesinin ve ortak ülkeye dayalı, şimdi ve gelecek tasavvurunun inşasına öncülük etmektir. Bu açıdan temel eğitimde ve ortaöğretimde öğrencilerin ilgi yetenek ve mizaçlarına uygun programlar, ders saatlerin değiştirilmesi, alan derslerinin 9. Sınıftan başlayacak olması, yatay geçiş imkanı gibi şartlar bulunmaz bir nimettir.(Y11,4)

Daha ilk okul sıralarına oturdukları andan itibaren öğrencilerimize yüklediğimiz ezberci model ve yarış atı gibi not odaklı anlayışın yerini beceri temelli değerlendirmenin alacak olmasını, Sosyalleşme çağındaki çocukların aktivite bazlı ders ve teneffüsleri zamanın verimli kullanılması açısından önemli olduğunu, Öğrencilerin İlkokul ve ortaokullarda Tasarım Beceri Atölyelerine yönelecek olmaları sürü psikolojisinin önüne geçme ve öğrencilerin yetenekleri doğrultusunda yürümleri açısından çok isabetli olduğunu, Okul dışında öğrencinin kanalize olabileceği eğitim kayıt bölgelerinde Okul Mahalle spor kulüpleri kurulacak olmasını isabetli buluyorum. Ortaöğretim de dahi adını yazamayan okuyamayan öğrencilerimiz olduğu düşünülürse Türkçe 'ye temel eğitimin öncelikli alanı olarak bakılmasını da öneriyorum. 2023 eğitim vizyonunun da ortaöğretim değişen dünyanın gerektirdiği becerileri sağlaması ve bir aşamada değişimin aktörü olacak öğrenciler yetiştirmesi için, yapısal ve bütüncül bir dönüşüme gereksinim duyulmaktadır. Bu değişim ve dönüşüm sürecinde ortaöğretim sistemi sonuç değil süreç odaklı, akademik beceriler ile birlikte diğer gelişim alanlarını dikkate alan, bireysel farklılıklara duyarlı, teknolojinin doğru ve etkin olarak kullanıldığı, çevresine değer katan ve öğrencilerine değer kazandıran bir yapıya kavuşturulacaktır. Bu becerilerin kazandırılması için müfredatlar birçok açıdan değerlendirilecek ve sürekli iyileştirilecektir. Ayrıca fen ve sosyal bilimler liselerinde esnek ve modüler müfredat uygulanacak, ders çizelgesine bağlı olarak ders saatleri azaltılacaktır. Hiçbir okul türündeki öğrenci bir diğerinden daha avantajlı ya da dezavantajlı değildir. Hepsi hak temelli bir bakış açısıyla her türlü desteğe layıktır. Tartışmalarla oluşan ayrımcı

dilin ortadan kalkması ve çocuklarımızın ruh sağlığının zarar görmemesi için uzlaşmacı ve kapsayıcı bir bakış açısı hayata geçirilecek” olması son derece önemlidir. Bu söylemler kapsayıcı bir yaklaşımla ortaöğretimin çok yönlü değişim dönüşüme uğrayacağını gösteriyor. Bu bakımdan “2023 vizyonunda her okul kendi Okul Gelişim Modelini kendisi hazırlayacak ve uygulamaya başlayacak” olması da okul bazlı modelleme açısından son derece önemlidir. Okul Gelişim Planlarındaki hedefler doğrultusunda; çocukların bireysel, akademik ve sosyal gelişim amaçlarına yönelik etkinlikler izlenecek, değerlendirilecek ve desteklenerek iyileştirecektir. Bu gelişim modeli ile tüm kademelerde yarışma ve rekabet odaklı değil paylaşım temelli bir anlayış benimsenecektir. 2023 vizyonu öğrencilerin etik değerlere göre yetişmesinin yanında onların sosyal, sportif ve kültürel alanda da yetişmeleri için gerekli tedbirleri alacaktır. Öğrencilerin sosyal kültürel ve sportif gelişimleri etkili öğretim yöntem ve teknikleri ile izlenecek ve gerekli yönlendirmeler yapılacaktır. Tüm çocukların gelişimleri e-portfolio içerisinde derlenecektir. Bu rehberlik ve yönlendirme anlayışı da öğrencinin ilkokuldan başlayıp üniversite yıllarına kadar takibinin yapılacağını bize söylemektedir.2023 eğitim vizyonu ile kademeler arası geçiş sınavlarının eğitim sistemi üzerindeki baskısı azaltılacaktır. Okullar arasındaki başarı farklarının azaltılmasıyla birlikte tedricen sınava dayalı seçme tercihlerinde de azalma meydana gelecektir.” Dolayısıyla sıralama ve sınav baskısı olmayan öğrenciler -okul- daha rahat ve üretken olabilecektir. Tüm bu politikaların alanda bir karşılığı vardır ama uygulanabilir olması; 22-65 yaş aralığındaki öğretmen ve yönetici paydaşların bu sürece sağlıklı bir şekilde dâhil edilmeleri için bir dizi hizmet içi eğitimden geçirilmeleri de bir zorunluluktur.(Y12,4)

2023 Vizyonunda ortaöğretim değişen dünyanın gerektirdiği becerileri sağlaması ve bir aşamada değişimin aktörü olacak öğrenciler yetiştirilmesi için bütüncül bir dönüşüme ihtiyaç duyulmaktadır. Vizyon belgesine baktığımızda bu alan için önemli değişimler öngörülmektedir. Özellikle alan eğitiminin 9. Sınıfa alınması yerinde bir karar olduğunu düşünüyorum. Özellikle mesleki ve teknik eğitimde akademik ders yoğunluğunun azaltıldığı ve mesleki ders içeriklerinin güncellendiğini ve mezunların istihdama direkt olarak yönlendirilmesini çok değerli buluyorum. Ayrıca vizyon belgesinde okul öncesi eğitimin 5 yaş olarak zorunlu olması, çocuklarımızın en az bir yıl okul öncesi eğitim alarak ilk okula başlaması anlamına geliyor bu da öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerini yükseltecektir. İlkokullarda beceri atölyelerinin oluşturulacak olması erken yaşlarda çocuklardaki yetenek ve potansiyelin açığa çıkması açısından çok önemlidir.(Y20,4)

Daha sonra; % 15 ile “**Hizmet Kalitesi**” teması yer almaktadır. Katılımcıların konu hakkındaki görüşleri aşağıda verilmiştir:

Milli temel eğitimi destekleyen duyarlı nesil yetiştirme adına yapılan her girişimi destekliyorum. Çünkü vizyonun içeriğinde taşınmalı eğitimin azaltılmaya çalışılmak istenmesi var, elverişsiz şartlardaki öğrencilerin okullarını bırakmaması için alınan önlemler var, pansiyonların ücretsiz hale getirilecek olması var, öğrencilerin pansiyonlardaki sosyal imkânlardan yararlanması var. İşte bu yüzden destekliyorum.(Y6,5)

Çocuklarımızın ilgi, yetenek ve mizaçları konusunda yaşam becerileri kazanmalarına yönelik Tasarım-Beceri atölyelerinin kurulacak olması, her

mahallede çocukların mahalle kültürlerinin gelişmesi için spor kulüpleri oluşturulması oldukça önemli adımlardır. Çocukların sosyal gelişimleri açısından ilkökul ve ortaokul kademelerinin hayatın temelini oluşturduğunu düşündüğümüz de, temel eğitime gereğinden fazla akademik içerik yüklemekten kaçınarak, çocukların doğasına saygılı, sosyal gelişimlerini destekleyici bir yapının daha kullanışlı ve verimli olacağı inancındayım. Aynı zamanda temel eğitim politikasında geçen, şartları elverişsiz okulların kaynak planlamasında öncelikli hale gelmesi oldukça önemli bir adım olacaktır. Ortaöğretimde çocuklarımıza sertifikaya dayalı bilişim ve iş dünyasına ilişkin yeterlilikler kazandırılmaya yönelik çalışmalar yapılacak olması, mesleki olarak çocuklarımıza daha olumlu bir yönlendirme kazandıracaktır. Yine aynı şekilde isteyen çocuklara iş ve bilişim dünyasına ilişkin, ulusal ve uluslararası sertifika beceri eğitim paketleri sunulacak olması yeterliliği yüksek eleman açısından olumlu olacaktır. Kurumsal projeler aracılığıyla, çocuklarımızın iş ve üniversite çevreleriyle birlikte çalışmasına imkân sağlanacaktır. Pansiyon hizmetlerinin tüm çocuklarımıza ücretsiz sunulacak olması, yatılı öğrencilerinin yemek, yatak ve sosyal imkânlarının iyileştirilmesi de maddi durumu yetersiz birçok öğrencimizin eğitim-öğretimden yararlanabilmesinin kapısını açacaktır.(Y7,5)

Temel eğitim ve ortaöğretimde sınav kaygısını azaltmak çok iyi bir politika diyebilirim. Böylece daha bilinçli bireyler yetiştirebiliriz. Bunun yanı sıra ekonomik ve fiziki şartların yetersiz olduğu yerlerde pansiyon hizmeti gibi imkânların öğrencilere ücretsiz sağlanacak olması öğrencilere verilen değer olarak görüyorum. Taşımali eğitimden uzaklaşmayı, öğrencilerin bulunduğu yerlerde sosyal hizmetlerden yararlandırılmasını yerinde buluyorum. (Y16,5)

4.4. 2023 Vizyon Belgesinde Yer Alan İnsan Kaynakları ve Yönetimi Politikalarının Uygulanabilirliğine İlişkin Eğitim Yöneticileri Görüşleri

Katılımcılara, 2023 Vizyon Belgesinde Yer Alan İnsan Kaynakları ve Yönetimi Politikalarının Uygulanabilirliğine ilişkin düşünceleri sorulmuştur. Tablo 4.4.'de katılımcıların 2023 Vizyon Belgesinde Yer Alan İnsan Kaynakları ve Yönetimi Politikalarının Uygulanabilirliğine ilişkin görüşlere ait frekans ve yüzde dağılımı verilmiştir.

Tablo 4.4.: Katılımcıların 2023 Vizyon Belgesinde Yer Alan İnsan Kaynakları ve Yönetimi Politikalarının Uygulanabilirliğine İlişkin Görüşleri

Temalar	Eğitim Yöneticilerinin Görüşleri	f	%
Liyakat ve Kariyer Planlaması	Y3,Y4,Y6,Y7,Y12,Y16,Y17,Y20	8	40
İşbirliği ve Dayanışma	Y1,Y2,Y10,Y15,Y18,Y19	6	30
Meslek Kanunu	Y5,Y6,Y11,Y12,Y16	5	25
Süreç	Y9,Y13,Y14	3	15
Dönüt	Y8,Y17	2	10

Tablo 4.4.'de Katılımcıların 2023 Vizyon Belgesinde Yer Alan İnsan Kaynakları ve Yönetimi Politikalarının Uygulanabilirliğine İlişkin Görüşleri değerlendirildiğinde; “Liyakat ve Kariyer Planlaması”, “İşbirliği ve Dayanışma”, “Meslek Kanunu”, “Süreç”, “Dönüt” şeklinde ifade etmişlerdir

Tablo 4.4.'de görüldüğü gibi eğitim yöneticilerinin 2023 Vizyon Belgesinde Yer Alan İnsan Kaynakları ve Yönetimi Politikalarının Uygulanabilirliğine İlişkin görüşlerini yorumlarsak; % 40 ile “**Liyakat ve Kariyer Planlaması**” en çok ifade edilen tema olarak göze çarpmaktadır. Katılımcıların konu hakkındaki görüşleri aşağıda verilmiştir:

Uygulanabilir Ancak öğretmenin de yöneticinin de yeniliklere ve gelişime açık olması gerekir. Eğer Milli Eğitim Bakanlığı öğretmenlerin ve yöneticilerin gelişimini desteklerse ve onları motive ederse uygulanabilir. Bu da ancak liyakat ile olur. Okul müdürlüğü, şube müdürlüğü, ilçe müdürlüğü, il müdürlüğü uzmanlık gerektiren bir meslek olarak kabul edilir ve bu alanda yüksek lisans ve doktora yapanlardan seçilirse; öğretmenler için de kariyer basamakları oluşturulur ve yüksek lisans ve doktora yapmaları teşvik edilirse uygulanabilir. (Y3,1)

2023 vizyonunda yer alan insan kaynakları ve yönetimi politikaları uygulanabilir. Nasıl mı? Öğretmenin gelişimi demek; eğitimin, öğretimin gelişimi, dolayısıyla öğrencilerimizin kaliteli eğitim-öğretimi demektir. Öğretmen ve yöneticilerimize aidiyet ve hakkaniyet duyguları hissettirilmesi eğitimin çitasını

yükseltecektir. Öğretmen ve yöneticilerimizin kendini geliştirmek yönündeki uygulamaları, ne denli anlamlı ve önemli olduğu konusundaki ikilemleri ve gerçekten kendilerini önemli, değerli hissetmeleri zaman alacaktır. Önceki dönemlerde yaşanan bazı adaletsiz durumlar yada öğretmene verilen değerın yeterince hissettirilmemiş olması bu duyguların tekrar oluşması açısından zaman gerektirmektedir. Öğretmen ve yöneticilerimiz için uygulanacak çeşitli hizmet içi programlar, yurtdışı eğitim programları, öğretmenlik meslek kanunu düşüncesi, yöneticilerin seçiminde uygulanacak olan adaletli liyakat sistemi vs. gibi uygulamalar oldukça önemli ve güzel adımlar olacaktır. Bu politikaların uygulanmasının bir süre sonra tamamıyla yerine oturacağı düşüncesindeyim. (Y4,1)

Bu süreçte bakanlık ve taşra teşkilatlarının nasıl örgütleneceğine dair bir ibare ne yazık ki yok ve bu sürecin mevcut örgütlenme biçimi ile devam edeceği öngörülmekte... İnsan kaynağının geliştirilmesinde öğretmen ve okul yöneticilerine odaklanılmış olması olumlu bir gelişmedir. Bununla birlikte 2023 eğitim vizyonu ile insan kaynaklarının geliştirilmesine ve yönetimine ayrı bir başlık verildiği görülmektedir. Mesleki yeterlilikleri yüksek, başarılı öğretmenlerin bilgi ve tecrübelerini artırmak için yurt dışına gönderilecek olması önemli bir gelişmedir. Ayrıca okul yöneticiliğine atamada yeterliliklere dayalı yazılı sınav uygulaması ve belirlenecek diğer nesnel ölçütlerle belirlenecek olması önemlidir. Pedagojik Formasyonun lisansüstüne çekilecek olması, öğretmen niteliğinin artırılmasında önemli rol oynayacaktır. Öğretmen ve okul yöneticilerinin mesleki gelişmelerinin yeniden yapılandırılacak olması, liyakatin başat değer haline gelmesi olumlu bir gelişmedir. İnsan kaynağının verimli kullanılması ve nesnel bir şekilde ödüllendirilmesi eğitim sisteminde özlenen ve beklenen bir durumun gerçekleşmesidir. Bununla birlikte meslek kanununun çıkarılacak olması yıllardan beri beklenen özlenen durumun vuslata ereceğinin göstergesidir.(Y6,1)

Öncelikle pedagojik formasyonun lisansüstüne çekilecek olması öğretmen niteliğini arttıracaktır. Liyakatin başat değer olması olumlu ve motive edicidir. Dolayısıyla uygulanabilirliği yüksektir.(Y7,1)

Eğitimin mekanik değil insani bir sistem olduğunu bu nedenle sistemin temel odağının “insan “ olduğu vurgusu oldukça önemlidir. 2023 eğitim vizyonunun temel gayesi olarak mana ve maddeyi kuşatan çift kanatlı bir perspektifle ama bizden farklı bir şekilde çocukları geleceğin dünyasına hazırlamak olduğu belirtilmektedir. Mesleki yeterlilikleri yüksek, başarılı öğretmenler bilgi ve deneyimlerini artırmak için yurtdışına gönderilecek olması önemli bir gelişmedir. Pedagojik formasyonun Lisansüstüne çekilecek olması öğretmenlerin niteliğinin artırılmasında önemli rol oynayacaktır. Kariyer basamakları uygulamasını yeniden hayat bulmasını sağlayacak yatay ve dikey kariyer uzmanlık alanlarının yapılandırılmasını sağlayacaktır. Öğretmen ve okul yöneticilerinin mesleki gelişmelerinin yeniden yapılandırılacak olması, liyakatin başat değer haline gelmesi olumlu bir gelişmedir. Meslek kanununun çıkarılacak olması eğitim camiasının yıllardır beklediği olumlu gelişmelerin başında gelmektedir.(Y12,1)

2023 vizyonu insan kaynaklarının geliştirilmesi ve yönetimine ayrı bir önem vermektedir. Mesleki yeterlilikleri yüksek, başarılı öğretmenler bilgi ve deneyim artırmak için yurt dışına gönderilecek olması önemli bir gelişmedir. Ayrıca okul yöneticiliğine atamada yeterliliklere dayalı yazılı sınav uygulaması ve belirlenecek

diğer nesnel ölçütlerin işe koşulacak olması önemlidir. Pedagojik Formasyonun lisansüstüne çekilecek olması, öğretmen niteliğinin artırılmasında önemli rol oynayacaktır. Öğretmen ve okul yöneticilerinin mesleki gelişmelerinin yeniden yapılandırılacak olması, liyakatin başat değer haline gelmesi olumlu bir gelişmedir. İnsan kaynağının verimli kullanılması ve nesnel bir şekilde ödüllendirilmesi eğitim sisteminde özlenen ve beklenen bir durumun gerçekleşmesidir. Meslek kanununun çıkarılacak olması yıllardan beri beklenen bir durumun gerçekleşeceğinin göstergesidir. Sözleşmeli öğretmenliğin kaldırılmasına yönelik bir çalışma da öğretmenler arasında adaleti sağlayacaktır.(Y16,1)

Uygulanabileceğini düşünüyorum. Kesinlikle liyakati esas alarak yönetici seçilmeli. Buna göre atamalar gerçekleşmeli. 2023 vizyonun insan kaynakları yönetiminin liyakati esas alan sistemle uygulanabilir olduğu kanısındayım. İnsanı en çok geliştiren şeylerin başında geribildirim geliyor. Yöneticiler, öğretmenler paydaşlar tarafından değerlendirilmelidir. Kendi çalışmanı tarafından değerlendirilen ve sahadan alınan dönüt son derece önemlidir. (Y17,1)

Bu vizyonda en önemli ve en dikkat edilmesi gereken konulardan biri insan kaynakları yönetimidir. Uygulanabilir. Ancak uygulanabilirliği konusunda şunları söyleyebilirim. Birey hedefli politikada aktör rolünde olan öğretmenlerimizin eğitim ve yeterlilik düzeyleri tartışmaya açık bir konu iken bazı bireyler aktörleri konusunda şanslı olup başarılı bir yönlendirmeye sahip olacakken bazı bireyler de aktör olarak yeterli alan ve yönetim becerisi alamamış öğretmenler tarafından olumsuz bir yönlendirmeye sahip olacaklardır. Maalesef nerdeyse her mahalleye Eğitim Fakülteleri açarak eğitim ve öğretmen kalitemizi düşürdük. İyi bir eğitim fakültesinden eğitim almış(alan-akademik-pedagojik-sosyokültürel-rehberlik..) öğretmen ile her mahalleye açılmış eğitim fakültesinden mezun olan öğretmeni aynı değerlendirmek, aynı performansı beklemek hataların başında gelir. Artık Eğitim Fakültelerinin kontenjan sayıları azaltılmalı ve hatta bazı illerdeki eğitim fakülteleri kapatılmalıdır. Öğretmen açığı atama bekleyen eğitimciler arasından değerlendirilerek giderilmelidir. Yönetici ve öğretmenler arasındaki kariyer basamakları iyi planlanmalıdır. Liyakatin temel alındığı bir sistem hedeflenmelidir. Eğitim politikaları sadece okulları değil her kademedeki sektörü etkilediği ve etkileşim içinde olduğu için tüm kurum, kuruluşlar, üniversiteler, belediyeler kendi içlerinde öz eleştiri ve öz denetim uygulayabilmelidir. Bu aşamada bizim ne gibi eksiğimiz, hatalarımız oldu? Bunları nasıl olumluya dönüştürebilirim diye kendilerini irdelemelidirler. Örneğin üniversitelerde çalışan bazı akademisyenlerin hiçbir eğitim kurumunda deneyim ve tecrübesi(Öğretmen-yönetici) olmadan sadece bilimsel makale çalışmaları yaparak eğitim sistemimiz hakkında fikir beyan etmeleri de farklı bir ironi olsa gerek. Örneğin bir Üniversitedeki akademisyen yüksek lisans öğrencilerine okullardaki bir uygulama hakkında fikir beyan ederken, öğretmen olan öğrencisi bu uygulamanın kitaplarda yazıldığı gibi olmadığını akademisyen hocasına örnek olaylarla öğretir. Çünkü sürecin içinde birebir yaşayan tanık olan kişi öğretmen olan öğrencisidir. Akademisyen olan hocası hiçbir okul iklimi içinde olmadan ve okul kültürünü solumadan olayları yorumlamakta ve fikri beyan etmektedir. Bu örnekten görüldüğü üzere sadece okullarda değil diğer tüm kuruluşlarda hem personeli hem de yönetimiyle kendi öz eleştirisini ve denetimini yapmalı ki istenilen eğitim sistemimiz oluşsun. (Y20,1)

Daha sonra; % 30 ile “İşbirliği ve Dayanışma” teması yer almaktadır. Katılımcıların konu hakkındaki görüşleri aşağıda verilmiştir:

Evet, kesinlikle uygulanabileceğini düşünüyorum. Zira okul idarecileri ve öğretmenlerin mesleki uzmanlık yeterliliklerini güçlendirmeye yönelik lisansüstü öğrenim uygulaması son derece güzel ve yerinde bir düşüncedir. Ancak bu öğrenimler verilirken öğretmenin burada niyeti önemlidir. Bu niyeti pekiştirmek için öğretmeni bu eğitimi almaya istekli hale getirecek maddi veya manevi pekiştirenlerin olması lazım. Yükseköğretim ile yapılacak işbirliği ile öğretmen daha nitelikli hale gelecektir. Gelecek nesli yetiştirecek olan eğitimci kadrosunun; meslek etiği, özlük hakları ve yetkileri geliştirildiği zaman eğitimde çok güzel başarılar elde edilerek bu politikaların uygulanabilirliği sağlanacaktır. (Y1,2)

Vizyon Belgesini İlk okuduğumda İnsan kaynakları ve yönetimi politikaları konusu dikkatimi çekmiş Eğitimde Eğitimcinin rolünü bir kez daha irdelememe sebep olmuş kendi yeterlilik alanlarımı gözden geçirmiştım. Üniversite ve MEB ortak projeleri ile hem uzaktan hem Üniversitelerde donanımı artıracak programlar açılabilir. Üniversitelerde alanda uzman kişilerin sahaya uzak sahadaki kişilerin diplomalardan yoksun olduğu bir iklimde Üniversitelerin MEB okullarına, MEB Okullarının Üniversiteye ulaşabileceği değişim programlarının; çalıştayların; fikir çalışmalarının yolu açılmalı çalışmalı çalışmalı ve yine çalışmalı. Meslek Tecrübelerinin paylaşılmasının öğretmenlik ve yöneticilikte Mentörlük yapılmasının önemine dikkati çekmek gerekir. Var olan insan gücümüzün olduğunu fakat kimi hangi kategoride etkili kullanacağımızı bilmediğimizi düşünüyorum. Bir de sadece yeterlilik belgesi diploma vb almak yetmez; uygulayabilir olmak öğrenenleri içselleştirmek mesleği ruhu ile icra etmenin ölçülebilirliği olmadığını hatırlatmak gerekir. İşini ruhuna yakışır yapan insan her bireyin özel olduğunu ve fark etmesi gerektiğini bilir yönlendirir; İyi eğitim verir.(Y2,2)

Öğretmen ve okul yöneticilerimiz için Kariyer Uzmanlık gibi şeylerin uygulanması, Yükseköğretim ile işbirliği yapılarak lisansüstü düzeyde tüm yöneticilerin eğitim aldırarak eğitim kadrosunun daha saygın bir hale getirilmesi, yöneticiliğin bir kariyer basamağı haline getirilmesi kısa vadede ulaşılabilir bir uygulamadır. Bu açıdan uygulanabilir. Öğretmen ve okul yöneticilerimizin çalışma şartları, özlük hakları gibi konular maddi konular ekonomik duruma göre kısa vadede gerçekleşmesi zor görünüyor.(Y10,2)

Vizyon belgesindeki insan kaynakları ve yönetimi politikalarında uygulanmayacak hiçbir durum söz konusu değildir. Fakat kendisini gelişime ve değişime kapatmış, öğretmen ve idarecilerin serzenişleri olacaktır. Bazı eylemler zaten uygulanmakta, onun için bu programların revize edilmesi ve gerçek anlamda ciddiyetle yapılması işe yararlılığı ortaya koyacaktır. Örneğin; Hizmet içi eğitim faaliyetleri, STK'larla iş birliği, Yükseköğretim kurumlarının okullarla birebir iş birliği içine girmesi mümkün olmayacağından, kalabalık gruplara yapılacak etkinliklerin daha çok fayda sağlayacağını ve bununla ilgili bir çalışma yapılmasını düşünüyorum.(Y15,2)

Yükseköğretim kurumları ile amaca uygun yapılabilecek işbirliği doğrultusunda; öğretmen ve okul yöneticilerine yönelik mesleki gelişim

programlarının açılarak lisansüstü düzeyde eğitim verilebileceğini düşünüyorum. Hizmet içi eğitimlerin üniversiteler aracılığı ile daha bilimsel yaklaşımla uygulanabilir. Eğitim alanında öğrenci yetiştiren yükseköğretim kurumlarının iyileştirilebileceği görülmektedir.(Y18,2)

2023 Eğitim Vizyonunda uygulanabilirliği en yüksek ve uygulanması en elzem alt çalışma alanının “İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi ve Yönetilmesi” olduğunu düşünüyorum. Öğretmenlerin yüksek lisans basamağıyla eğitimlerine devam etmeleri ve bunun için YÖK ile birlikte planlamalarla geniş kontenjanlı bölümlerin açılması ilk basamak olmalı. 2018 yılı itibariyle yüzde 8.93 olan MEB’de yüksek lisans mezunu personel oranı ve doktorada bu sayının yüzde 0.14’e düşmesi insan kaynakları ve yönetimi politikalarının uygulanmasıyla şu anın lisans mezunu öğretmen oranına eşitlenecektir. Öğretmenin ilk görevi öğrenmektir, sadece öğrenen insanlar öğretebilir. Okul yöneticiliğinin bir görevlendirme basamağından ziyade kadro olması, yatay ve dikey kariyer basamaklarının yeniden uygulanması fikri daha şimdiden öğretmenlerimiz ve idarecilerimiz arasında bir heyecan oluşturmayı başardı. Zorunlu hizmeti cazip hale getirecek ekonomik katkılar fikri yerinde ve doğru bir atılım olacaktır. (Y19,2)

Daha sonra; % 25 ile “**Meslek Kanunu**” teması yer almaktadır. Katılımcıların konu hakkındaki görüşleri aşağıda verilmiştir:

Vizyon belgesinde yer alan İnsan Kaynakları ve Yönetimi alanı gerçekten çok önem arz etmekte. Bu politikanın içtenlikle uygulanabilmesi içerisinde de yer alan öğretmenlik meslek kanununun çıkarılmasına bağlı. Böylelikle eğitim camiası kendini değerli hissedecek ve bir aidiyet duygusu ortaya çıkacaktır. Şu an öğretmenler ve yöneticiler kendilerine değer verilmediğini düşünmektedirler. Vizyonun bu açıdan olumsuz algıları ortadan kaldırma noktasında son derece önemli olduğunu düşünüyorum. (Y5,3)

Bu süreçte bakanlık ve taşra teşkilatlarının nasıl örgütleneceğine dair bir ibare ne yazık ki yok ve bu sürecin mevcut örgütlenme biçimi ile devam edeceği öngörülmekte... İnsan kaynağının geliştirilmesinde öğretmen ve okul yöneticilerine odaklanılmış olması olumlu bir gelişmedir. Bununla birlikte 2023 eğitim vizyonu ile insan kaynaklarının geliştirilmesine ve yönetimine ayrı bir başlık verildiği görülmektedir. Mesleki yeterlilikleri yüksek, başarılı öğretmenlerin bilgi ve tecrübelerini artırmak için yurt dışına gönderilecek olması önemli bir gelişmedir. Ayrıca okul yöneticiliğine atamada yeterliliklere dayalı yazılı sınav uygulaması ve belirlenecek diğer nesnel ölçütlerle belirlenecek olması önemlidir. Pedagojik Formasyonun lisansüstüne çekilecek olması, öğretmen niteliğinin artırılmasında önemli rol oynayacaktır. Öğretmen ve okul yöneticilerinin mesleki gelişmelerinin yeniden yapılandırılacak olması, liyakatin başat değer haline gelmesi olumlu bir gelişmedir. İnsan kaynağının verimli kullanılması ve nesnel bir şekilde ödüllendirilmesi eğitim sisteminde özlenen ve beklenen bir durumun gerçekleşmesidir. Bununla birlikte meslek kanununun çıkarılacak olması yıllardan beri beklenen özlenen durumun vuslata ereceğinin göstergesidir.(Y6,3)

Uygulanabilir olması meslek kanunu çıkarılmasına bağlı. Böylelikle idarecilere geniş yetki ve sorumluluk verilmeli. Özellerde olduğu gibi personel hantallığı kaldırılmalı. Bir de bir an önce çıkarılmalı.(Y11,3)

Eğitimin mekanik değil insani bir sistem olduğunu bu nedenle sistemin temel odağının “insan “ olduğu vurgusu oldukça önemlidir. 2023 eğitim vizyonunun temel gayesi olarak mana ve maddeyi kuşatan çift kanatlı bir perspektifle ama bizden farklı bir şekilde çocukları geleceğin dünyasına hazırlamak olduğu belirtilmektedir. Mesleki yeterlilikleri yüksek, başarılı öğretmenler bilgi ve deneyimlerini artırmak için yurtdışına gönderilecek olması önemli bir gelişmedir. Pedagojik formasyonun Lisansüstüne çekilecek olması öğretmenlerin niteliğinin artırılmasında önemli rol oynayacaktır. Kariyer basamakları uygulamasını yeniden hayat bulmasını sağlayacak yatay ve dikey kariyer uzmanlık alanlarının yapılandırılmasını sağlayacaktır. Öğretmen ve okul yöneticilerinin mesleki gelişimlerinin yeniden yapılandırılacak olması, liyakatin başat değer haline gelmesi olumlu bir gelişmedir. Meslek kanununun çıkarılacak olması eğitim camiasının yıllardır beklediği olumlu gelişmelerin başında gelmektedir.(Y12,3)

2023 vizyonu insan kaynaklarının geliştirilmesi ve yönetimine ayrı bir önem vermektedir. Mesleki yeterlilikleri yüksek, başarılı öğretmenler bilgi ve deneyim artırmak için yurt dışına gönderilecek olması önemli bir gelişmedir. Ayrıca okul yöneticiliğine atamada yeterliliklere dayalı yazılı sınav uygulaması ve belirlenecek diğer nesnel ölçütlerin işe koşulacak olması önemlidir. Pedagojik Formasyonun lisansüstüne çekilecek olması, öğretmen niteliğinin artırılmasında önemli rol oynayacaktır. Öğretmen ve okul yöneticilerinin mesleki gelişimlerinin yeniden yapılandırılacak olması, liyakatin başat değer haline gelmesi olumlu bir gelişmedir. İnsan kaynağının verimli kullanılması ve nesnel bir şekilde ödüllendirilmesi eğitim sisteminde özlenen ve beklenen bir durumun gerçekleşmesidir. Meslek kanununun çıkarılacak olması yıllardan beri beklenen bir durumun gerçekleşeceğinin göstergesidir. Sözleşmeli öğretmenliğin kaldırılmasına yönelik bir çalışma da öğretmenler arasında adaleti sağlayacaktır.(Y16,3)

Daha sonra; % 15 ile “Süreç” teması yer almaktadır. Katılımcıların konu hakkındaki görüşleri aşağıda verilmiştir:

Öğretmen ve okul yöneticilerinin mesleki gelişimlerini yeniden yapılandırmak ve insan kaynağının verimli kullanılması ve hakkının verilmesi uygulanabilir bir politikadır. İnsan Kaynakları yönetim politikası uygulanmasına uygulanır ancak bu iş zaman alıcıdır zamana ihtiyaç vardır. Zamanla şekillenecektir. Ayrıca bu politikanın eğitimde iyileştirici olduğu sonuçlarla birlikte zamanla gözlemlenebilir.(Y9,4)

Deneyim için Yurtdışı, Hizmet içi Eğitim, Öğretmenlik mesleği Uzmanlık Programı, Yüksek Puanlı öğrencilerin Öğretmenlik Bölümünü seçmesi, Lisansüstü Eğitim, STK İşbirliği, Yatay ve Dikey Kariyer Uzmanlık Alanları vb. hepsi uygulanabilir. Ancak hepsinin tüm öğretmen ve Yöneticilere Resen verilebilmesi mümkün değil. Bu yüzden politikanın uygulanabilirliği zaman içinde gerçekleşecektir ve bu durum bir an da olmayacaktır.(Y13,4)

İstenilen nitelikte insan gücü –öğretmen- yönetici sonucuna ulaşmak zaman alacaktır. Uygulanabilir ama mevcut öğretmen ve yöneticilerin bahsi geçen kriterlere uygun hale gelmesi için zaman verilmelidir. Örneğin Yüksek lisans sahibi

öğretmen ve yöneticiler – Hizmet içi eğitim ile çeşitli alanlarda uzmanlaşan öğretmenler gibi.(Y14,4)

Daha sonra; % 10 ile “**Dönüt**” teması yer almaktadır. Katılımcıların konu hakkındaki görüşleri aşağıda verilmiştir:

İnsan merkezli, öğretmen temelli, kavramda evrensel, uygulamada yerli, esnek, beceri ve görgü odaklı, hesap verilebilir, sürdürülebilir, uygulamanın içerisinden yani sahadan alınacak dönütlerle ve ilkesel duruşla bu politikaları uygulamak mümkündür.(Y8,5)

Uygulanabileceğini düşünüyorum. Kesinlikle liyakati esas alarak yönetici seçilmeli. Buna göre atamalar gerçekleşmeli. 2023 vizyonun insan kaynakları yönetiminin liyakati esas alan sistemle uygulanabilir olduğu kanısındayım. İnsanı en çok geliştiren şeylerin başında geribildirim geliyor. Yöneticiler, öğretmenler paydaşlar tarafından değerlendirilmelidir. Kendi çalışanı tarafından değerlendirilen ve sahadan alınan dönüt son derece önemlidir. (Y17,5)

4.5. 2023 Vizyon Belgesinde Yer Alan Finansman Politikalarının, Okulların Ekonomik Sorunlarının Çözümüne İlişkin Eğitim Yöneticileri Görüşleri

Katılımcılara, 2023 Vizyon Belgesinde Yer Alan Finansman Politikalarının, Okulların Ekonomik Sorunlarının Çözmede ne derece etkili olup olmayacağına ilişkin düşünceleri sorulmuştur. Tablo 4.5.’de katılımcıların 2023 Vizyon Belgesinde Yer Alan Finansman Politikalarının, Okulların Ekonomik Sorunlarının Çözümüne ilişkin görüşlerine ait frekans ve yüzde dağılımı verilmiştir.

Tablo 4.5.: Katılımcıların 2023 Vizyon Belgesinde Yer Alan Finansman Politikalarının, Okulların Ekonomik Sorunlarının Çözümüne İlişkin Görüşleri

Temalar	Kodlar	Eğitim Yöneticilerinin Görüşleri	f	%
1 Planlama	Okul Gelişim Bütçesi, Şartları Elverişsiz Okullar	Y2,Y3,Y5,Y7,Y9, Y10,Y11,Y13,Y16, Y19	10	50
2 Etkili Paydaş İlişkileri	Okul Aile Birliği Bağışlar Hibe Fonları Hayırseverler Sivil Toplum Kuruluşları Bakanlıklarla İşbirliği	Y1,Y4,Y6,Y12,Y14, Y17,Y18,Y20	8	40
3 Kendine Yetebilme	Mesleki Teknik Eğitim Kurumlarının İhtiyaçları	Y8,Y15	2	10

Tablo 4.5.'de Katılımcıların 2023 Vizyon Belgesinde Yer Alan Finansman Politikalarının, Okulların Ekonomik Sorunlarının Çözümüne ilişkin görüşleri değerlendirildiğinde; “Planlama”, “Etkili Paydaş İlişkileri”, “Kendine Yetebilme” teması ve “Okul Gelişim Bütçesi Hazırlanması, Şartları Elverişsiz Okulların Tespiti”, “Okul Aile Birliği, Bağışlar, Hibe Fonları, Hayırseverler, Sivil Toplum Kuruluşları, Bakanlıklarla İşbirliği”, “Mesleki Teknik Eğitim Kurumlarının İhtiyaçlarını Kendilerinin Karşılması” kodları şeklinde ifade etmişlerdir.

Tablo 4.5.'de görüldüğü gibi eğitim yöneticilerinin 2023 Vizyon Belgesinde Yer Alan Finansman Politikalarının, Okulların Ekonomik Sorunlarının Çözümüne İlişkin görüşlerini yorumlarsak; % 50 ile **“Planlama”** teması ilk sırada yer almaktadır. Katılımcıların konu hakkındaki görüşleri aşağıda verilmiştir:

Tam manasıyla planlanan politikaların başarılı olması için toplumun her kesiminin bu işin içinde olması lazım. Sonuç olarak her şey finansal olarak desteklendiği müddetçe hayata geçirilebilir. Okul gelişim bütçesi okullar için sunulmuş bir fırsat. Bu nedenle maddi konular bu projenin başarısını doğrudan etkileyecektir. Uygulanabilirse başarılı olacağına inanıyorum.(Y2,1)

Yeterli kaynak ayrılırsa önemli ölçüde çözebilir. Bunun için de okul gelişim bütçelerinin kurulması düşünülmüş. Şartları elverişsiz okullar tespit edilerek bu bütçeden kaynak aktarılması güzel. Bir başka açıdan da her okula öğrenci sayısına göre bir ödenek ayrılması daha pratik olacaktır. Yöneticiler ayrıca kaynak yaratabilmek için ekstra bir çabaya girmek zorunda kalmamalıdır.(Y3,1)

Mutlaka okulların gelişimine katkı sağlayacaktır. Ancak okulların ekonomik sorunlarının çözülebilmesi için okullara düzenli ve yeterli ödenek sağlanmalıdır diye düşünüyorum. 2023 vizyon belgesinde bu durum bizim karşımıza okul gelişim bütçesi olarak çıkmaktadır. Buna bağlı olarak kaynak sıkıntısının giderilmesi hedeflenmiştir. Okulların ekonomik sıkıntılarının çözülmesi noktasında atılmış bir adımdır. Buna ek olarak öğretmen, eğitimin temel taşıdır. Öğretmen kendini çağın gerekliliklerine göre geliştirmek durumundadır. Çağın gereklerini karşılayacak bir öğretmen geliri için ayrılacak bütçenin eğitim sisteminde sıçrama sağlayacağı kanaatindeyim.(Y5,1)

Vizyon belgesindeki okullara uygulanacak finans politikaları okulların ekonomik sorunlarını denemeden, yaşamadan bu konu hakkında pekte fikir beyan etmek aslında zor görünüyor, ancak ben sorunların çözüleceğine inanıyorum. Çünkü fiziki ve ekonomik anlamda şartları elverişsiz okullar düzenli bir planlama ile okulların kendilerine has bütçe hazırlamaları bunu da şartları gözeterek yapmaları aslında bugüne kadar olması gerek sistemi ifade ediyor. (Y7,1)

Okulların kendi koşullarında gelişimini desteklemek için, her okula gelişim planı hedefleriyle uyumlu okul gelişim bütçesi verilecek olması, hem okulların kendilerini geliştirmek amaçlı planlar hazırlamalarına, hem de bu planları uygulamaya istekli hale gelmelerine fırsat verecektir. Tabiki burada bu finansmanın sağlanması ile ilgili yazılan bütün politikaların uygulanması gerekmektedir. Bu politikaların uygulanmaması durumunda ekonomik sorunların pek de çözüme kavuşacağını düşünmüyorum. Bakanlığımızın bu politikaların uygulanması ile ilgili tedbirleri alarak, gerekli koşulların sağlanarak, düzenli bir finansman yapı oluşturulması sonucunda ancak çözüm bulacaktır diye düşünüyorum.(Y9,1)

MEB 2023 Eğitim Vizyonu belgesindeki okullara uygulanacak finans politikaları ile okulların ekonomik sorunları okul gelişim bütçesi gözeterek çözülebilir ancak bazı gerçekleri de belirtmek gerekir. Şöyle ki daha en basitinden örnek vermek gerekirse 2019 yılına kadar tüm okullar tekli eğitim sistemine geçilecek denilmişti. Ancak yıl 2019 olmasına karşın yurdumuzun çoğu il ve ilçesinde böyle bir uygulamaya geçmek için hali hazırda pek bir uygulama yok. Bu il ve ilçelerde ne bir bina ne de bir derslik sorunları çözülmemişken, hala sınıflar 40 kişilik olarak ikili eğitime devam ederken bu vizyonun başarılı olup tekli eğitime geçebilecek durumda olması hayal ürünüdür. Ayrıca sosyal-ekonomik durumu kötü olan bölge okullarının ekonomik yönden güçlü (okul aile birliği) olan okullarla aynı kriterle değerlendirilmesi yanlışlardan bir tanesidir. Eğitim hedefleri okulların bölge ve koşullara göre değişmelidir. Her bireyin olduğu gibi biz öğretmen ve yöneticilerin de özlük haklarında ve maaşlarında yeterli düzeyde iyileştirme yapılması gerektiğini düşünmekteyim. Aksi takdirde eğitimcilerin bu vizyon sürecine motive olmaları ve benimseyip özverili çalışmaları belenemez. Öğretmen ve yöneticileri kendilerini akademik olarak geliştirebilecek programlara(Gerçek anlamda Yüksek Lisans ve Doktora programı olmalı gerekirse transkripler, alınan dersler incelenmelidir, parayla ya da uzaktan formaliten yapılanlar değil) yönlendirici, destekleyici politikalar uygulanmalıdır. Bu programlara öğretmeni ve yöneticiyi yönlendirecek cazip politikalar geliştirilmelidir.(Y10,1)

Çözülebilir çözülmesi de gerekir. En büyük sorunlardan birisi olarak görülen okulların ekonomik sorunları finans kaynağı bulmak için sadece okul idarecilerinin üstün gayreti gerekmemelidir. Okul Donanımları finans yetersizliği yüzünden eksik kalmakta okul müdürü eğitime kafa yorması gerekirken bu eksikleri giderecek hayırsever kaynak destek arayışına girmektedir. Oysa okulların hazırlayacağı okul gelişim bütçesi ile okullara isteğine göre kaynak sağlanacak ve ekonomik sorunların önüne geçilmeye çalışılacaktır.(Y11,1)

Okul Gelişim Planına dayalı olarak oluşturulacak Okul Gelişim Bütçesinin, şartları elverişsiz okullara uygun bir biçimde dağıtılması doğru bir yaklaşım olur. Ben bu uygulamanın okulların ekonomik sorunlarını çözebileceğini inanıyorum.(Y13,1)

Okullar daha yapım aşamasındayken öğrencilerin her türlü ihtiyaçları gözetilerek yapılırsa ileride ekstra bir tadilat işi yapılmak zorunda kalinmayacağından ekonomik sorunlarda büyük olmayacaktır. 2023 vizyon belgesi ile oluşturulacak okul gelişim bütçe planlamasının okulları çok rahatlatacağını düşünmekteyim. Şunu da söylemeden geçemeyeceğim; Okulların yardımcı personel ihtiyaçları mutlaka giderilmelidir. Özellikle iş kur kaynaklı alımlar zamanında yapılmalıdır. (Y16,1)

Okullara gelişim bütçesi verilmesi özellikle anaokulları, ilkokullar ve ortaokulların kanayan bir yarasıdır. Gerçekleştirildiği takdirde büyük ölçüde sorunlar çözülür. Okulunun sorunları ve önceliklerini bilen yöneticiler kısa vadede bürokrasiye takılmadan okulun ihtiyaçlarını karşılayacak ve eğitim yöneticilerinin eli güçlenecektir. (Y19,1)

Daha sonra; % 40 ile **“Etkili Paydaş İlişkileri”** teması gelmektedir. Katılımcıların konu hakkındaki görüşleri aşağıda verilmiştir:

Uluslararası hibe fonları ve hayırsever bağışları gibi bütçe dışı kaynakların eğitimin niteliğini artırmak için kullanılması son derece yerinde bir tespittir. Okulların ekonomik kaynakları oluşturulurken buldukları bölgenin sosyo-ekonomik durumu, veli profili ve fiziki alt yapısı göz önüne alınarak planlanmalıdır. Fakat finans politikaları oluşturulurken en önemli hususun, okulların kaynaklarını verimli kullanabilecekleri doğru stratejileri belirlemeleri olduğunu düşünüyorum. (Y1,2)

Çözemeyeceğini düşünüyorum. Çünkü vizyon belgesinde “Okul Gelişim Bütçesi” başlığı altında net bilgiler yok. Bundan dolayı bence bakanlık okullara bir bütçe belirleyecek ama bu yeterli olmayacak. Çünkü vizyon belgesindeki diğer başlıkların hepsi hayırsever bağışları, sivil toplum örgütleri ile işbirliği ve okul aile birliği, hibe fonları ile ilgili. Yani yine okulların ihtiyaçlarının çoğunluğu bağışlarla karşılanacağını düşünüyorum.(Y4,2)

“Okul gelişim bütçesi, hayırseverlerin bağışı, ortak projeler ve ek finans kaynağı yaratma girişimleri, eğitim kurumlarının finansman sorunlarının çözümünde etkili rol oynayacaktır” denilmektedir ama Okul aile birliği, bağışlar, hibe fonları, bakanlıkla işbirliği okullar merkezi bütçeden yeteri kadar desteklenmediği sürece ifade edilen finans kaynakları sürekli değil geçici bir rahatlama sağlayacaktır

dolayısı ile yalnız bu kaynaklar ile okulların kendini finanse edebileceğini düşünmüyorum. Okulların merkezi bütçe ile finanse edilmesi gereğini savunuyorum. Finansal sorunlar olmazsa okulların yönetiminin daha sağlıklı olacağını düşünüyorum. (Y6,2)

Her okulda oluşturulacak çeşitli ölçütlere ve Okul Gelişim planına dayalı olarak okul gelişim bütçesi verilecek olması doğru bir yaklaşım olacaktır. Şartları elverişsiz çok fazla okulun olması ve bunlara pozitif etki yapılacak olması bana göre doğru bir politikadır. Okul gelişim bütçesi, hayırseverlerin bağıışı, sivil toplum kuruluşları, ortak projeler ve ek finans kaynağı oluşturma girişimleri, eğitim kurumlarının finansman sorunlarının çözümünde etkili rol oynayacaktır. Okul gelişim bütçesi üzerinde okul yönetiminin tasarruf ve karar verme hakkının sınırlarının net bir biçimde belirlenmesi, hesap verme sorumluluğu bağlamında ortaya çıkması muhtemel sorunların önceden öngörülmesi anlamında doğru bir karardır.(Y12,2)

Çalışkan, fedakar ve geleceği görebilen, hayal kurabilen tüm öğretmenler ve değerli idarecilerimiz 2023 Eğitim Vizyonu'nun eşsiz bir dalga olduğunun farkındayız. Ancak Vizyon belgemizin uygulanabilirliği hususunda en büyük tereddütlerim okulların finansal sorunlarına çözüm basamağına dair.Çoğu yöntemin şu an uygulandığını söyleyebilirim, ancak bu sistem hala sorunlarımızı çözebilmiş değil.Okul Aile Birliğinin gücünün artırılması ve eğitim ödeneklerinin bölgesel şartlar gözetilerek pay edilmesi en kısa sürede gerçekleştirilmeli. Okullarımızın çoğu maddi yetersizliklerle boğuşuyor. Ne olursa olsun çocuklarımız ve geleceğimiz için hayal kurmaktan ve inanmaktan hiç vazgeçmeyeceğim. Okul aile birliği, bağışlar, Hibe fonları, bakanlıklar arası yürütülecek işbirliği ekonomik sorunların çözümüne katkı sunacaktır. En büyük sorunumuz olan finansman yetersizlik ve kaynak azlığını konularının 2023 Eğitim Vizyon belgesinde yeniden gözden geçirilmesi ve derinleştirilmesi taraftarıyım.(Y14,2)

Okullarda gelir olarak ön planda kira gelirleri ve olursa gönüllü bağışlar bulunmakta. Bağış konusu birçok okul için pek gerçekleşmeyen bir konu. Okul aile birliği ve bağış konusunu çok önem arz etmektedir. Dolayısı ile günümüzde okulların pek fazla ekonomik yönden güçlü olduğu söylenemez. Okul yapısı, Okul aile birliği gelir gider durumları ve bölgesel özellikler göz önüne alınarak yapılacak bir ödenek uygulaması okulların ekonomik sorunlarını çözecektir. Bu sistem okul aile birliklerini kapatarak değil, mevcut duruma destek olacak şekilde yapılmalıdır.(Y17,2)

Eğitimin ana ögesi insandır. Okullara uygulanacak finansal politikalar okulların ekonomik sorunlarını çözebilir. Özel sektör ve sivil toplum iş birlikleriyle eğitim kurumlarının finansmanlarına destek sağlanabilir. Okul aile birliği ve bağış desteğiyle okulların ekonomik sorunları hızla çözülecektir.(Y18,2)

Okullarımıza, hayırsever bağışları için seçenekler sunmak, diğer bakanlıklarla ortak projeler gerçekleştirmek, farklı finans kaynakları sağlamak ve bu sürecin her yıl düzenli şekilde devam ettirilmesi ekonomik sorunları çözer.(Y20,2)

Daha sonra; % 10 ile “**Kendine Yetebilme**” teması gelmektedir. Katılımcıların konu hakkındaki görüşleri aşağıda verilmiştir:

2023 vizyon belgesinde finansman politikaları içerisinde yer alan Mesleki-Teknik eğitim kurumlarında döner sermaye gelirleri arttırılacak ifadesi, bu türdeki okulların ekonomik sorunlarını çözmek için tam manasıyla yeterli değil. Ancak burada ifade edilen bu okulların kimseye yük olmadan kendi kendine ekonomik sorunları çözmeye çalışacağı bir sistem oluşturulmak istenmesidir. (Y8,3)

Okullarda sağlıklı ve sağlam temellere dayalı ekonomik sistem oturtulmalı. Hastanelerdeki döner sermaye modeli buna örnek örnek olabilir. Kantin hizmetlerini okul sağlayabilir. Hem öğrenci daha uygun ve kaliteli hizmet alır hem de okul kazançlı çıkar. Yeter ki işimizi dürüst yapalım. Mesleki teknik eğitim kurumlarında yapılmak istenen de budur. Birilerinin kazanç sağlamasından ziyade çoğunluğun kazanç sağlaması daha önemli diye düşünüyorum. 2023 vizyon belgesinde yer alan mesleki ve teknik eğitim kurumlarının döner sermaye üretimleri artırılarak okulların kendi gelirlerinden ihtiyaçlarını karşılamaları kendi kendilerine yetebildiklerini göstermektedir. (Y15,3)

BÖLÜM V

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmanın bulgularından hareketle ulaşılan sonuçlara yer verilmiştir. Sonuçlar doğrultusunda uygulamacılara ve araştırmacılara yönelik öneriler yer almaktadır.

5.1.Sonuç ve Tartışma

2023 eğitim vizyonu genel olarak ne ifade ettiğine ilişkin katılımcıların verdikleri yanıtlar değerlendirildiğinde; %45 i vizyonun değişim, gelişim, yenilenme olduğunu ifade etmişlerdir. Bunun yanı sıra katılımcılar 2023 eğitim vizyonunu çağa uyumlu birey yetiştirme, İnsanı merkeze alan eğitim anlayışı, eğitim politikalarında varılmak istenen hedefler, yetenek ve beceri temelli eğitim, üretken toplum gibi ifadelerden de bahsettikleri görülmüştür.

Katılımcıların vermiş oldukları yanıtlar çerçevesinde 2023 vizyonu ile ülkemizin eğitim alanında bir değişime, gelişime ve yenilenmeye ihtiyaç duyduğu düşünülebilir. 2023 vizyonu ile katılımcılar,yöneticilerin, öğretmenlerin, eğitim içerisinde yer alan tüm paydaşların değişmesi, gelişmesi ve yenilenmesi hakkında görüş bildirmişlerdir. Katılımcıların 2023 vizyonu hakkındaki düşünceleri öncelikle eğitim politikaları ve uygulamalarındaki değişim yönündedir. Değişim ile çağa uyumlu bireyler yetiştirmeyi, bu bireyleri de yetenek ve beceri temelli eğitimi ön plana alarak sürdürmeyi, bu sayede de eğitimdeki istendik hedeflere ulaşılabileceğini üretken bir toplumun ortaya çıkabileceğini ifade etmektedirler.

Ayrıca günümüzde eğitim planlamasında yaşanan sorunlar, eğitim sistemine dönük sorunlar arasında en sık dile getirilen alanlardan biridir. Özellikle eğitim sisteminde yapılacak değişimlerin uzun ve derin ön araştırmalarla kararlaştırılması ve pilot uygulamalar sonunda uygulamaya koyulmasının önem arz ettiği söylenebilir. Yapılacak çalışmalar 20-30 yıllık planlar gibi uzun vadeli uygulamaları getirdiği taktirde hem boşa gitmiş zamanlar ve emekler olmayacak hem de daha sağlıklı sonuçlar doğuracaktır. İlerleyen dönemlerde yapılacak çalışmalar ise, mevcut sistemin geliştirilmesi ya da dönemi kapsayan eksiklikleri giderici nitelikte olmalıdır.

Nitekim eğitim camiası, ani ve sık sistem değişikliklerinden yakınmakta; kalıcı bir eğitim sistemin önemini vurgulamaktadır. Katılımcılar 2023 vizyonu ile değişim, gelişim ve yenilenme anlamında bir başlangıç yapıldığı, yapılan bu değişikliklerin kalıcı olacağı ve eğitim sistemindeki aksaklıkların giderilebileceğine dair görüş bildirmişlerdir.

Şahan ve Yeşil'in 2015 yılında "Öğretmen Adaylarının Türk Eğitim Sisteminin En Önemli Sorun, Neden ve Çözüm Yollarına İlişkin Algıları" adlı çalışmada Eğitim sisteminde öğrenci merkezliliği benimsenmeli; veli, öğretmen ve yöneticiler yeni programlar hakkında yeterince bilgilendirilmeli; programlar yapılandırılırken öğretmen görüşlerine başvurulmalı; programda belirlenecek konularda toplumsal değerler (dini, milli, tarihi...) esas alınmalı; uzun vadeli sistem değişiklikleri planlanmalı ve sık sistem değişikliği yerine var olanı geliştirmeye yönelik çalışmalar yapılmalı; meslek liselerinin sayısı artırılmalı; okullarda tam teşekküllü laboratuvarlar kurulmalı ve fiziki imkanlar artırılmalı önerilerinin 2023 vizyon belgesinde yer verildiği ve katılımcıların tarafından bu konuların ifade edildiği görülmektedir.

Katılımcıların 2023 vizyon belgesinde yer alan politikaların uygulanabilirliği hakkındaki verdiği yanıtlar değerlendirildiğinde ise %40 ı politikaların uygulanabilirliğinin insan kaynaklarının etkili ve verimli kullanılmasına bağlı olduğunu ifade etmektedirler. Katılımcılar burada mevcut eğitim sistemi politika ve uygulamalarında insan kaynakları yönetimi konusunda bir takım problemlerin olduğu inançlarından kaynaklı olduğu söylenebilir.

Eğitim sisteminin en temel ögesi olan insan, 2023 eğitim vizyonun uygulanabilirliği konusunda en ön planda yer almaktadır. Katılımcılar öğrencinin, öğretmenin, velinin ve diğer tüm eğitim paydaşların etkili bir şekilde yönetilebilirse verimli bir ortamın oluşacağını vizyonun uygulanabileceğini ifade etmektedirler. Diğer taraftan insan öznesinin iyi yönetilemediği bir sistemde başarı ve verimlilik beklemenin yanlış olacağı düşüncesindedirler.

Katılımcılara göre 2023 vizyon belgesinin uygulanabilirliği insan kaynakların verimli ve etkili kullanılmasının yanı sıra Eğitim Finansman ve Politikalarının etkililiğine de bağlıdır. Bu durum bütçe konusunun önemini vurgulamaktadır.

Vizyon belgesi uygulanırken yeterli kaynak sağlanamaması durumunda uygulamada aksaklıkların oluşabileceğini haberdar etmektedir. Katılımcılara göre insan kaynaklarının etkin kullanılmadığı ve yeterli mali desteğin sağlanmadığı takdirde 2023 vizyonun uygulanması zor görülmektedir. Ayrıca vizyonun uygulanabilirliği için sağlanacak kaynağın kim tarafından, ne şekilde, hangi zaman diliminde ve ne miktarda olacağı net olarak ifade edilmediğinden vizyonun bu yönüyle eksik kaldığı ifade edilebilir.

Başka bir açıdan bakacak olursak katılımcıların finansman ile ilgili vermiş olduğu yanıtlar düşünüldüğünde şu an itibariyle okullarda bütçe sıkıntı olduğu söylenebilir.Şayet okullarda kaynak sıkıntısı yaşanmıyor olsaydı katılımcı eğitim yöneticileri 2023 vizyon belgesinin uygulanabilirliği konusunda ödenek konularından bahsediyor olmayacaklardı.

Tüm bunların yanı sıra katılımcılar 2023 vizyonunda yer alan politikaların uygulanabilirliğinin politik istikrarla da ilişkili olduğunu da ifade etmişlerdir. Katılımcıların bu şekilde yanıt vermelerinin nedeninin 2023 eğitim vizyonuna ve onun uygulanabileceğine inanmaları ancak oluşabilecek bir bakan değişikliği yahut iktidar değişikliğinde 2023 vizyonun rafa kaldırılacağı endişesini taşıdıklarından kaynaklı olduğu düşünülebilir.

Geçtiğimiz yıllarda eğitim sisteminde yapılan sık değişiklikler katılımcıların bu yanıtı vermesine neden olmuş olabilir. Örneğin 2000'lerde sınavla öğrenci alan ortaöğretim kurumlarına Liselere Giriş Sınavı (LGS) ile yerleştirme yapılıyordu. LGS, 2005 yılında kaldırılıp, yerine Ortaöğretim Kurumlarına Giriş Sınavı (OKS) getirildi. Ancak 2008 yılında bu sistem de kaldırıldı, yerine üç aşamalı Seviye Belirleme Sınavı (SBS) getirildi. SBS ile birlikte öğrenciler 6, 7 ve 8'inci sınıflarda lise sınavlarına girmeye başladılar. Bu süreçte dershaneye kayıt oranları arttı.Fakat bu değişikliğin ömrü de kısa oldu; 2010'da yeniden tek sınav sistemine dönüş yapıldı. Bu tek sınav da SBS olarak anılmaktaydı. Ancak Milli Eğitim Bakanlığı 2013 yılında bir kez daha sınav sistemi değişikliğine giderek, Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş (TEOG) sınavını duyurdu. Böylece 2004 ila 2013 yılları arasında ortaöğretime geçişi sağlayan sınav sistemlerinde tam 5 kez değişiklik yaşandı (ERG 2013 İzleme Raporu s.84).

Katılımcıların verdikleri bir diğer yanıt ise bölgesel ve coğrafik farklılıkların giderilmesi ile 2023 eğitim vizyonu politikaların uygulanabileceğidir. Buna göre katılımcılar ülkemizin doğusu ile batısı, kuzeyi ile güneyi arasında farklılıklar olduğunu düşünmektedirler. Katılımcılar okulların yetersiz olan fiziki alt yapıları ve teknolojik donanımlarının artırılması, öğretmenlerin özellikle doğu bölgesinde hemen tayin isteyerek batı bölgelere gelme isteklerinin azaltılması gibi fiziki ve insani unsurların giderilmesi ile 2023 vizyonun uygulanabileceğini düşünmektedirler. 2023 vizyon belgesi ile bölgesel ve coğrafi farklılıkların ortadan kaldırılacağı ve eğitimde istenilen hedeflere ulaşılacağı düşünülmektedir.

Katılımcıların 2023 vizyonu temel eğitim ve ortaöğretim politikaları hakkında görüşleri değerlendirildiğinde ise müfredat, ders sayısı, notlar, teneffüs saatleri, tasarım beceri atölyeleri, öğle yemeği, ikili eğitim ve yardımcı kaynak gibi kavramlardan %45 oranında bahsettikleri gözlenmiştir. Eğitimin ana öğesini oluşturan bu unsurlarda yapılacak değişiklikler ve yenilenmeler katılımcı eğitim yöneticilerini heyecanlandırmış ve bu değişiklikleri olumlu bulduklarını ifade etmişlerdir.

Bunun yanı sıra katılımcılar yenilikçi uygulamalar kapsamında okul bölgesinde yer alan kurumlar ile işbirliği içerisinde olma, ödev konusu, yatılı okullar, okullar arası başarı farkı ve spor kulüpleri gibi kavramlar hakkında da görüşlerini ifade etmişlerdir. Burada dikkat çeken nokta okullar arası başarı farklılıklarının azaltılması için planlanan çalışmalar. Bu yaklaşımla okullar arası başarı farklılığını azaltmak mümkün görülmektedir. Bir şehrin sosyo-ekonomik ve kültürel durumuna göre dağılan okullar arasındaki uçurumu kapatmanın tek etkili yolu dezavantajlı okullarda görev yapan öğretmen ve yöneticilere teşvik edici statü sağlanması; bu okulların fiziksel imkânlarının artırılması ve bu okullarda çalışanlara pozitif ayrımcılık yapılması ile sağlanabilir. Ancak bu durum vizyon belgesinde yer almamaktadır.

Katılımcılar okullara kaynak, derslerin yükseköğretimle uyumlu hale getirilmesi, alan seçiminin 9. Sınıfa indirgenmesi, sertifika eğitimleri, ders kitaplarının dağıtımı, pansiyon ve taşınmalı eğitim kavramları hakkında da görüşlerini ifade etmişlerdir. Okullara kaynak sağlanması ile ilgili olarak vizyon belgesinde her

okula öğrenci başına bütçe tahsis edilmesi noktasında somut çözümler yer almamaktadır. Bütçe konusunda üstü kapalı şekilde yuvarlak ifadelere yer verilmiştir. Yine ders kitaplarının basımı ve dağıtımı konusunda da daha özenli davranılmalıdır. Çünkü eğitimin başlamasından neredeyse 1 (bir) ay geçmiş olmasına rağmen bazı okullarda kitap dağıtım işlemlerinin tamamlanmadığına rastlanılmaktadır. Kitaplar ağustos ayında tam ve eksiksiz şekilde okullarda olması sağlanmalıdır.

Katılımcı eğitim yöneticilerinin temel eğitim ve ortaöğretim konularında vermiş olduğu yanıtlar incelendiğinde okullara öğle yemeği verilmesi, ikili eğitimin kaldırılması vb. konularda istekli oldukları ancak yakın gelecekte bu isteklerinin gerçekleşmesinin zor olduğu görülmektedir. Çünkü tüm okullara öğle yemeği verilmesi konusu vizyon belgesinde yeterince ve net olarak ifade edilmemiştir. Yine ikili eğitimin kaldırılması ile ilgili olarak gerekli fiziki ortamların oluşturulmadığı yeterli derslik olmadığı söylenebilir. Katılımcılar, 2023 vizyon belgesinin ilk kez bilimsel içerikle öğretmenlerin ve yöneticilerin karşısına çıktığını ifade etmektedirler. Daha önce de temel eğitimde ve ortaöğretimde yer alan bu konuların derli toplu bir biçimde önemsenerek ortaya konulmaya çalışıldığını ifade etmektedirler.

Katılımcılar 2023 vizyon belgesinde yer alan insan kaynakları ve yönetimi politikalarının uygulanabilirliği konusunda yaptıkları değerlendirmede; %40 ile liyakat ve kariyer planlamasından bahsetmektedirler. İnsan kaynakları ve yönetimi politikaları ile ilgili olarak liyakat konusuna vurgu yapılması dikkat çekici bir durumdur. Katılımcılar okullara görevlendirilen yöneticiler konusunda liyakatin dikkate alınmadığını düşünmektedirler. Katılımcılar eğitim yöneticilerinin seçilmesi ve görevlendirilmesi konusunda liyakatin önemli olduğu ancak mevcut uygulamalarda liyakatin esas alınmadığını düşünmektedir.

Katılımcılar yüksek lisans ve doktora eğitimi almış bireylerin ön plana alınarak insan kaynakları politikalarının uygulanabileceğini ifade etmektedirler. Bu durum bize yeni eğitim uygulamalarında nitelik sahibi bireylerin söz sahibi olması gerektiğini ifade etmektedir. 2023 eğitim vizyonu gibi bir projenin insan kaynakları

politikalarında katılımcıların, yüksek lisans ve doktora kriterleri hakkında fikir bildirmeleri okullardaki eğitim yöneticilerinde bu kriterleri önemseydiğini ve bu eğitimi almış kişilere güvenilmesi gerektiğini düşündürüyor.

Katılımcılar 2023 vizyonu insan kaynakları yönetimi politikaları işbirliği ve dayanışma, meslek kanunun çıkarılması, süreç ve sahadan alınacak dönütler ile uygulanabilir olduğunu ifade etmişlerdir. Burada yer alan öğretmenlik meslek kanunun çıkarılması ve öğretmenlik mesleğinin kanunla güvence altına alınması düşüncesi katılımcılar tarafından yerinde bir karar olarak ifade edilmektedir. Bunun yanı sıra mesleki yeterliliklerinin artırılmasına yönelik çalışmaların yapılması, üniversitelerle iş birliği içinde bulunulacak olması, yüksek lisans uygulamasına gidilmesi, okul yöneticilerinin seçimi, uzmanlaşmasına yönelik çalışmalar yapılması, özlük hakların iyileştirilmesi, statüler arası geçişlerde sınava dayalı sistemin getirilmesi, eğitim yönetimi ve denetimi açısından gelişmeye önem verilecek olması da bir diğer olumlu uygulamalar olarak ifade edilmektedir.

Öğretmen yetiştirmede iş başı eğitime daha fazla zaman ayrılırsa, çalışanların çalışma performanslarını artıracak düzenlemeler getirilirse(kariyer basamakları), görev başındaki öğretmen ve yöneticilere de yüksek lisans eğitimi örgün olarak verilecek şekilde düzenlemeler yapılırsa 2023 vizyonu insan kaynakları politikaları ile daha anlamlı hale gelebileceği düşünülmektedir. Ayrıca hizmet içi seminerler ile yöneticilerin gelişimi sağlanırsa, yöneticilerin özlük hakları iyileştirilse, yöneticilerden denetici ve üst kademelere geçiş kolaylığı sağlanırsa, başarılı eğitimcilerin maaş ve özlük hakları iyileştirilirse insan kaynakları politikaları uygulanabilir nitelikte olacağı düşünülmektedir.

2023 Vizyon Belgesinde Yer Alan Finansman Politikalarının, Okulların Ekonomik Sorunlarının Çözümüne İlişkin Eğitim Yöneticileri Görüşleri incelendiğinde, %50 oranında Okul Gelişim Bütçesi ve Şartları Elverişsiz Okullar hakkında görüş bildirdikleri görülmektedir. Eğitim yöneticileri bu konuyla ilgili olarak her okulun kendi bütçesinin oluşturulacak olmasını olumlu bulmaktayken bu bütçenin nasıl, nereden, hangi miktarda ve hangi zaman diliminde oluşacağını net bir biçimde ifade edilmemiş olmasını da vizyonun eksikliği olarak görmektedirler.

Yine şartları elveriş okul kavramının ne ifade ettiği şartları elveriş okul kriterinin net

olarak açıklanmamış olması da vizyonda eksiklik olarak göze çarpan bir diğer nokta olduğu söylenebilir. 2023 vizyonunda finansman politikaları ile okulların ekonomik sorunları çözmek için Okul Aile Birliğini, Bağışları, Hibe Fonlarını, Hayırseverleri, Sivil Toplum Kuruluşlarını, Bakanlıklarla İşbirliğini işaret etmektedir. Katılımcılar okulların kaynak problemleri için bu uygulamaların yeterli olmayacağı düşünmektedirler. Bunun sebebi olarak net bir rakamdan bahsedilmiş olmaması söylenebilir. Örneğin her okula öğrenci başına belli bir miktarda ücret tespit edilip bu ücret okulların hesaplarına gönderilecektir şeklinde bir ifade yer almamaktadır. Belirtilen kriterler soyut olup somutlaştırılmamıştır. Vizyon finansman konusunda bu yönüyle eksik kalmaktadır denilebilir.

5.2.Öneriler

Araştırmanın sonuçları ve katılımcıların sunmuş olduğu önerilerden hareketle uygulayıcılara ve araştırmacılara yönelik öneriler geliştirilmiştir.

5.2.1. Uygulayıcılara Yönelik Öneriler

1. 2023 vizyonun eğitim ile ilgili bir yenilik olduğu fark edilmeli ancak yenilik adı altında da eğitim yapboza çevrilmemelidir. 2023 Eğitim Vizyonunun uzun süreli bir eğitim politikası olması sağlanmalıdır.
2. 2023 vizyonun da yer alan politikaların uygulanabilir olması için öncelikle eğitim yöneticilerinin ve öğretmenlerin lisansüstü eğitim almalarını teşvik edecek uygulamalar getirilmeli. Ayrıca 2023 eğitim vizyonu ile ilgili hizmet içi eğitimler yapılmalı tüm öğretmen ve yöneticilerin bu eğitime katılımları sağlanmalıdır.
3. İnsan Kaynakları ve yönetimi politikalarında liyakat kriterine göre hareket edilmelidir.
4. Finansman politikalarında yer alan kaynakların temini ile ilgili hususlar net olarak açıklanmalı ve okulların mali sorunlarının nasıl giderileceğine yönelik çalışmalar yapıp vizyon belgesinde somut olarak belirtilmelidir.
5. Şartları elverişsiz okul ifadesi net olarak belirtilmeli ayrıca şartları elverişsiz okul ifadesinden vazgeçilerek tüm okullara eşit imkânlar sunulmaya çalışılmalıdır.
6. Temel eğitim ve ortaöğretimle ilgili sık müfredat değişikliklerinden vazgeçilmelidir. İkili eğitim sorunu ortadan kaldırılmaya çalışılmalıdır.

5.2.2. Araştırmacılara Yönelik Öneriler

1. Sadece eğitim yöneticilerinin katılımıyla yapılan bu çalışma, öğretmen görüşleri alınarak da yapılabilir daha sonra çıkan sonuçlar karşılaştırılabilir.
2. Aynı konu ile ilgili nicel bir çalışma yapılabilir.
3. Resmi okullarda nitel araştırma yöntemi kullanılarak yapılan bu çalışma aynı araştırma yöntemi ile özel okulda çalışan eğitim yöneticilerinin görüşleri alınarak da yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Akarsu, F. (2004). Üstün Yetenekliler. Şirin, M., R., Kulaksızoğlu A, ve BilgiliA., E., (Ed) *I.Türkiye Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi Makaleler Kitabı* içinde, (127-154). Çocuk Vakfı Yayınları, Yayın No:64, İstanbul.
- Aksan, D. (1977). Her Yönüyle Dil Ana Çizgileriyle Dilbilim, TDK Yayınları, Ankara
- Aksoy, M. (2013). Kavram Olarak Hayat Boyu Öğrenme ve Hayat Boyu Öğrenmenin Avrupa Birliği Serüveni Bilig. Sayı 64 s. 23-48
- Alkan, C. & Doğan, H. & Sezgin, S.İ. Mesleki ve Teknik Eğitimin Esasları, 3.Baskı, Ankara: Gazi Kitabevi, 1996, s. 4
- Aslangil, H. (1993). Cevri. *Hizmetiçi Eğitimin Lüzumu*. Çağdaş Eğitim Dergisi.185, 3-5
- Ataman, A. (2003). “Özel Gereksinimi Olan Çocuklar ve Özel Eğitim”, A. Ataman (Editör), *Özel Eğitime Giriş* (s. 9-30). Ankara: Gündüz Eğitim veYayıncılık.
- Awamleh, R., & W.L. Gardner (1999), Perceptions of Leader Charisma and Effectiveness: The Effects of Vision Content, Delivery and Organizational Performance. *Leadership Quarterly*, 10(3).
- Aydın, M. (1993). Çağdaş Eğitim Denetimi. Ankara Pegem Yayınları, No: 4.
- Aytaç, T. (2003). “Okul Vizyonu nedir? Nasıl Geliştirilir?”, Yönetimde Çağdaş Yaklaşımlar, Ed. Cevat Elma ve Kamile Demir, Anı Yayıncılık, Ankara.
- Battal, İ. (2007), “Sınıf Öğretmenlerinin ve Branş Öğretmenlerinin KaynaştırmaEğitime İlişkin Yeterliliklerinin Değerlendirilmesi (Uşak İli Örneği)”,*Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Afyonkarahisar KocatepeÜniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.
- Bilgin, N. (2006). *Sosyal bilimlerde içerik analizi: Teknikler ve örnek çalışmalar*. Siyasal Kitabevi.
- Bilgin, C. (2014). İnsan Kaynakları Yönetiminde Sosyal Güvenlik ve İş Kanunu Uygulamaları, BAÜ, SBE, YYLT, İstanbul.
- Bilir, M. (1991). Türk Eğitim Sisteminde Teftiş Alt Sisteminin Yapı ve İşleyişi Doktora Tezi Ankara. Ankara Üniversitesi.
- Baykul, Y. (1999) *İlköğretimde Etkili Öğretme ve Öğrenme Öğretmen El Kitabı*, Modül 3: *ilköğretimde ölçme ve değerlendirme*, Ankara: MEB Yayınları

- Bayrak, C. & Yılmaz, M. (2005). *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*, Pegem Yayıncılık, Ankara.
- Berson, Y. vd. (2001). The Relationship Between Vision Strength, Leadership Style And Context, *The Leadership Quarterly*(12).
- Bursalıoğlu, Z. (1991). *Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış*. Ankara. Pegem Yayını
- Büyükkaragöz, S. Savaş, Muşt, Muammer C., Yılmaz, Hasan, Pilten, Önder (1998).*Öğretmenlik Mesleğine Giriş (Eğitimin Temelleri)*, Mikro Yayınları, Konya.
- Büyüköztürk, Ş., & Kılıç Çakmak, E., & Akgün, Ö. E., & Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2014). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (17. Baskı b.). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Cafoğlu, Z. (1997). Değişen Dünyada Eğitim Liderliğinde Yeni Boyut: Dönüşümcü Liderlik (Ankara İli Örneği), G.Ü. Teknik Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Clayton, S. (2000). *Takımınızın Yeteneklerini Geliştirmede Yönetim*, Çev. Mehmet Zaman, Hayat Yayıncılık, İstanbul.
- Collins, J.C., & J.I. Porras (1996), *Building Your Company's Vision*, *Harvard Business Review*(September/October), 65–77.
- Collins, J.&Porras J. C. (1999).*Değişim*, Mess Yayın, İstanbul.
- Çetin, C. (1997). “Vizyon Geliştirme”, *Marmara Üniversitesi, İ.İ.B.F.Dergisi*, Cilt:XII, Sayı:1-2
- Dağlı, E. (2009). *İlköğretim Okullarında Okul Gelişim Yönetim Ekibi Çalışmalarının Yönetici ve Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi* Yüksek Lisans Tezi
- Demir, V. (2009). *Sistemik Stratejik Planlama Yönetimi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara: TOBB Ekonomi Ve Teknoloji Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Demirel, Ö. (2005), *Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Program Geliştirme* (8. Baskı), Ankara:PegemA.
- DiCicco-Bloom, B., & Crabtree, B. F. (2006, 04). The qualitative research interview. *Medical Education*, 40(4), 314-321. 05 03, 2018 tarihinde <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.1111/j.1365-2929.2006.02418.x> adresinden alındı.
- Dinçer, Ö. (1998). *Stratejik Yönetim ve İşletme Politikası*, Beta Yayın Dağıtım, İstanbul.
- Doğan, H. (1997). “Mesleki Eğitimin Yeniden Yapılandırılması”, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 1997, Cilt.30, Sayı.1

Dollansky, T. (1998). Rural saskatchewan elementary K-6 teachers' perceptions of supervision and professional development <http://www.ssta.sk.ca/research/leadership/98-04.html#Appendix>

Erçetin, Ş. (2000). Liderlik Sarmalında Vizyon, Nobel Yayın Dağıtım, 2. Baskı, Ankara.

Erdoğan, İ. (2000). Okul Yönetimi Ve Öğretim Liderliği, SistemYayıncılık, İstanbul.
Erhun, G. (2003). IVETA Bölgesel Konferansı – 20-22 Ekim 2003.

ERG İzleme Raporu (2013). HYPERLINK
"http://www.egitimreformugirisimi.org/wp-content/uploads/2017/03/ERG_E%C4%B0R_2013.pdf"
http://www.egitimreformugirisimi.org/wp-content/uploads/2017/03/ERG_E%C4%B0R_2013.pdf Erişim Tarihi:05.05.2019

Erkan S., Cihangir Çankaya Z., Terzi Ş. ve Özbay, Y. (2011). Üniversite psikolojik danışma ve rehberlik merkezlerinin incelenmesi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 11(22), 187 – 213.

Esen, H. Ö. (1998). İşletme Yönetiminde Sistem Yaklaşımı, Alfa Yayınları, İstanbul.

Fidan, Y. (1998). İşletme Vizyonu ve Stratejisi, Konya Ticaret Odası Yönetici Eğitim Merkezi Yönetim ve Organizasyon Semineri Notları (6 Ekim- 25 Aralık 1997), Konya.

Fidan, N. (1985). *Okulda Öğrenme ve Öğretme (Kavramlar, İlkeler, Yöntemler)*, Alkim Yayınları, İstanbul.

Gill, R. (2003). Change Management or Change Leadership? *Journal of Change Management*, 3(4).

Güler, A., Halıcıoğlu, M. B., & Taşğın, S. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.

Günbayı, İ. (2017). Durum Çalışması Araştırması Uygulamaları Applications of Case Study Research

Gürkan, T. (2006). "Eğitim, Öğretim ve Programla İlgili Temel Kavramlar", *Öğretimde Planlama ve Değerlendirme*, Anadolu Üniversitesi Yayını, Eskişehir.

Heintel, P. (1995). "Vizyon ve Öz Yapılanma", Vizyon Yönetimi, Çev. Veli Karagöz, Evrim Yayınevi, İstanbul.

HYPERLINK "http://www.turkcede.org/turk-dili/732-dilin-turleri.html"
<http://www.turkcede.org/turk-dili/732-dilin-turleri.html> Erişim Tarihi:05.05.2019

- HYPERLINK "http://2023vizyonu.meb.gov.tr/" <http://2023vizyonu.meb.gov.tr/>
2023 Eğitim Vizyonu Kitapçığı Erişim Tarihi:05.05.2019
- HYPERLINK "http://www.dersyerimiz.com/index.php/dilin-tanimi-dilin-ozellikleri-dil-kultur-iliskisi.html"
<http://www.dersyerimiz.com/index.php/dilin-tanimi-dilin-ozellikleri-dil-kultur-iliskisi.html> Erişim Tarihi:05.05.2019
- Kanlı, U. (2001) Ortaöğretimde Görev Yapan Fizik Öğretmenleri İçin Düzenlenen Hizmetiçi Eğitim Programlarının Etkililiği Yüksek Lisans Tezi
- Karagözoğlu, G. (1977). İlköğretimde Teftiş Uygulamaları, Ankara.
- Karaman, A. (2005). Vizyon Yönetimi, Nasıl ve Niçin? IQ Yayıncılık, İstanbul.
- Kepeçoğlu, M. (1999). Psikolojik danışma ve rehberlik. İstanbul: Alkım Yayıncılık.
- Kocaman, A. (1983). Yabancı Dil Öğretiminde Yeni Yönelimler. Türk Dili Dil Öğretimi Özel Sayısı XLVI.
- Kuzgun, Y. (2002). *Rehberlik ve psikolojik danışma*. (8. baskı). Ankara: ÖSYM.
- Lashway, L. (1997). "Visionary Leadership", School Leadersip Hand-Book For Excellence, Ed. Stuart, C. Smith, K. Piele Eric, Clearinghouse On Educational Management University of Oregon.
- Linkoln, Y. S., & Guba, G. (1985). *Naturalistic Inquiry*. California: Sage Publication.
- Lissack, M.& J. Roos (2001). Be Coherent, Not Visonary, *Long Range Planning*(34).
- MEB (2012). 12 Yıllık Zorunlu Eğitime Yönelik Uygulamalar Yazısı.
HYPERLINK
"http://www.meb.gov.tr/haberler/2012/12YillikZorunluEgitimeYonelikGenelge.pdf"
<http://www.meb.gov.tr/haberler/2012/12YillikZorunluEgitimeYonelikGenelge.pdf> Erişim Tarihi: 05.05.2019
- MEB (2017). Milli Eğitim Bakanlığı Kurum Açma, Kapatma ve Ad Verme Yönetmeliği
HYPERLINK
"https://kms.kaysis.gov.tr/Home/Goster/106455?AspxAutoDetectCookieSupport=1"
<https://kms.kaysis.gov.tr/Home/Goster/106455?AspxAutoDetectCookieSupport=1> Erişim Tarihi:05.05.2019
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded Sourcebook*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Murphy, J.J. (1998). The Concepts of Vision & Mission Revisited, *SBL Research Review*, 2(1), 27–33.

- Oktay, A. (1999). *Yaşamın Sihirli Yılları: Okul Öncesi Dönem*, EPSILON Yayınları, İstanbul.
- Okutan, M. (2003). Okul Müdürlerinin İdari Davranışları, *Milli Eğitim Dergisi*, 157. Onbirinci Milli Eğitim Şurası.(1982).
- Özdemir, S. (2014) Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi. Pegem Akademi.
- Özden, Y. (1998). Eğitimde Dönüşüm, Pegem Yayınları, Ankara.
- Özden, Y. (2002). Eğitimde Yeni Değerler, Pegem Yayıncılık, Ankara.
- Özsoy, C. (2007). Türkiye’de Mesleki ve Teknik Eğitimin İktisadi Kalkınmadaki Yeri ve Önemi, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları, No:1780, 2007, s.111.
- Papatya, G. (1998). “Vizyon, Hayal ve Gerçek Arasındaki Gerilim”Marmara Üniversitesi, İ.İ.B.F. Dergisi.
- Patton, Q., M. (1990). *Qualitative evaluation an research methods* (2nd ed.). London:Sage Pub.
- Patton, M. Q. (2014). *Nitel Araştırma ve Değerlendirme Yöntemleri*. (M. D. Bütün, Çev.) Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Redhouse Büyük El Sözlüğü (1998). “İngilizce-Türkçe / Türkçeİngilizce”, Redhouse Yayınevi, İstanbul.
- Sakallı, Ü. (2019). Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde Verilen Muhasebe Eğitiminin Türkiye Muhasebe Standartları İle Uyumluluğunun Sağlanması ve Bu Lise Türünde Görev Yapan Muhasebe ve Finansman Öğretmenleri Üzerine Bir Araştırma Yüksek Lisans Tezi
- Senge, M. Peter (1996). *Beşinci Disiplin*, Çev. Ayşegül İdeniz, Ahmet Doğukan, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.
- Sergiovanni, T. J. (1994). *Building community in schools*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Seyyar, A. (2007). İnsan ve Toplum Bilimleri Terimleri Ansiklopedik Sosyal Bilimler Sözlüğü, İstanbul: Değişim Yayınları, 2007, s.654
- Şenel, A. (2008).*Eğitim Bilimine Giriş*, Anadolu Üniversitesi Yayını, Eskişehir.
- Şencan, H. (2005). *Sosyal ve Davranışsal Ölçümlerde Güvenirlilik ve Geçerlilik* (1. Baskı b.). Ankara. 04.05.2019 tarihinde

https://play.google.com/books/reader?id=_AdLDwAAQBAJ&hl=tr&printsec=frontcover&pg=GBS.PR4 adresinden alındı

- Şişman, M. (2002). Eğitimde Mükemmellik Arayışı, Pegem Yayıncılık, Ankara.
- Şevik, M. (2008) Avrupa Ülkelerinde Birinci Kademe Zorunlu Yabancı Dil Öğretiminin Karşılaştırılması. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi 41 (1) s. 135-162 deki makale.
- Tan, H. (2000). Psikolojik danışma ve rehberlik teori ve uygulama. İstanbul: MEB Yayınları
- Taymaz, H. (1982). Teftiş: Kavramlar, İlkeler, Yöntemler. Ankara Sevinç Matbaası
- Taymaz, H. (1992). *Hizmet İçi Eğitim*, Pegem Yayınları, No: 3, Ankara.
- Taymaz, H. (2003). *Milli Eğitim Bakanlığı Teftiş Sisteminin Yapısı ve İşleyişi, Türk Milli Eğitimin Sisteminde Yapılanma Sorunu*, Ankara: Minpa Yayıncılık.
- Tural, N. (2002). *Eğitim Finansmanı*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Turgut, M.F. (1984). Eğitimde Ölçme Ve Değerlendirme Metodları, Saydam Matbaacılık Ankara.
- Turgut, B. (1997). *Eğitimin Önemi Artarak Sürecektir*. Milli Eğitim Dergisi. 145, 1-2
- Türnüklü, A. (2000). Eğitimbilim Araştırmalarında Etkin Olarak Kullanılabilecek Nitel Araştırma Tekniği: Görüşme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 6(4), 543-559.
- Uygun, S. (2003). Türkiye'de Dünden Bugüne Özel Okullara Bir Bakış (Gelişim ve Etkileri). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi Yıl 2003 Cilt 36 Sayı 1-2
- Quigley, Joseph V. (1998). Vizyonun Oluşturulması, Geliştirilmesi Ve Korunması, Çev. Berat Çelik, Yeni Çizgi Yayın Dağıtım, İstanbul.
- Varış, F. (1992). *Eğitim Bilimine Giriş*, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara.
- Yeşilyaprak, B. (2009). Türkiye'de psikolojik danışma ve rehberlik alanının geleceği: yeni açılımlar ve öngörüler. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 42 (1), 193-213.
- Yeşilyaprak, B. (2010). *Eğitimde rehberlik hizmetleri gelişimsel yaklaşım*. (18. baskı). Ankara: Nobel.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (8. b.). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (9. Baskı b.). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yin, R. K. (1984). *Case Study Research: Design and Methods*. California: Sage Publications.

EKLER

EK-1 Antalya İl Milli Eğitim Müdürlüğünün Araştırma İzin Onay Yazısı

T.C.
ANTALYA VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 98057890-20-E.6029073
Konu : Anket Uygulaması

22.03.2019

İL MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜNE
ANTALYA

Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi Öğrencisi Yıldırım SOLAK'ın “**2023 Eğitim Vizyonu Hakkında Eğitim Yöneticilerinin Görüşleri**” adlı araştırmasını, Müdürlüğümüze bağlı Kepez İlçesindeki Okullarda uygulama isteği ile ilgili 18/03/2019 tarih ve 8083 sayılı yazısı, İl Milli Eğitim Müdürlüğü Araştırma Değerlendirme ve İnceleme komisyonumuz tarafından, 21/03/2019 tarihinde incelenerek “**Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma, Yarışma ve Sosyal Etkinlik İzinlerine Yönelik İzin ve Uygulama Genelgesi**” esaslarına uygun olduğu tespit edilmiştir.

Komisyonumuzca “**2023 Eğitim Vizyonu Hakkında Eğitim Yöneticilerinin Görüşleri**” başlıklı araştırmasını, yukarıda yazılı veri toplama araçlarını kullanarak, **İlimiz Kepez İlçesindeki Okullarda görev yapan Yöneticilere, ilgili Genelgeye göre, çalışma takvimi doğrultusunda eğitim-öğretimi aksatmadan yapılması,**

Söz konusu araştırmanın bitimine müteakip; sonuç raporunun bir örneğinin CD ortamında Müdürlüğümüz Ar-Ge bürosuna gönderilmesi kaydıyla uygulanması, Komisyonca uygun görülmüştür.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde, Valilik Makamının 02/01/2019 tarih ve 149 sayılı yetki devrine göre olurlarınıza arz ederim.

Mehmet GÜRCAN
Müdür a.
Müdür Yardımcısı

OLUR
22.03.2019

Yüksel ARSLAN
Vali a.
İl Milli Eğitim Müdürü

Antalya İl Milli Eğitim Müdürlüğü
Soğuksu Mah. Hamidiye Cad. MERKEZ/ANTALYA
E-posta: projeler07@meb.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için: Mehmet KARAKAŞ Md. Yrd.
Tel: (0 242) 238 60 00
Faks: (0 242) 238 61 11

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden fc2c-46c9-37a4-9c1c-970e kodu ile teyit edilebilir.

BİLDİRİM

Hazırladığım tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin kağıt ve elektronik kopyalarının Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım.

Tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.

Tezim sadece Akdeniz Üniversitesi yerleşkelerinden erişime açılabilir.

Tezimin/Raporumun ..... yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.

26/06/2019

Yıldırım SOLAK

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı- Soyadı : Yıldırım SOLAK

Doğum Yeri ve Tarihi: Sivas/1978

Eğitim Durumu

Lisans : Atatürk Üniversitesi – İngiliz Dili ve Edebiyatı

Yüksek Lisans :Akdeniz Üniversitesi – Eğitim Bilimleri Enstitüsü,
Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi
(Tezli)

Bildiği Yabancı Diller: İngilizce (ileri)

Bilimsel Faaliyetler

İş Deneyim 1.2002-2005 Sivas Hafik Cumhuriyet ilköğretim okulu(öğretmen)

2.2005-2006 Sivas Kongre Lisesi(öğretmen)

3.İstanbul Bağcılar Füzuran Sadıkoğlu ilköğretim okulu(öğretmen)

4.Sivas Kongre Lisesi 2007-2014(öğretmen-müdür yardımcısı)

5.2014-2015 Antalya Kepez İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü(şube müdürü)

6.2015-2016 Sivas Hafik KYK yurt müdürlüğü(yurt müdürü)

7.2016-2017 Antalya Kepez İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü(şube müdürü)

8. 2017- Antalya Kepez İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü(milli eğitim müdürü)

İNTİHAL RAPORU

2023 eğitim vizyonu

ORIJINALLIK RAPORU

%27

BENZERLİK ENDEKSİ

%18

İNTERNET
KAYNAKLARI

%7

YAYINLAR

%24

ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ

TÜM KAYNAKLARI EŞLEŞTİR (SADECE SEÇİLİ OLAN KAYNAĞI YAZDIR)

%5

★ Submitted to Ege Üniversitesi

Öğrenci Ödevi

.Doç.Dr. Süleyman KARATAŞ
Öğretim Üyesi

Alıntıları çıkart

üzerinde

Eşleşmeleri çıkar

< 15 words

Bibliyografyayı Çıkart

üzerinde